

Паул Пено

Голгота на Синай

Поул Пено

Голгота на Синай

*Закона и заветите в историята на
Адвентистите от седмия ден*

М е д и я
Мараната

www.maranathamedia.bg

Съдържание

Въведение.....	4
Първа глава: ЗАВЕТИТЕ В РАННОТО АДВЕНТНО МИСЛЕНЕ.....	7
Втора глава: УАГОНЪР ЗА ЗАКОНА.....	14
Трета глава: СЪРГЪТ НА ЕВЕНГЕЛИЕТО.....	18
Четвърта глава: СТАРЕЙШИНАТА ДЖОРДЖ БЪТЛЪР И ЗАКОНЪТ В ГАЛАТЯНИ.....	21
Пета глава: УАГОНЪР ЗА ГАЛАТЯНИ.....	23
Шеста глава: „ОНАЗИ УЖАСНА КОНФЕРЕНЦИЯ“.....	32
Седма глава: Д. М. КЕНРАЙТ.....	36
Осма глава: ЗАЩИТАТА НА СТАРЕЙШИНАТА БЪТЛЪР.....	38
Девета глава: КАЛИФОРНИЙСКАТА КОНСПИРАЦИЯ.....	49
Десета глава: ЕВАНГЕЛИЕТО В КНИГАТА ГАЛАТЯНИ.....	57
Единадесета глава: ГЕНЕРАЛНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ В МИНЕАПОЛИС ОТ 1888 ГОДИНА.....	63
Дванадесета глава: 1890 ГОДИНА — МИНЕАПОЛИС ОТНАЧАЛО.....	73
Тринадесета глава: ЕЛЪН УАЙТ ПОДКРЕПЯ ЗАВЕТА.....	89
Четиринадесета глава: „ОПРАВДАНИЕ ЧРЕЗ ВЯРА Е ДЕЙСТВИТЕЛНАТА ТРОЙНА АНГЕЛСКА ВЕСТ“.....	106
Петнадесета глава: ЗАКОНЪТ БЕ НАШ ДЕТЕВОДИТЕЛ.....	110
Шестнадесета глава: ТРОЙНАТА АНГЕЛСКА ВЕСТ.....	114
Седемнадесета глава: ДВАТА ЗАВЕТА.....	116
Осемнадесета глава: ГОЛГОТА НА СИНАЙ.....	118

Въведение

Разбирането за закона и двата завета има богата и цветна история в Църквата на адвентистите от седмия ден.

Приливите и отливите му са били, както много високи, така и много ниски. То достига своя връх във вестта от 1888 г. за вечния завет, представен от Е. Дж. Уагонър.

Ключовата му концепция била, че новият и старият завет могат да се разглеждат като две успоредни следи, преминаващи от грехопадението на човека до времето, когато Христос ще въведе вечното царство. Те са преди всичко състояния на сърцето. Единият е служение на правдата, другият, служение на смъртта. Единият е вярата в Божието обещание. Другият е обещанието на хората, че ще бъдат послушни независимо от Бога.

Ниската степен на отливите за заветите в адвентната история била отхвърлянето на вестта от 1888 г. и нейните носители. Някои смятали, че Уагонър представя оправданието чрез вяра като един, който се опитва да внесе разбирането си за моралния закон в Галатяни 3-та глава. Тъй като те вярвали, че законът в Галатяните е церемониалният закон, те били предубедени към вестта за заветите, в контекста на Евангелието.

Голгота на Синай хроникара тази история през втората част на XIX век. Тя е като пъзел с много парчета. Отделните части трябва да се свързват съвършено, за да може картината да се сглоби правилно и да има смисъл. Когато изваждаме тук едно парче и там едно от тяхната среда, картината се изкривява. Подходът, който предприехме тук, беше да съберем данните по такъв начин, че парчетата да се свържат в съгласувана, хронологична среда. Обърнато е специално внимание на първоначалните свидетели като е дадена възможност да говорят самите те. Заключениеята са направени въз основа на доказателствата.

Имало е определени събития, водещи до конференцията в Минеаполис през 1888 г., които ускорили кризата. Тя не била проведена просто в един вакуум. Движението за неделния закон набирало скорост. Законът в Галатяните бил енергично обсъждан още през 1856 г., когато Дж. Х. Уагонър изразява мнение, че той е моралният закон. Някои от водещите адвентни писатели заели позицията, че посланието към Галатяните се занимава главно с церемониалния закон.

Как Е. Дж. Уагонър стигнал до разбирането си за правдата чрез вяра, закона и двата завета? Той проявявал голям интерес към изучаването на Библията, особено към писанията на апостол Павел.

Какво се случило на „онази ужасна конференция“¹ в Батъл Крийк през 1886 г.? Случило се нещо, което накарало Д. М. Кенрайт да реши, че адвентизмът му е омръзнал. Той напуснал църквата и станал един от най-ожесточените ѝ противници.

Някои смятат, че на Западния бряг е имало заговор за въвеждане на противоречиви теми на конференцията в Минеаполис. Имало ли е съперничество между Изтока и Запада? Какви подозрения са се явили през този период спрямо Елън Уайт – пророкът в църквата?

Годината 1888 донесла важни възможности и предизвикателства пред Църквата на адвентистите от седмия ден. Кой бил основният въпрос, който породил толкова бурна дискусия? Как да разберем какво е представил Е. Дж. Уагонър на конференцията в Минеаполис през 1888 г., след като не са били правени дословни доклади?

Някои смятат, че конференцията е била свързана с въпроса за закона в Галатяни. Други обаче смятат, че се е обсъждала основата на Евангелието и оправданието чрез вяра. Къде се крие истината? Как законът и заветите са свързани помежду си и как това е свързано с правдата чрез вяра?

След конференцията в Минеаполис през 1888 г. чувствата били утвърдени и позициите относно закона и двата завета поляризиращи. Има източници, публикувани и непубликувани, които предоставят документалност на събитията непосредствено след 1888 г. Те разказват интригуваща история за задкулисни действия сред църковното ръководство по отношение на вестта и нейните носители.

---

¹ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Е. Г. Уайт*, 1-ви октомври, 1888 г., Батъл Крийк, Мичиган.

Едно общоприето мнение е, че след като Урия Смит и Джордж Бътлър са направили изповеди през 1890 г., те са започнали да оценят светлината на правдата чрез вяра. Спорът около закона в Галатяни и двата завета обаче продължил да играе роля в църковните дискусии дълго след конференцията в Минеаполис през 1888 г.

Голгота на Синай изследва битката за закона в Галатяните и двата завета. Дали братята действително са признали и прегърнали „най-ценната вест“ за Христос, нашата праведност, представена от Е. Дж. Уагонър чрез темата за двата завета? Защо старейшината Дж. С. Уошбърн казал, че в 1890 г. „Минеаполис се повтори“²? Изследването на закона в Галатяните и двата завета, представено от Е. Дж. Уагонър на конференцията в 1888 г., одобрено ли е от Елън Уайт? Кога е говорила тя по въпросите за закона и за двата завета?

Само нашата история може да разкаже това.

---

² Писмо на Дж. С. Уошбърн до Е. Г. Уайт, 17-ти април, 1890 г., Кларинда, Айова. *Ръкописи и спомени от Минеаполис*, стр. 174.

Първа глава: ЗАВЕТИТЕ В РАННОТО АДВЕНТНО МИСЛЕНЕ

Много от пионерите адвентисти от седмия ден на XIX век са били типологични диспенсационисти на завета³, т.е. те са вярвали, че новият завет последователно следва стария завет след кръста. Освен това пионерите заемали дву-законова позиция. Десетте заповеди се отличавали от типологичните церемониални закони. Следователно церемониалните закони, постановени по стария завет, били отменени на кръста, докато Десетте заповеди били вечни.

Евангелските протестанти се противопоставили на адвентната позиция за вечността на Десетте заповеди с теорията за единия закон.⁴ Евангелистите твърдели, че както моралните, така и церемониалните закони на Стария Завет са с „Мойсеев“ произход. Те поддържали идеята, че законът на Мойсей е премахнат със стария завет на кръста.

Евангелистите също поддържали заветната диспенсационалност. Това била точката на сближаване между адвентистите от седмия ден и евангелистите. В този момент на сближаване адвентистите от седмия ден неволно се съгласили с изключително важна точка на своите опоненти.

Писанията на Урия Смит през 1877 г. изразявали този диспенсационизъм на заветите в контекста на учението за светилището:

Светилището на стария завет трябва да има същото отношение към светилището на новия завет, което самият стар завет има към

---

³ Тази фраза не е използвана в отрицателен смисъл. Тя изразява един аспект на библейската истина за двата завета.

⁴ Урия Смит описал теорията за единия закон. “Въпреки, че другите смятат, че има само един закон преди смъртта на Христос, който по това време бил напълно унищожен, създавайки по този начин необходимостта от ново въвеждане на какъвто и да закон, който действа от онова време нататък, това е в противоречие с най-ясните принципи на Божието управление, поставя Библията в противоречие със себе си, и води до абсолютно негативни заключения.” Урия Смит, *Двата закона* (Продължение), *Адвентист Ривю енд Сабат Херълд*, стр. 60, Параграф 3 (16-ти януари, 1883 г.), стр. 40.

новия. , , , Всички са съгласни, че те стоят един спрямо друг като предобраз и образ. Първият бил предобразът и сянката; вторият е образът и същината. Светилището на онази диспенсация било предобразът; светилището на тази е образът.⁵

Разбирането на Урия Смит за предобразното земно светилище било, че то е свързано със стария завет, докато образа на небесно светилище било свързано с новия завет. Това го накарало да стигне до заключението, че има последователен типологически диспенсационизъм на стария и новия завет. Типологичното разбиране на пионерите в тълкуване на Писанието ги накарало да стигнат до заключението, че старият завет е предобраз на новия завет.

Е. Дж. Уагонър наблюдавал тази библейска типология на церемониалната система в Стария Завет. Той видял, че тя сочи напред към Христос, когато предобразът среща образа.⁶ Но той също така забелязал базираното на преживяване измерение, в което някои текстове на Библията разграничават стария от новия завет. Този аспект на библейското учение бил пренебрегнат от пионерите.

Типологичното разбиране на пионерите при тълкуването на Писанието ги карало да стигнат до заключението, че самият стар завет е предобраз на образа на новия завет. Церемониалният закон на символите в старозаветната диспенсация, изпълняван от Христос като образ в новозаветната диспенсация, карал много от пионерите да стигнат до заключението, че предобразният стар завет по време на старозаветната диспенсация е изпълнен от образа на новозаветната диспенсация.

Библията била разделена на Стар и Нов завет. Типологичната връзка между жертвите и церемониите на старата диспенсация, сочи към по-великата жертва на Христос, представена в новата диспенсация. Елтън Уайт пише: „Символизиращият в предишната диспенсация Христос, е Христос

---

⁵ Урия Смит, *Светилището и две хиляди и триста дни на Данаил 8:14* (Батъл Крийк, Мичиган: Парна преса на издателската асоциация на адвентистите от седмия ден, 1877 г.), стр. 181. Ударението е негово.

⁶ “Образът във всяка част на церемониалния закон може да бъде проследен в делото на Христос, но не е така с моралния закон.” Е. Дж. Уагонър, “Съботата на Декалога,” *Знамения на времето*, стр. 11, Параграф 31 (13-ти август, 1885 г.), стр. 489.

разкрит в евангелието.”⁷ Христос обединил двата завета. Обещанието на Стария Завет било допълнено с изпълнението на Новия Завет. „В живота и смъртта на Христос проблясва светлина назад към миналото, която придава значение на цялата еврейска икономика и превръща старите и новите диспенсации в едно цяло.”⁸

Тези две икономики били като Адам и Ева, които били „направени по образа на Бога”. Адам сам по себе си не бил направен по образа на Бога. Ева сама по себе си не била направена по образа на Бога. Адам и Ева заедно били пълният образ на Бога. Старозаветното светилище, неговите жертви, левитското свещенство и множеството му церемонии са избледнели в качеството им на задължителни форми на поклонение чрез новозаветното изпълнение в Христос; въпреки това те остават светлина от миналото, която се изяснява още повече чрез „живота и смъртта на Христос”. Тези две икономики на старата и новата диспенсация били последователни – новата следвала старата. И двете били откровение от Бога относно Евангелието.

Съществувало обаче едно различно, но същр толкова библейско разбиране за старозаветната и новозаветната диспенсации. Разбирането за Старият и Новия завет като сърдечни преживявания, бил пренебрегнат от ранните пионери нюанс. Тези две заветни преживявания били две успоредни диспенсации, които се проявявали едновременно както в Стария, така и в Новия завет. Старият завет и Новият завет били две отделни преживявания, които сякаш вървели по два успоредни коловоза от времето на Каин и Авел до белега на звяра и печата на Бога, за които се говори в книгата *Откровение*.

Несъмнено фокусирането на пионерите върху двете икономики на Стария и Новия завет, ги карало да пропускат онова измерение на Писанието, при което Старият и Новият завет са две различни сърдечни преживявания. Целта на настоящата разработка е да покаже как действа това, чрез историята на Адвентистите от седмия ден.

По-нататък можем да видим, че Бог е имал за цел да поправи това недоразумение и да доведе църквата до познанието от светлината върху стария и новия завет като две различни сърдечни преживявания. Това било от съществено значение, тъй като вечният завет е вестта на трите ангела.

---

⁷ Елън Г. Уайт, „Двете диспенсации,” *Ривю енд Херълд* (2-ри март, 1886 г.), Параграф 3.

⁸ *Пак там*, Параграф 4

Тройната ангелска вест е причината за съществуването на Църквата на адвентистите от седмия ден и нейната мисия.

Този типологически диспенсационизъм на старозаветното светилище и образа на новозаветното небесно светилище, заедно с теорията за двата закона, церемониален и Десетте заповеди, се превърнали в ранното разбиране на адвентните пионери за Писанието. Това разбиране поставя старозаветната диспенсация (епоха) преди кръста, а новозаветната след кръста.

Историята на тълкуването на закона в Галатяни 3-та глава от пионерите е от съществено значение за разбирането на кризата, пред която се изправила църквата на конференцията в Минеаполис през 1888 г. Преди 1857 г. някои адвентни пионери като Дж. Н. Ендрюс смятали, че законът в Галатяни 3:24 е Десетте заповеди.⁹ Дж. Х. Уагонър поддържал това схващане в своята книга *Законът на Бога*¹⁰. Стивън Пиърс смятал, че законът в Галатяни е „законова система“¹¹. При обсъждането на „детеводителя“ в Галатяни 3:24 Пиърс обяснил:

Относно това, че единствено Моралният закон е бил наш детеводител, за да ни доведе до Христос, ние нямаме доказателства. Вярно е, че чрез този закон ние имаме знанието за греха; но как ни довежда до Христос, не можем да кажем. Именно чрез служението на този закон или чрез предобразите и сенките, чието тяло е Христос, хората под тази диспенсация са били водени

---

⁹ „Ако законът беше отменен при смъртта на Христос, нямаше да може да бъде детеводителят, който много години след това водел галатяните при Христос.“ Дж. Н. Ендрюс, *Разговор с брат Карвър, Ривю енд Херълд*, 2, 4 (16-ти септември 1851 г.), стр. 29. Същр така „детеводителят“ поставя пред него праведните изисквания на Божия закон и с неумолима строгост, тъй като той не е в състояние да го спазва, го принуждава да възкликне: „О, окаян аз човек“ . . . , Сега той е убеден, че не може да бъде оправдан от делата на закона и в отчаянието си тича към Исус Христос. “ Дж. Н. Ендрюс, *Вечността на Божия закон, Ривю енд Херълд*, 1, 5 (януари 1851 г.), стр. 34.

¹⁰ Дж. Х. Уагонър, *Законът на Бога: Едно проучване свидетелството на двата завета* (Рочестър, Ню Йорк: Офис на Адвентист Ривю, 1854 г.), стр. 81.

¹¹ С[тивън] П[иърс], *Отговор на въпросите на брат Мериъм относно закона в Галатяни 3-та глава*, *Ривю енд Херълд*, 10, 23 (8-ми октомври, 1857 г.), стр. 180.

към Христос, както чрез служението на Евангелието или неговите учения хората са водени при Христос в тази диспенсация.¹²

Едно е ясно, Пиърс е смятал, че „детеводителят“ в Галатяни 3:24 означава закона с предобразите и сенките от старата диспенсация, който е довеждал хората при Христос. Той включил моралния закон в цялата тази система на закона, но не можел да каже как моралният закон води хората към Христос в старата диспенсация. Служението на цялата система на закона при старата диспенсация вече не е било необходимо при „служението на Евангелието“, защото неговите учения трябва да водят хората при Христос в новата диспенсация. Пиърс интерпретира Галатяни 3:24 типологически, а не като описание на преживяването на сърцето. Всъщност от Галатяни 3-та глава трябвало да се възприеме още истина.

Докато Урия Смит по-късно припомнял тази тридневна дискусия в Батъл Крийк, той писал на У. А. Маккутчън:

Брат [Дж. Х.] У[агонър] зае позицията (или я бе заел в своята книга), че законът в Галатяните е моралният закон. Брат Пиърс твърди, че това е правната система, „включваща и церемониалния закон“. Тогава бях доста млад в истината и тези срещи бяха нещо ново за мен, включително и двамата братя. Сестра Уайт се убеди, че брат Пиърс имаше правилния изглед, а Дж. Х. У. беше в грешка. Малко след това сестра Уайт имаше видение, в което този въпрос за закона ѝ беше изявен и тя веднага писа до Дж. Х. У., че позицията му по закона е грешна, и, че брат Пиърс беше прав. След това брат Уайт отстрани книгата на брат У [агонър] от продажба, тъй като всички тогава сметнахме въпроса за уреден.¹³

По-късно, през 1887 г., Елън Уайт се разочаровала, опитвайки се да си припомни какво ѝ е било показано. Не можела да си спомни какво е било разкрито във видението относно книгата на Дж. Х. Уагонър за закона:

Притеснена съм; как просто не мога да си спомня това, което ми беше показано по отношение на двата закона. Не мога да си спомня за какво се отнасяше съвета за предпазливост и

---

¹² *Там там*, стр. 181

¹³ Урия Смит, *Писмо до У. А. Маккутчън*, 8-ми август, 1901 г., *Ръкописи и спомени от Минеаполис* (Издателска асоциация Пасифик прес, Боис, Айдахо: 1988 г.), стр. 305.

предупреждението, което беше дадено на старейшината [Дж. Х.] Уагонър. Възможно е да е било предупреждение да не прави идеите си публично достояние по това време, защото имаше голяма опасност от разединение.¹⁴

Елън Уайт иницирирала търсене на този ръкопис, но той така и не бил намерен. Имало редица различни идеи за закона в Галатяни 3-та глава сред адвентистите през 1850 г. и приоритетното излагане на една идея щяло да води към разединение.¹⁵

Докладваното видение на Елън Уайт за закона в Галатяни, около 1857 г., по време на дискусиите с Дж. Х. Уагонър и Стивън Пиърс, станало основа за това Урия Смит и Джордж А. Бътлър по-късно да стигнат до заключението, преди Конференцията в Минеаполис през 1888 г., че Галатяни 3-та глава се занимава изключително с церемониалния закон.

Каква била връзката между кръста и стария и новия завет в ранното адвентно богословие? Тя била най-добре представена чрез една илюстрацията на кръста на която имало голямо разделение между старозаветната и новозаветната диспенсации, между стария и новия завет. Съществувал адвентен типологически диспенсационизъм, който разглеждал заветите като обусловени главно от времевите граници. Идеята за двете диспенсации на стария и новия завет като две различни сърдечни преживявания още не била открита от адвентните пионери.

Алберто Тим осъзнал тази особеност на ранната адвентна теология за завета. Той писал:

Библейските завети се считаха за основа на Божията спасителна връзка с Неговия народ. Преходът от стария към новият завет се разглеждал като белязан от смъртта на Божия Син в качеството Му

---

¹⁴ Е. Дж. Уайт, *Писмо до Дж. А. Бътлър и У. Смит*, 5-ти април, 1887 г., Базел, Швейцария. *Материали на Елън Дж. Уайт от 1888 година* (Попечителство на Елън Дж. Уайт: Вашингтон, 1987 г.), стр. 32.

¹⁵ Тим Кросби, *Безполезно използване на закона*, *Ривю енд Херълд*, 163, 20 (15-ти, май, 1986 г.), стр. 25.

на „завещателя“ (Евр. 9:15–17), което Го прави „вестител“ (Мал. 3: 1) и „посредник“ (Евр. 8:6) на новия завет.¹⁶

Наблюдението на Тим със сигурност било правилно.

Това бил моментът, в който адвентната теология за завета се била сближавала външно с тази на евангелските диспенсационисти, които премахваха моралния закон със смъртта на Христос. Евангелистите разглеждат двата завета като последователни и обвързани с времето. Например баптисткия съвременник Робърт Хоуъл (1801–1868), писал:

...Ще предложа само едно друго изложение на „двата завета“, което същр ще послужи да покаже отмяната на закона и независимия и ефективен характер на Евангелието. . . .

Така видяхме, че старият завет или законът е изпълнен и заменен от новия завет или евангелието на нашия Господ Исус Христос.¹⁷

Тук Хоуъл използва диспенсационния модел на двата завета, за да премахне закона със стария завет и да въведе Евангелието на Исус Христос с Новия завет.

Този адвентен типологичен модел на стария завет, наследяван от новия завет, създаде проблем при тълкуването на Галатяни 3–та глава, която се занимава със сърдечното преживяване на вечния завет. С типологичния модел на двата завета като последователен по своята същност, ако „детеводителят“ бе моралният закон, тогава адвентистите ще трябвало да се съгласят с антиномистите, че моралният закон е бил прекратен при кръста. Ако обаче „детеводителят“ или „добавеният закон“ представлявал церемониалният закон, създаден със стария завет, тогава той е прекратеният при кръста закон. Това последно мнение било предпочитаното тълкуване на закона в Галатяни 3–та глава от някои адвентисти. През 1850 г. е имало разнообразие от възгледи по този въпрос в рамките на адвентното мислене.

---

¹⁶ Алберто Роналд Тим, *Светилището и трите ангелски вестии, 1844–1863: Интегриращи фактори в развитие доктрините на Адвентистите от седмия ден*, стр. 407. Ударението е добавено.

¹⁷ Робърт Бойт К. Хоуъл, *Заветите* (Южно баптистко издателско общество: Чарлстон: 1855 г.), стр. 104, 105.

Втора глава: УАГОНЪР ЗА ЗАКОНА

Към 1884 Е. Дж. Уагонър защитавал идеята, че Галатяни 3-та глава се занимава с моралния закон. Цитирайки Галатяни 3:24, където се говори за „детеводителя“, Уагонър обяснил „Забележете, че законът не сочи към Христос – тази служба е възложена [така е в цитата] на нещо друго – но той довежда, да, води ни и ни принуждава да отидем при Него като наша единствена надежда.“¹⁸ Десетте заповеди, убеждават в грях, но законът не може да спаси. Следователно законът подтиква грешника към Христос.

Това била началната статия на Уагонър относно закона в Галатяни¹⁹. Темите ѝ по отношение на двата завета щели да бъдат по-пълно проучени в бъдеще, но към онзи момент те не предизвикали спорове.

Може да се смята, че Е. Дж. Уагонър е възприел възгледите си за закона в Галатяни от баща си Дж. Х. Уагонър. Обаче неговият възглед за отношението на моралния закон към заветите е много по-различен от този на баща му.

Е. Дж. Уагонър се съгласил с баща си, че „детеводителят“ в Галатяни 3-та глава е моралният закон, но приликите свършват дотук. Дж. Х. Уагонър учел, че старият завет е прекратен с Христос, а новият завет е учреден от Христос. Дж. Х. Уагонър казва: „Ние знаем, че Новият завет е заветът датиращот смъртта на завещателя, и това е точно моментът, когато първият завет е бил прекратен.“²⁰ Това бил типологическият диспенсационизъм с неговия фокус преди всичко върху времевия елемент в икономиките на Стария и Новия завет.

Е. Дж. Уагонър разпознава времевия елемент в икономиките на Стария и Новия завет. Още през 1881 г. той споменава „християнската диспенсация“.²¹ Говорейки за съботата, той споменал и двете диспенсации:

---

¹⁸ Е. Дж. Уагонър, *Под закона* (Продължение), *Знамения на времето*, 10, 35 (11-ти септември, 1884 г.), стр. 554.

¹⁹ Поредицата стартирала от 28-ми август и завършила на 18-ти септември, 1884 г.

²⁰ Дж. Х. Уагонър, *Новият завет, Ривю енд Херълд*, 4, 1 (26-ти май, 1853 г.), стр. 3.

²¹ Е. Дж. Уагонър, *Правило и практика*, *Знамения на времето*, 7, 22 (9-ти юни, 1881 г.), стр. 259.

„Ако седмия ден е бил съблюдаван в рая, пазен от патриарсите и съботата е била признавана през време на цялата Мойсеева диспенсация, цялото време, което е изгубено, трябва да се намира в християнската епоха, възможността за което ще бъде надлежно обмислена.“²²

Всъщност, поне веднъж, той е говорил за Мойсеевата диспенсация като за стария завет:

И така, по силата на втория или новия завет, помилването било осигурено за онези, които принасяли жертвите, предвидени в наредбите за богослужение, свързани със стария или първия завет.²³

Дори и тук той разглеждал предобразите на Мойсеева диспенсация не като средство за помилване, а като израз на вяра в Христа, опрощаващият греха Изкупител. За Е. Дж. Уагонър необходимостта от сърдечното преживяване на новия завет било достъпно за хората както преди кръста, така и след него.

Така, когато по-късно [1897 г.] Уагонър преподавал библейското изложение за двата завета като две различни преживявания в спасителния план, той обяснил това по следния начин,

„...християнската диспенсация“ започнала за човека най-малкото, когато е станало грехопадението. Наистина има две диспенсации, диспенсацията на греха и смъртта и диспенсацията на правдата и живота, но тези две диспенсации са протичали успоредно от грехопадението. Бог работи с хората като индивиди, а не като нации, и не според века, в който живеят. Без значение какъв е периодът на световната история, човек може по всяко време да премине от старата диспенсация към новата.²⁴

---

²² Е. Дж. Уагонър, *Една определена събота, Знамения на времето*, 7, 36 (22-ри септември, 1881 г.), стр 427.

²³ Е. Дж. Уагонър, *Урок 19— Евреи 9:1-7, Ривю енд Херълд* 67, 4 (28-ми януари, 1890 г.), стр. 62.

²⁴ Е. Дж. Уагонър, *Денят за почивка, Настоящата истина*, 9, 23 (7-ми септември, 1893 г.), стр 356.

Е. Дж. Уагонър преподавал, че двата завета от гледна точка на евангелието се разглеждат по-подходящо като състояния на индивидуалното сърце. Тази библейска перспектива се нуждаела от вниманието на адвентистите. Типологичният диспенсационизъм на стария и новия завет бил библейска перспектива, но не единствената такава.

Е. Дж. Уагонър бил напълно наясно с потенциала за противоречие в деноминацията, което може да създаде излагането на идеята за сърдечното преживяване на закона и заветите. По-късно старейшината У. К. Уайт [1890 г.] пише за личен разговор, който той и Е. Дж. Уагонър са провели по въпроса. Старейшината Уайт пише на Дан Т. Джоунс, който бил секретар на Генералната конференция:

По отношение на спора за закона в Галатяни, никога не съм вземал участие или заемал позиция по този въпрос, както предполага старейшината Бътлър, или както изглежда мислиш ти, съдейки по изявленията в писмото ти. През пролетта на 1885 г., докато се разхождахме в гората със старейшината. [Е. Дж.] Уагонър, той въведе две идеи относно които той бе объркан. Първата беше очевидната необходимост от заемане на позиции, докато следва редакторската си работа, която щяла да бъде в конфликт със съчиненията на старейшината Кенрайт; втората беше по повод спора между старейшините Смит, Кенрайт и баща ми [Джеймс Уайт] от едната страна и старейшините [Дж. Х.] Уагонър и [Дж. Н.] Ендрюс от друга: Изказах свободно мнението си, че той и редакторите на *Знамения* трябва да преподават това, което смятат за истина, ако това противоречи на някои неща, написани от старейшината Кенрайт и други...²⁵

В този докладван разговор, който старейшината У. К. Уайт провел с Е. Дж. Уагонър през 1885 г., е видно, че старейшините Смит, Кенрайт и Джеймс Уайт са заемали позицията, че законът в Галатяни 3-та глава е церемониалният закон, докато старейшините Дж. Х. Уагонър и Дж. Н. Ендрюс тази, че там се говори за моралния закон.

Имало различни мнения относно това кой закон представлява „детеводителя“ или „добавеният закон“ в Галатяни 3-та в рамките на

---

²⁵ У. К. Уайт, *Писмо* до Дан Т. Джоунс, 8-ми април, 1890 г.

адвентното мислене през 1880-те. Това напрежение съществувало от 1850 г., оставайки без решение. Този многогодишен проблем трябвало да се превърне в криза през по-късната част на 1880-те.

Трета глава: СЪРПЪТ НА ЕВЕНГЕЛИЕТО

Позицията на Е. Дж. Уагонър относно моралния закон в Галатяни 3-та глава, така както е отразена в статиите на *Знамения*²⁶ не останала незабелязана от ръководителите на църквата в Батъл Крийк, Мичиган. Първият залп, който после се превърнал във всеобхватна война за закона в Галатяни и заветите, бил появата на нов журнал в Батъл Крийк. Следващият ход щял да бъде посещение от самия президент на Генералната конференция, старейшината Джордж А. Бътлър. Той щял да пътува до Хилдсбургския колеж, в Калифорния и да разбере какво се случва в класната стая, където преподава Уагонър.

Сърпът на евангелието е публикуван в Батъл Крийк като конкуренция на *Знамения на времето*, публикуван в Оукланд, Калифорния. Елън Уайт усетила конкурентния характер на двете списания. Тя пише за това на Е. Дж. Уагонър и А. Т. Джоунс:

Сърпът е започнал в Батъл Крийк, но не е замислено да заеме мястото на *Знамения* и не мога да видя дали наистина е необходимо. *Знамения на времето* е необходим и ще направи това, което *Сърпът* не може. Знаем, че, ако *Знамения* се пълни със скъпоценни статии, храна за хората, то всяко семейство трябва да го има. Но в сърцето си преживявам болка всеки път, когато видя *Сърпа*. С това казвам, че нещата не са така, както Бог би искал да бъдат. Ако Сатана успее да внесе разединение между нас като народ, той ще бъде извънредно радостен.²⁷

---

²⁶ *Знамения на времето* от 28-ми август до 18-ти септември, 1884 г.

²⁷ Е. Дж. Уагонър, *Писмо до Е. Дж. Уагонър и А. Т. Джоунс*, 18-ти февруари, 1887 г. Базел, Швейцария, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 25.

Старейшините Джордж Бътлър, Урия Смит и Д. М. Кенрайт били редовни сътрудници на *Сърпът на евангелието*, използвайки го като средство за популяризиране на техните възгледи за закона и заветите в противовес на, публикуваните в *Знаменията* от Е. Дж. Уагонър. За времето през което се издавал *Сърпът* (от 1-ви февруари 1886 г. до декември 1888 г.) Елън Уайт била в състояние да идентифицира „несъгласието“ в него.

Старейшината Дъдли М. Кенрайт, един от основните участници в *Сърпа*, дефинирал концепцията си за заветите:

Какво е завет? Уебстър го дефинира така: „Взаимно съгласие или съгласие на две или повече лица да извършат или да се откажат от някакво действие или нещо, договор; писмо, съдържащо условията на споразумение или договор между страните.“ Лесно се вижда, че това споразумение, направено между Бог и Израил в Изх. 19, е завет в пълния смисъл на думата...²⁸

Кенрайт взел своето определение за библейския завет от речника на Уебстър. Така той виждал завета на Бога като договор между Него и Израил.

По-късно Кенрайт използвал терминология, която разкривала основните му предположения:

Някои хора твърдят, че всичко, което Бог изисква според старата диспенсація, е било просто външно подчинение на Неговия закон. ... Те имали Божия Дух в старата диспенсація... Факт е, че Бог е замислял Неговият народ да бъде също толкова духовен през старозаветната епоха, колкото и сега.²⁹

Кенрайт свързва „старозаветната епоха“ със „старата диспенсація“. Предположението на Кенрайт било, че Божият Дух изпълнява стария завет. Той не разбирал, че вечният завет на Бога (новият

---

²⁸ Д. М. Кенрайт, *Законът към езичниците*. 4. Защо Бог сключил завет с Израил и как езичниците е трябвало да влязат в него?“ *Сърпът на евангелието*, 1, 5 (1-ви април, 1886 г.), стр. 37.

²⁹ Д. М. Кенрайт, *Законът към езичниците*, 6. Бог изисквал от Своя народ в еврейската епоха духовна служба,” *Сърпът на евангелието*, 1, 7 (1-ви май, 1886 г.), стр. 52, 53. Акцентът е негов.

завет) е единственият завет, който обещава Светия Дух. Вярно е, „че Бог е замислял Неговия народ да бъде същр толкова духовен по време на „старата диспенсация“, но това никога не би било възможно при „стария завет“. И тук библейският типологически диспенсационизъм бил доминиращ в мисленето на Кенрайт, пренебрегващ библейската парадигма на двете различни сърдечни преживявания на стария и на новия завет.

Урия Смит бил в хармония с това разбиране на Кенрайт за типологичното диспенсационно акцентиране върху времевия елемент на стария и новия завет, когато той казал: „Новият завет замести стария, когато Христос го ратифицира със собствената Си кръв на кръста.“³⁰ Диаграмата на Смит за двата завета, публикувана в *Ривю*, показва неговото типологично разбиране за тяхната връзка в Стария и Новия завет.³¹ Това карало Смит и неговите колеги да пренебрегнат и изключат сърдечното преживяване на новия завет преди и след кръста, което било по-пълното измерение на библейската истина за вечния завет.

Кенрайт настоявал:

Новият завет или Евангелието тогава започна да се проповядва от Исус Христос.... Посредникът на новия завет сега беше дошъл, за да измести стария завет; но Исус се стараеше новият завет да се предлага само на евреите; защото Господ беше обещал, че този нов завет ще бъде сключен с Израилевия дом.³²

Тук Кенрайт потвърдил, че стария завет е бил последван от новия завет. В неговото мислене било очевидно, че старият завет е Божият план за спасение на евреите, но той бил заменен от новия завет с идването на Исус. Това изглежда показва, или нов метод и средства за спасение или фундаментална промяна в отношенията на Бога към човека, или и двете, съдържайки имплицитно идеята за базиран на времето преход от стария към новия завет. Това по-късно щяло да създаде неудобни усложнения за Кенрайт, което щяло да го затрудни в поддържането на ключови библейски доктрини като тази за Съботата.

---

³⁰ У. Смит, *Светилището, Сърпът на евангелието*, 1, 8 (15-ти май, 1886 г.), стр. 58.

³¹ Виж *Приложение А* за диаграмата на Смит относно двата завета.

³² Д. М. Кенрайт, *Новият завет, Сърпът на евангелието*, 1, 10 (15-ти юни, 1886 г.), стр. 76, 77. Анонимна препратка, *Новият завет сключен с евреите, Сърпът на евангелието*, 1, 11 (1-ви юли, 1886 г.), стр. 81. Ударението е добавено.

Четвърта глава: СТАРЕЙШИНАТА ДЖОРДЖ БЪТЛЪР И ЗАКОНЪТ В ГАЛАТЯНИ

Джордж А. Бътлър, председател на Генералната конференция, бил в Хилдсбург, Калифорния, до средата на април 1886 г. Това, което той открил на Западния бряг, не било никак успокоително.

Бътлър дал пълен доклад за посещението си в Калифорния на Елън Уайт:

Още един въпрос, за който ще говоря и който ме кара да се чувствам зле. От запитванията на тези, които са посещавали Колежа в Хилдсбург разбрах, че са били полагани неимоверни усилия от Е. Дж. Уагонър и А. Т. Джоунс да внушат в умовете на студентите-богослови, идеята, че "добавеният закон" в Галатяни 3-та глава и законът, който е "наш детеводител", за да ни доведе при Христос, е моралният закон на 10-те заповедите. Същите аргументи се представят повече или по-малко от време на време чрез *Знамения*. Някои от тези студенти идват при мен да разпитват за това и искаха моето мнение. Не може да не си спомниш, че този въпрос е предизвиквал голямо вълнение в миналото.

Сигурен съм, че най-големият брой от нашите хора и служители са на мнение, че добавеният закон, добавен поради нарушаването на моралния закон, е предобразната корекционна система, сочеща към Христос и че този закон, който е основният предмет на обсъждане от апостола в Галатяни е церемониалният закон.

Старейшината Дж. Х. Уагонър винаги е бил много против този възглед и аз виждам, че младите братя в канцеларията споделят неговите чувства. Тоят съпруг, старейшината Смит, Кенрайт, аз и много други сме възприели този възглед. Но някои от нас са

чувствали, че трябва да мълчим по този въпрос, като виждаме, че не съществува единодушие в мнението на всички наши водещи братя. Но когато научаваме, че противоположната гледна точка на малцинството енергично се внася в един от нашите колежи сред нашите студенти по Библия и се публикува пред света в *Знамения*, признавам, че това не ме радва особено. Писал съм на брат Джоунс за това и разговарях по този въпрос с брат Браунсбергер и Е. Дж. Джоунс. Те знаят, че е вярно и професор Браунсбергер много съжалява за това. Преди години чух да се намеква, че имаш светлина по отношение на това, че добавения закон се отнася по-скоро за корекционната система, а не за моралния закон. Мисля, че този въпрос трябва по някакъв начин да бъде изяснен. За много от нашите водещи братя би се оказало особено горчиво хапче да бъдат принуждавани да възприемат масово преподаваната идея, че законът, който е добавен поради прегрешението, е самият морален закон.

Ние вярваме, че законът е съществувал винаги, но неговото престъпване е изисквало да се добави друг закон поради греха като средство за излекуване от греха. Това въвело закона на предобразите и сенките, който води до Христос.³³

Така старейшината Бътлър формулирал позицията си относно церемониалния закон в Галатяни 3-та глава. Той заемал тази позиция, защото вярвал, че на Елън Уайт е дадена светлина по темата.³⁴ Вярвал, че единственият закон, който можел да бъде добавен (Галатяни 3:19) по времето, когато израилтяните са били на Синай, бил церемониалният закон, тъй като десетте заповеди винаги са съществували. Той не бил доволен от алтернативната гледна точка, която била публикувана в *Знамения* от Е. Дж. Уагонър и преподавана в колежа в Хилдсбург от А. Т. Джоунс.

---

³³ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Елън Г. Уайт*, 20-ти юни, 1886 г., Мадисън, Уискънсин. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 18, 19.

³⁴ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Елън Уайт*, 23-ти август 1886 г., Маунт Вернон, Охайо.

Пета глава: УАГОНЪР ЗА ГАЛАТЯНИ

Съботно-училищните уроци били публикувани в *Младежки инструктор*. От април до юли, 1886 г., темата била за закона.

Автор на тези уроци бил Е. Дж. Уагонър. Старейшината Бътлър писал на Е. Г. Уайт за тях:

... Старейшината Ъндървуд и други хора ми разказаха за ефекта от статиите в *ЗНАМЕНИЯ* и в *Съботно-училищните уроци*, върху хора от различни местности, по отношение на закона в Галатяни. Заетите позиции предизвикват голям дебат и разпалват дух на дискусии и спорове и създават проблеми.³⁵

Уроците в съботното училище били създадени във формат „въпроси и отговори“ като към тях бил прилаган и текст от Библията, който предоставял отговора. Уагонър попитал:

1. От какво ни е изкупил Христос? Гал. 3:13, първа част.
2. Какво е спазването на заповедите? 1 Йоан 5:3.
3. Ако спазването на заповедите е любов, може ли то в същото време да бъде и проклятието, за което Павел говори?
4. Върху кого пада проклятието на закона? Гал. 3:10...³⁶

Чрез този ред въпроси Уагонър определял закона в Галатяни 3-та глава като Десетте заповеди. Тъй като тези уроци били изучавани от цялата църква, те получили по-широка публика извън читателската аудитория на

---

³⁵ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Елън Уайт*, 23-ти август, 1886 г., Маунт Вернон, Охайо. Акцентът е негов.

³⁶ Е. Дж. Уагонър, *Съботното училище*. Трета събота на юли. Урок 13 – Изкупени от проклетията на закона, *Младежки инструктор* 34, 26 (30-ти юни, 1886 г.), стр. 103.

Знамения. Това предизвикало много дискусии и поставило старейшината Бътлър в положение, в което той чувствал, че трябва да направи нещо.

Ако има нещо, което е утвърдило противоречията в назначаването на Уагонър, това била една поредица от девет части за закона в Галатяни 3-та глава, която той написал за *Знамения*.³⁷ Това било първото изчерпателно изложение, което той публикувал върху тази глава. Той вярвал, че законът в Галатяни 3-та глава е моралният закон. „Вероятно няма част в Писанието, за която по-често да се предполага, че предоставя „помощ и утеха“ на враговете на Божия закон, отколкото третата глава на Галатяни.“³⁸ Но той успокоил читателите си, че, ако се вслушат в това, което казвал, щели да открият, че то е силна опора в защитата на Божия закон.

Авраам бил баща на всички верни вярващи в Христос. Апостол Павел писал:

"Тогава познайте, че тия, които упражняват вяра, те са Авраамови чада; и писанието, като предвидя, че Бог чрез вяра щеше да оправдае езичниците, изяви предварително благовестието на Авраама, казвайки: "В тебе ще се благославят всичките народи". Така щото тия, които имат вяра се благославят заедно с вярващия Авраам."³⁹

Уагонър обяснил тези стихове със собствени думи:

След като показва, че дори Авраам не е бил оправдан пред Бог със собствените си дела, Павел изяснява, че обещанието не е за никой друг освен за Авраамовите деца; и тъй като децата на Авраам са само тези, които имат същата вяра като него, то тогава само онези, които имат вяра, могат да получат обещанието.⁴⁰

След това Уагонър цитира Галатяни 3:10, който старейшините Бътлър, Кенрайт и Смит прилагат към церемониалния закон: "Защото всички, които се облягат на дела, изисквани от закона, са под клетва,

---

³⁷ Тази поредица се провела от 8-ми юли до 2-ри септември, 1886 г.

³⁸ Е. Дж. Уагонър, *Коментари върху Галатяни 3-та глава*, №1, *Знамения на времето* (8-ми юли, 1886 г.), стр. 406.

³⁹ Галатяни 3:7-9

⁴⁰ Е. Дж. Уагонър, *Коментари върху Галатяни 3-та глава*, №1, *Знамения на времето* (8-ми юли, 1886 г.), стр. 406.

понеже е писано: "Проклет всеки, който не постоянноства да изпълнява всичко писано в книгата на закона." Той посочил библейската подкрепа за идентифициране на закона в този стих. Уагонър обяснил: „Тези думи са цитирани от Вт. 27:26, и Ер. 11:2-4, като и на двете места те безпогрешно се позовават на десетте заповеди.“⁴¹

Апостол Павел обяснил какво е проклятието на закона: „Защото Христос ни избави от проклятието на закона, като стана проклет за нас, защото е писано: Проклет всеки, който виси на дърво; за да може благословието на Авраам да дойде върху езичниците чрез Исус Христос; та да получим обещания Дух чрез вяра” (Галатяни 3:13, 14). Проклятието на закона бил върху греха и неподчинението, водещи до смърт. Христос бил проклет за нас, така че чрез вяра да получим благословието на Авраам.

Уагонър напълно осъзнавал спорната позиция, която заемал относно закона в Галатяни 3-та глава. Той отбелязва: „Тъй като някои... са предполагали, че третата глава на Галатяни се отнася главно за церемониалния закон, не е излишно да се покаже накратко защо е невъзможно церемониалният закон да бъде предмет на дискусия в тази глава.“⁴²

Първо, наредбите никога не са осъждали никого. Те преподавали евангелието в еврейската епоха. Второ, не можем да кажем, че ние днес, (или езичниците в Галатия) сме изкупени от церемониалния закон. Но ние, езичниците, сме под осъждането на моралния закон и затворени от него. Той разкрива цялото човечество като грешници.⁴³

Апостол Павел обяснил връзката между закона и обещанието: „И това казвам, че заветът, който беше потвърден пред Бога в Христос, не можеше да бъде отменен от законът, който бе четиристотин и тридесет години след това, така че да се анулира обещанието“ (Галатяни 3:17).

Уагонър посочил, че законът "е основата" или "основа на обещанието" или "едно от условията на завета." В този момент той бил в съгласие с други адвентни писатели. Малко по-нататък той казал: „Тъй като заповедите били условие на Авраамовия завет, така те са част от онова,

---

⁴¹ Пак там

⁴² Е. Дж. Уагонър, *Коментари върху Галатяни 3-та глава*, №9, *Знамения на времето* 12, 34 (2-ри септември, 1886 г.), стр. 534

⁴³ Пак там

което е известно като „вторият завет“, който във всяко отношение е същия като този, сключен с Авраам. Виж Ер. 31:33; Евр. 8:10⁴⁴.

От тези коментари можем да видим, че Уагонър не е смятал, че началото на Новия завет е при първото идване на Христос. Новият завет е ратифициран с кръвта на Христос, но „заветът бил потвърден за Авраам в Христос... в очакване.“

„Заповедите били условието на Авраамовия завет.

...Христос учи на... подчиняване на закона... Матей 5:17-19; 19:17; Лука 16:17.”⁴⁵

По-нататъшното изложение на Уагонър се спряло на Галатяни 3:15: „...Макар и да е само завещание на човек, ако бъде потвърдено, никой не го отменя и не добавя към него.“ Уагонър обяснил: „Признава се дори от антиномистите (бел. прев. отхвърлящите закона), че Божият закон е бил в пълна сила до смъртта на Христос и следователно Гал. 3:15 би трябвало да ги убеди, че той е в пълна сила и сега.”⁴⁶ Затова знаем, че Уагонър не е бил заветен диспенсиционист и антиномист, въпреки че е съгласен с антиномистите, че законът в Галатяни 3-та глава е законът на Десетте заповеди. Антиномистите се опитвали да премахнат закона, защото били заветни диспенсиционисти.

Там, където Уагонър наистина се отличавал от своите адвентни съвременници, било в това, че той гледал на сключения с Авраам завет като на такъв, който е „във всяко отношение“ новия завет. Старият завет, от друга страна, е сключен *чрез обещанието, което Израил дал на Бога като народ, когато били на Синай. Посочвайки фразата в Галатяни 3:17, Уагонър попитал:*

Какъв завет бил „потвърден пред Бога в Христос“?...

Обещанието било, че Авраам трябва да бъде „наследник на света“ (Римляни 4:11) и че в неговото потомство трябва да бъдат благословени всички народи. Условието било той да ходи пред Бога и да бъде съвършен (Бит. 17:1-8). Но това не бил такъв завет, какъвто бил сключен с израилтяните на Хорив. Онзи не съдържал

---

⁴⁴ Е. Дж. Уагонър, *Коментари върху Галатяни 3-та глава, №2, Знамения на времето*, 12, 27 (15-ти юли, 1886 г.), стр. 423.

⁴⁵ *Пак там*

⁴⁶ *Пак там*

позоваване на Христос и не предвиждал прошка за греховете; докато този с Авраам бил потвърден „в Христос“ (Гал. 3:17) и не бил направен с условието, че той трябвало да стане праведен чрез собствените си безпомощни усилия, а при условие, че има правдата чрез вярата. Сравнете Римл. 4:11 с 3:22-25. Това разбира се включвало опрощаването на греховете му; и така виждаме, че заветът с Авраам (който е посочен в тази глава) бил абсолютно същият като „втория завет“, който е сключен с нас. Заветът, направен на Хорив и наречен "първи завет", въпреки че бил след сключения с Авраам, както вече научихме, бил само с цел да покаже на хората нуждата от помощта, обещана в Авраамовия или втория завет.⁴⁷

За Уагонър, дадено на Авраам условие на новия завет било спазването на Божият закон. Условието било изпълнено от Христос, Който дал „обещанието за Духа чрез вяра“ (Галатяни 3:14). Имало само едно условие за спасение. Уагонър казва: „Вярата в Христос е единственото условие за спасение.“⁴⁸

Защо тогава е законът? Уагонър разгледал този въпрос. „Ако сме спасени по благодат, защо имаме нужда от закона?“⁴⁹ Апостол Павел отговорил: „Той беше добавен поради престъпление, докато не дойде семето на което е дадено обещанието; и беше нареден от ангели в ръката на посредник“ (Галатяни 3:19).

Разговорът на Джордж Бътлър с Елън Уайт относно „добавения“ закон вече бил записан. Той писал на Елън Уайт:

За много от нашите водещи братя би се оказало особено горчиво хапче да бъдат принуждавани да възприемат масово преподаваната идея, че законът, който е добавен поради прегрешението, е самият морален закон.⁵⁰

---

⁴⁷ *Там там*

⁴⁸ Е. Дж. Уагонър, *Коментари върху Галатяни 3-та глава, №3, Знамения на времето*, 12, 28 (22-ри юли, 1886 г.), стр. 438.

⁴⁹ *Там там*

⁵⁰ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Елън Г. Уайт*, 20ти юни, 1886 г., Мадисън, Уискънсин.

Той вярвал, че цялата църква ще бъде предадена на антиномизма (отхвърлянето на закона), ако се откаже от тълкуванието, че законът в Галатяни 3:19 е церемониалният.

Идеята за добавянето на закона звучала така, сякаш току-що се е появил на планината Синай. Никой спазващ закона адвентист от седмия ден не би желал да чуе подобно нещр. Те вярвали, че законът съществува съвместно с Бога. Тогава не е чудно, че Бътлър и други разглеждали добавения закон като символната възстановителна система, дадена на Мойсей.

Но Уагонър посочил, че думите „изговорен“ или „подчертан“ са по-прецизни от превода във версията на крал Яков, който съдържа думата „добавен“ (Галатяни 3:19). "Бил е изговорен заради престъпление." Уагонър потвърдил: „...законът вече съществувал и бил познат на човека, макар и само като традиция; но сега Господ го добавил в писмена форма.“⁵¹

Един паралелен пасаж, на който се позовал Уагонър, бил Римляни 5:20:

“Отгоре на това дойде и законът, за да може да изобилва прегрешението.” Уагонър обяснил: „Влизането“ на закона било на Синай. Защо влязъл? За да може прегрешението, което съществувало преди това, да изобилства.”⁵² Такава била първата употреба на закона от Лутер. Законът бил украсен на Синай, така че те да разпознаят пълната си греховност....” Необходимо било хората да видят истинската същност на греха, за да могат да потърсят благодатта, която е в Христос и която единствено може да премахне греха.”⁵³

Д. М. Кенрайт представял позицията на братята от Изтока, когато писал следното за „добавения закон“.

...Вторият закон бил добавен, за да посочи обещаното семе, докато то дойде.... Защо бил добавен този закон?... „Добавен е поради прегрешенията, извършвани *докато дойде семето* (бел прев. потомъкът).“ Следователно това не е бил моралният закон; тъй като той не сочи към Христос, нито казва каквото и да е за идването на

---

⁵¹ Цитирано на същата страница

⁵² Пак там

⁵³ Пак там

семето, докато законът за жертвите, предобразите и сенките е свързан изцяло с това обещано семе.⁵⁴

Така Кенрайт разглежда закона в Галатяни 3-та глава като церемониалния закон. Освен това той тълкува идването на семето като първото пришествие на Христос, предсказано от жертвите и предобразите. Правейки това, той отрича функцията на моралния закон като такъв, който ни насочва към Христос като единствено средство за решаване на проблема с греха.

Уагонър обаче запазва пълния обхват на Божието обещание към Авраам. Кръстът бил от стратегическо значение за ратифицирането на завета, но окончателното му изпълнение не било завършено“.... докато не дойде семето на което е дадено обещанието...” (Галатяни 3: 19б).

Какво е идването на семето? Със сигурност това не се изпълнява напълно с първото идване на Христос, отговорил Уагонър. Бог обещал на Авраам: „И потомството (семето) ти ще завладее портата на враговете си“ (Битие 22:17). Христовите врагове, както и Сатана, няма да бъдат отстранени преди второто пришествие (Откровение 19: 11-21)⁵⁵.

Апостол Павел продължава: „Но преди да дойде вярата, ние бяхме пазени под закона, затворени за вярата, която трябваше да се разкрие след това“ (Галатяни 3:23). Уагонър отбелязва: „Идеята за робството е навсякъде свързана с греха. Той е жестокият господар.“⁵⁶ Законът “затваря” нарушителя си. Той бил държан „под стража“. Единственият начин за бягство бил „вярата“ на Исус, която донесла сладко освобождение от сигурна смърт. Уагонър вижда процеса в този пасаж от Галатяни 3-та глава като описание на действието на закона върху сърцето на отделния грешник. Той не го вижда през парадигмата на предобразния стар завет, наследен от новозаветния диспенсационизъм; колкото и библейско да е това (виж например 2 Кор. 3-та глава; Евр. 9:1).

---

⁵⁴ Д. М. Кенрайт, *Двата закона (Ривю енд Херълд*, Батъл Крик, Мичиган: 1886 г.), стр. 9, 10. Акцентът е негов.

⁵⁵ Е. Дж. Уагонър, *Коментари върху Галатяни 3-та глава*. №4, *Знамения на времето*, 12, 29 (29-ти юли, 1886 г.), стр. 454.

⁵⁶ Е. Дж. Уагонър, *Коментари върху Галатяни 3-та глава*. №8, *Знамения на времето*, 12, 33 (26-ти август, 1886 г.), стр. 518.

Уагонър твърди, че законът не се отнася за церемониите, защото те никога не са предхождали вярата в Христа. Грешникът започва да вярва в Христос първо като негов Спасител от греха, а след това чрез вяра го приема за своя Заместник, който му е донесъл предписаната жертва. Церемониалният закон никога не е затварял под стража грешника, но за грешника е възможно да бъде заключен от моралния закон, преди да го доведе при Христовата вяра.⁵⁷

По-нататък, Уагонър обърнал внимание на стих 24-ти. „Затова законът беше наш детеводител, за да ни доведе до Христос, та да бъдем оправдани чрез вяра“ (Галатяни 3:24). Той обяснил: Законът служи като коригиращ служител в затвора. Той заключил своя нарушител. Плюс това, законът, чрез убеждението на Светия Дух, буквално подкарва грешния към Христос. Законът прави грешника неспокоен чрез личната вина. Той не предоставя средство за свобода. Грешникът научава само от Христос, който е съвършеното въплъщение на закона, как да ходи в правда и вследствие на това да бъде свободен.

Апостол Павел говори за идването на „вярата“. „Но след като тази вяра дойде, ние вече не сме под детеводител“ (Галатяни 3:25). В Христос бил съвършеният закон на свободата. Простеният грешник ходел свободен в Него. Следователно вярващият вече не е бил под закон, а под благодат. Той вървял в съвършена хармония със закона заради Христос. Когато простеният и очистен грешник вървял в хармония със закона чрез Христос, той „вече не е под детеводител“. Законът нямал нищо против този, който е в хармония с него.

Позовавайки се на това, че „законът беше наш детеводител“, Уагонър коментира:

Минало време може да се използва тук само за онези, които са дошли при Христос и са били оправдани с вяра, както показва Павел в следващия стих. Тъй като законът бил наш детеводител, за да ни доведе до Христос, той все още трябва да бъде детеводител на тези, които не са в Христос, и трябва да запази тази длъжност, докато всеки, който би приел Христос, не бъде доведен при Него. Следователно законът ще бъде детеводител, който довежда

---

⁵⁷ Е. Дж. Уагонър, *Коментари върху Галатяни 3-та глава*. №9, *Знамения на времето*, 12, 34 (2-ри септември, 1886 г.), стр. 534.

хората при Христос, докато трае благодатното време. Но левитският закон отминал стотици години преди това; следователно той не може да бъде посоченият тук закон.⁵⁸

Според Уагонър, Галатяни 3:24 не е бил предобразно-диспенсационен текст за завета. С това не се казвало, че законът е премахнат на кръста. Това, което Галатяни 3:24 казва, е, че, за християнина, функцията на закона като поправителен служител приключва, когато той е освободен от Христос, Спасителя от греха. Така „детеводителят“ има роля в живота на всеки грешник, независимо дали живее в старата или в новата диспенсация.

---

⁵⁸ *Там там*

Шеста глава: „ОНАЗИ УЖАСНА КОНФЕРЕНЦИЯ“

Към август 1886 г., старейшината Бътлър пледирал към сестра Уайт в Швейцария да разреши въпроса със закона в Галатяните, който бил повдигнат в църквата.

Разбира се, би било доста шокиращо за мен, след като подробно проучих въпроса, който ми се вижда пределно ясен, ако на теб ти бъде показано, че заеманата от мен позиция е погрешна. Но се чувствам сигурен, че бих приел това, и, дори и да не можех да разбера защо това е така, поне бих си мълчал... Нека Бог те напътства, скъпа моя сестро, и ако имаш светлина, която да ми помогне да се движа внимателно, ще се радвам.⁵⁹

Когато след многократни апели Бътлър не получил отговор от Елън Уайт, той се оплакал.

Но когато д-р Уагонър се появи в нашия пионерски бюлетин с девет дълги статии, представящи пряко темата, почувствах, че този курс не може да продължи. Затова ти писах няколко пъти, но не получих отговор.⁶⁰

С приближаването на сесията на Генералната конференция в Батъл Крийк, на 18-ти ноември 1886 г., старейшината Бътлър пише отворено писмо до Е. Дж. Уагонър, озаглавено *Законът в книгата Галатяни*.⁶¹ То било разпространено сред всички делегати на конференцията.

---

⁵⁹ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Елън Г. Уайт*, 23-ти август, 1886 г., Маунт Вернон, Охайо, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр 23.

⁶⁰ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Елън Г. Уайт*, 31-ви март, 1887 г., Батъл Крийк, Мичиган.

⁶¹ Джордж А. Бътлър, *Законът в книгата Галатяни: За моралния закон ли говори тя или за онази специфична еврейска система от закони?* (Батъл Крийк, Мичиган: Издателска къща Ривю енд Херълд, 1886 г.).

Два дни преди встъпителната среща, той писал със заплашителен тон до Елън Уайт:

Очакваме да призовем нашите добри братя от *Знамения* да дадат сметка за начина, по който са действали във връзка с някои от оспорваните точки на нашата вяра върху закона в Галатяни. Те публикуват много статии в *Знамения*, защитаващи тяхната позиция, и представят това в нашия пионерски бюлетин като възглед на вероизповеданието.⁶²

Старейшината Бътлър се стремил да поддържа строг контрол над богословското съдържание на деноминационното списание *Знамения*. Той искал да разреши конфликта чрез назначаването на Богословски комитет, който да обсъди въпроса и да направи препоръка към общото заседание. Бътлър обяснил на Елън Уайт какво се е случило в комисията:

Брат Е. Дж. Уагонър влезе,... подготвен за конфликта. Наредено бе да се учреди Богословски комитет. Аз трябваше да действам като председател, но отказах, поради това, че заемах едната страна по въпроса. Старейшината Хаскъл беше избран за председател и назначи комисията. Четиримата – Хаскъл, Уитни, Уилкокс и Уагонър застанаха в полза на позицията, защитавана в *Знамения*. Петимата – Смит, Кенрайт, Ковърт, Дж. Х. Морисън и аз се противопоставихме. Имахме спор, който продължи няколко часа, но никоя от страните не беше убедена. Въпросът беше дали да отнесем това до Конференцията и да водим голяма публична борба или да не го правим. Не можех да дам съвет за това и всички смятаха, че това би било много жалко, и, че то само би довело до горещи дебати. Съветвах се и съставях преамбюли и резолюции, засягащи нашия обществен ход по такива въпроси.⁶³

Разделението на комисията означава, че Бътлър не е постигнал всичко, което се е надявал да спечели.

---

⁶² Дж. А. Бътлър, *Писмо до Е. Г. Уайт*, 16-ти ноември, 1886 г., Батъл Крик, Мичиган. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 30.

⁶³ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Е. Г. Уайт*, 16-ти декември, 1886 г., Плейнфийлд, Уискънсин. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 43.

Старейшината С. Н. Хаскъл, президент на Калифорнийската конференция, бил председател на комитета. Старейшината Бътлър бил разочарован от това, което сметнал за симулация при Хаскъл:

Но брат Хаскъл идва отново и отново в моето семейство, наслаждавайки се на гостоприемството ми през цялото време на срещата като и двамата с брат Б. Л. Уитни са изпълнени с онзи дух на опозиция. Те добре познаваха моите чувства. Добре знаеха в какво недоумение бях изпаднал и какви бяха безпокойствата на ума ми във връзка с тези неща и въпреки това влиянието им поддържаше по всевъзможен начин д-р Уагонър по време на цялата среща. Големите им усилия бяха да предотвратят цензурирането на д-р Уагонър и да му помогнат по всеки възможен начин.⁶⁴

Старейшината Бътлър се надявал да спечели публичното цензуриране на старейшината Уагонър. Но, вместо това, той станал свидетел на компромис. Сесията на Генералната конференция приела резолюция, която очевидно била насочена срещу Джоунс и Уагонър. Тя била насочена към редакторите и учителите в адвентната училищна система. Резолюцията била „плесник“ по ръцете им. В нея се казвало, че съветите, ръководителите на съботното училище и редакторите на публикации:

... не трябва да позволяват включването на доктринални възгледи, които не се поддържат от значителното мнозинство на нашите хора, в публичното обучение на посочените училища или да бъдат публикувани в нашите деноминационни документи... преди да бъдат разгледани и одобрени от водещите братя, които имат опит.⁶⁵

Напрежението, което съществувало между братята по отношение на богословските въпроси, било осезаемо.

Старейшината Бътлър гледал на Конференцията от 1886 г. като на едно от най-лошите преживявания в живота си. Това буквално го разболяло. Той пише на Елън Уайт:

---

⁶⁴ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Е. Г. Уайт*, 1-ви октомври, 1888 г., Батъл Крик, Мичиган, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 96.

⁶⁵ *Ривю енд Херълд*, (14-ти декември, 1886 г.), стр. 779.

Умът ми се натоварва много от тези неща и не мога да го успокоя, защото цялата работа ми се струва толкова несправедлива и непослователна, но аз се свързах след два месеца боледуване и най-накрая успяхме да преминем през *онази ужасна конференция* [1886 г.], която проведехме тук, последна за Батъл Крийк.⁶⁶

Богословският и личностен конфликт на конференцията бил толкова интензивен, че разболял старейшината Бътлър. Отговаряйки, Елън Уайт се съгласила с него в една точка:

Скъпи братко, ти говориш за онази *ужасна конференция*, последната проведена в Батъл Крийк, докато бях в Швейцария. Тази конференция ми беше представена през нощта. Моят водач каза: „Следвай ме; Имам да ти покажа някои неща.“ Той ме заведе там, където станах зрител на сцените, които се разиграха по време на тази среща. Беше ми показано отношението на някои от служителите на тази среща, *и по-специално твоето собствено*, и мога да кажа заедно с теб, братко мой, *това наистина беше една ужасна конференция*.⁶⁷

Небето записало случващите се в църквата събития, и ги разкрило на Елън Уайт в далечна Европа.

Враждата и злобата, които по-късно щели да процъфтят на Генералната конференция в Минеаполис през 1888 г. били предизвикани през 1886 година.

Темата на конференцията в Батъл Крийк била предимно по въпроса за закона в Галатяни 3-та глава.

---

⁶⁶ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Е. Г. Уайт*, 1-ви октомври, 1888 г., Батъл Крийк, Мичиган. Ударението е добавено.

⁶⁷ Е. Г. Уайт, *Писмо до Джордж А. Бътлър*, 14-ти октомври, 1888 г., Минеаполис, Минесота. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 92, 93. Ударението е добавено.

Седма глава: Д. М. КЕНРАЙТ

Старейшината Бътлър получил опустошителен удар на 17-ти февруари 1887 г. Това е била сигурно първата последица от „онази ужасна конференция“ от 1886 г. Бътлър слушал как старият му приятел и колега, Дъдли Кенрайт искал да бъде отстранен от църквата *Отсега* в Мичиган. Бътлър съобщил на Елън Уайт причината за решението на Кенрайт.

Говореше може би три четвърти от час или повече. По същество казваше, че вече не може да бъде с адвентистите от седмия ден, тъй като е престанал да вярва, че законът е обвързващ и не смяташе, че ще спазва вече съботата.⁶⁸

Преливащата капка за Кенрайт очевидно била конференцията в 1886 г. и преживяването, което той имал в Богословския комитет. Както Бътлър съобщил:

Той беше много отвратен от развоя на определени събития по време на последната ни Генерална конференция, някои от теологичните въпроси, които възникнаха, и начинът, по който наши братя подходиха към тях, го накара да се почувства зле и това го подтикна към размисъл, след което той каза, че е отишъл да изучава този въпрос за закона и стигнал до изводите, които сега представя.⁶⁹

По време на конференцията от 1886 г. Кенрайт участвал в богословския комитет, съсредоточавайки се върху закона в Галатяни 3-та глава. Това обсъждане накарало Кенрайт да смята, че възгледите му са неправилни. Галатяни 3^{та} глава говорела за моралния закон. Тогава Кенрайт разсъдрил, че, ако „Десетте заповеди“ са „детеводителят“, то тогава те наистина са били прекратени на кръста и това включвало и съботата.

---

⁶⁸ Дж. А. Бътлър, *Листо* до Е. Г. Уайт, 17-ти февруари, 1887 г., стр. 2. Отсега, Мичиган.

⁶⁹ *Там там*, стр. 4

Кенрайт имал преобразен диспенсационен поглед върху стария и новия завет, точно както Бътлър и останалите. Тази рамка на заветите породила неразбиране във възгледа на Кенрайт за връзката между закона и заветите в Галатяни 3-та глава, която касае преживяването на сърцето по отношение на вярата, закона и завета. Той бил принуден да изостави Десетте заповеди, що се отнася до новата диспенсация.

По-късно Кенрайт писал:

Никоя друга тема не изневерява на адвентистите толкова много, колкото тази за заветите. Те се страхуват да се изправят пред нея. Опитвали са различни начини да я обяснят, но тези начини не са задоволителни дори за тях самите. Бил съм там и знам. „Отмяната на Синайския завет довежда така пълно до премахването на еврейската събота, че от тази страна на гроба на нашия възкръснал Господ не може да бъде намерена авторитетна следа.“ Старейшината Смит казва: „Ако десетте заповеди съставляват стария завет, значи те завинаги са приключили“. Следователно, този въпрос се превръща в изпитание.⁷⁰

Една от основните причини старейшината Кенрайт да напусне Църквата на адвентистите от седмия ден е, защото вярва, че законът е премахнат със стария завет, когато Христос е умрял. Той не вижда никаква връзка между закона и новия завет като сърдечно преживяване. Следователно съботата се разглежда като отменена заедно със Синайския завет. Това било само негово логично заключение, след като вече е приел базирана на времето парадигма, според която старият завет е последван от новия завет, който е влязъл в сила след кръста. Той споделил това мнение за заветите със старейшините Бътлър и Смит.

---

⁷⁰ Д. М. Кенрайт, *Адвентизмът от седмия ден, отречен* (Ню Йорк: Флеминг Х. Ревъл Къмпъни, 1889 г.), стр. 350. Ударението е добавено.

Осма глава: ЗАЩИТАТА НА СТАРЕЙШИНАТА БЪТЛЪР

Старейшината Бътлър писал много писма до Елън Уайт докато тя била в Европа за проблемите в родината по отношение на закона в Галатяни 3-та глава. Той не получавал отговор от нея през цялата 1886 година. Накрая на 18-ти февруари 1887 г. пристига дългоочакваното ѝ писмо. Това било копие на писмо, което тя изпратила до Е. Дж. Уагонър и А. Т. Джоунс, в което тя мъмрела мъжете от Западния бряг.

Елън Уайт призовала Уагонър и Джоунс да внимават:

...тези известни различия, публикувани в статии на нашите документи отразяват курс, който вие никога не трябваше да следвате, нито що се отнася до представянето на идеите ви пред нашите студенти в колежа, нито по отношение на появата им в *Знамения...*

Не се колебая да кажа, че сте направили грешка тук... Това не е според Божия ред...

Бог ясно разкри, че такива неща не трябва да се вършат.⁷¹

Очевидно Елън Уайт имала някои откровени предупреждения за тези братя.

Писмото на Уагонър до Елън Уайт в отговор на нейното мъмрене съдържало неговото съгласяване с това. Той изразил своята „благодарност към Бога, че Неговият дух все още се бори с мен, посочвайки грешките, на които съм толкова склонен.“⁷²

---

⁷¹ Е. Г. Уайт, *Писмо* до Е. Дж. Уагонър и А. Т. Джоунс, 18-ти февруари, 1887 г., стр. 22.

⁷² Е. Дж. Уагонър, *Писмо* до Е. Г. Уайт, 1-ви април, 1887 г., Оукланд, Калифорния. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 71.

Уагонър имал основен мотив за реформиране на учението на Църквата на адвентистите от седмия ден. Той искал да постигне доктринално единство в редиците ѝ.

Най-искрено искам скоро да дойде време, когато всички наши хора ще са в съгласие един с друг. В моята несъзнателна самодостатъчност, аз предполагах, че мога да направя много за постигането на това. Научих, че Бог ще извърши Своето дело по Негов начин и че най-силните усилия в най-добрата кауза са безсилни, когато не са подтикнати единствено от любов към Бога.⁷³

Действително, между отделите "Ривю енд Херълд" и "Тихоокеанската преса" продължавало едно съперничество. Уагонър можел да види това. „Искрено съжалявам за чувствата, които съществуваха и все още съществуват между двата офиса.“ Уагонър вярвал, че има "неразбиране от тяхна страна", имайки предвид офиса в *Ривю*. Той обаче приел и вината, тъй като, той казва: „напълно си давам сметка, че тук е позволено да се промъкне чувство на критика, което смятам, че се отнася най-вече за мен“.⁷⁴

Когато старейшината Бътлър получил копие от писмото на Елън Уайт от 18-ти февруари 1887 г., той сметнал, че то напълно оправдава неговия начин на действие. Нежно я сгълчал, че не е реагирала по-рано. Той бил напълно наясно, че Уагонър и Джоунс преподават от гледна точка на моралния закон в Галатяни 3-та глава в Хилдсбургския колеж в продължение на около „две или три години“.

Това което наистина раздразнило старейшината Бътлър на Генералната конференция от 1886 г. било:

....когато д-р У. [агонър] влезе в Конференцията, напълно въоръжен за разгром и беше подкрепен така пълно от братята Хаскъл, Б. Л. Уитни, Уилкокс и други, че той и брат Уитни успяха да привлекат

---

⁷³ *Пак там*

⁷⁴ *Пак там*, стр. 71, 72

малки групи от нашите братя, за да ги индоктринират по един възможно най-тих начин.⁷⁵

Старейшината Бътлър бил радостен, че Елън Уайт оправдала позицията му.

Много се радвам... след това дълго време да видя, че не подкрепяш курса, който младите мъже са следвали.... Те ще бъдат изненадани от писмото ви...

Съжалявам за тях, защото винаги съжалявам онези, които изпитват силно разочарование.⁷⁶

Тя била заявила, че позицията на Дж. Х. Уагонър относно закона в Галатяни е неправилна. Това било „много задоволително“ за Бътлър.

Обаче това, което той наистина очаквал, било изявление от нея, в което тя ясно се застъпва за „добавеният закон“ в Галатяни 3:19.

...Добавеният закон е или моралния, или церемониалният. По същество казваш, че позицията на старейшината Уагонър не е правилна, а неговата позиция е, че моралният закон е добавеният закон, и следователно истината трябва да е другата позиция. Ако нашите хора знаеха, че имаш светлина, че моралният закон не е добавеният закон, въпросът щеше да бъде уреден в кратък срок. Точно това очакват да научат нашите хора с много безпокойство. Не те призовавам да казваш нищо, но се чувствам сигурен, че след всичкото раздвижване по този въпрос той ще създава постоянни проблеми, докато твоето мнение не стане известно. Виж дали това не е така.⁷⁷

Бътлър се чувствал така сякаш е получил от Елън Уайт само половината от това, което е желал. Но дори половината било по-добре, отколкото нищо.

---

⁷⁵ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Е. Г. Уайт*, 31-ви март, 1887 г., Батъл Крик, Мичиган, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 69.

⁷⁶ *Пак там*, стр. 69, 70

⁷⁷ *Пак там*, стр. 70

Елън Уайт изпратила още едно писмо до старейшините Бътлър и Урия Смит. Тя не била доволна от статията на Бътлър в *Ривюот* 1-ви март 1887 г. на тема „Промяната във вярата на старейшината Кенрайт“ и от дубликата му относно репликата на Е. Дж. Уагонър във връзка със закона в Галатяните. Тя го обвинила, че нарушава принципите, които той очаквал другите да спазват, като не изнасят на всеослушание спорове, доктринални въпроси.

Съветът ѝ бил: „Ако беше избегнал въпроса, както твърдиш, че си направил, това би било в по-голямо съответствие със светлината, която Бог счете за подходящо да ми даде.“⁷⁸ Тя получила съобщение, че Бътлър е използвал писмото ѝ до Уагонър и Джоунс [18 февруари 1887 г.] срещу тях. Затова му казала:

Изпратих това писмо не, за да го превръщаш в оръжие, което да използваш срещу споменатите братя, а за да проявиш същата предпазливост и внимание за запазване на хармонията, които ти очакваше от тези братя....

Не желая писмата, които ти изпратих, да се използват по начин, който те кара да приемаш за даденост, че твоите идеи са напълно правилни, а че тези на доктор Уагонър и старейшината Джоунс са напълно погрешни.⁷⁹

Елън Уайт продължила да порицава Бътлър за полемиката му в отвореното писмо *Законът в Галатяни*. „Принципите, на които се позоваваш са правилни.... Мисля, че си прекалено остър“ в отношението си към д-р Уагонър.

Тогава тя му разказала за „някои впечатляващи сънища“, които получила за него и недоволния Кенрайт, двамата плуващи с една и съща лодка.

...Вие изобщо не сте в светлината. Старейшината [Д. М.] Кенрайт представяше своите идеи относно закона и никога не съм чувала

---

⁷⁸ Е. Г. Уайт, *Писмо* до Дж. А. Бътлър и У. Смит, 5-ти април, 1887 г., Базел, Швейцария, озаглавено „Изобличаване на различните доктринални гледни точки; Неодобряване действията на Д. М. Кенрайт,“ *както е в цитатата*, стр. 33.

⁷⁹ *Пак там*, стр. 32

да се изразява такава смесена загриженост. Никой от вас сякаш не вижда и не разбира докъде ще доведат аргументите му.⁸⁰

Кенрайт бил в тъмните сенки, седнал в „лодка“, чийто „дървен материал се разпадал“, „прояден от червеи“, а Бътлър бил точно до него. „Светлината на старейшината Кенрайт все повече намаляваше.“ Тогава някой каза: „... Това е дело на Сатана.“⁸¹

Тя изразила откровеното си презрение към „посоката на старейшината Кенрайт“ и дала

съвет книгите му да не бъдат допускани, особено тази за Законът... Ако тази работа е такава, каквато вярвам, бих изгорила всяко копие от нея в огъня, преди тя да бъде раздадена на нашите хора.⁸²

Книгата *Двата закона* на Кенрайт била преиздадена малко преди Генералната конференция от 1886 г., очевидно, за да се използва в подкрепа позицията на Бътлър относно церемониалния закон в Галатяни 3-та глава.

Старейшината Бътлър не искал да се състои открито обсъждане на закона в Галатяните. Той искал контрол над потока от информация. Но Елън Уайт посъветвала: „Не искам да виждам фарисейство сред нас. Сега въпросът е поставен пред хората толкова цялостно от теб, както и от д-р Уагонър, че той трябва да бъде посрещнат справедливо и честно с открита дискусия.“⁸³

Вместо да изключи всякакви дискусии, Елън Уайт вярвала, че църквата трябва да бъде отворена за Божието Слово. Христос щял да води църквата на адвентистите от седмия ден чрез учението на Писанието.

На кореспонденцията с Елън Уайт старейшината Бътлър реагирал с дръзко възражение.

Сестра Уайт, аз не успях да видя справедливостта във твоето писмо от 5-ти април 1887 г. и никога не съм очаквал това... Мислех

---

⁸⁰ *Там там*, стр. 33

⁸¹ *Там там*

⁸² *Там там*, стр. 34

⁸³ *Там там*, стр. 35

никога да не отговарям на това писмо, но понасям мълчаливо и търпеливо това, което ми изглежда несправедливо.⁸⁴

Той продължил:

В писмото ти от 5-ти април 1887 г. на теб ти се вижда доста притеснително, че аз се възползвам от укоряващото писмо, което си написала на старейшините Уагонър и Джоунс относно курса им в прокарването на техните възгледи върху Галатяните, и се безпокоиш да не би да си направя извода, че може да съм бил прав във възгледите си по този въпрос. Позволи ми да кажа във връзка с това, че никога не съм използвал статията ти около времето на написването ѝ, по такъв начин, както намеква писмо ти и не съм мислел да правя това.⁸⁵

Старейшината Бътлър се оплакал:

...във връзка със собственото ми отношение. Обвинен съм в гореописаните изявления.... Човек едва ли би предположил..., че някой, заемащ длъжността председател на Генералната конференция, е длъжен да държи устата си затворена, докато се полагат постоянни усилия да се смълчи спорна точка пред обществото...

...Исега ме осъждаш че написах малък памфлет по темата за закона в Галатяни... Казваш, че съм разпространил своя памфлет и, че е справедливо единствено, когато и д-р Уагонър има също толкова добър шанс, колкото и мен. Скъпа моя сестро, прости ми, ако кажа, че този начин на изразяване ми се струва странен.⁸⁶

Старейшината Бътлър изразил съжалението си за това

...че когато тези аргументи на Уагонър от другата страна на въпроса се появиха в уроците издадени от *Инструктори Знамения*

---

⁸⁴ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Е. Г. Уайт*, 1-ви октомври, 1888 г., Батъл Крик, Мичиган, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 82.

⁸⁵ *Пак там*, стр. 83

⁸⁶ *Пак там*, стр. 93, 98

на времето..., старейшината Смит и аз не просто минахме с неохота през тях, но и ги прогласихме чрез възможно най-широките канали.⁸⁷

След това той използвал финалния си аргумент пред Елън Уайт:

Предпочитам няколко дни от администрацията на старейшината Джеймс Уайт, защото ако имаше едно такова движение, и тези млади мъже биха чули гръм около ушите си, в случай, че той беше на земята, това би ги накарало да изтръпнат и тогава бих забравил характера на тази процедура. Не съм забравил начина, по който той се справяше с подобни неща, и ако той не би ги издирил както публично така и частно, за да ги накара да съжаляват за тази дързост, тогава аз съм преценил погрешно.⁸⁸

Това влошило състоянието на старейшината Бътлър. Той се съмнявал в Свидетелствата. Смятал, че е време да се спори с тези „младежи“, които току-що били влезли в „редакторския екип“ и да им се покаже как стоят нещата.⁸⁹ Това бил единствен начин на изразяване

Вследващите дни Урия Смит трябвало да наложи своята възглед за предобразна диспенсация на завета върху страниците на *Ривю*. Той обяснил:

Този завет с Израил бил наречен „първият завет“ и достигал до първото идване на Христос. След като настъпило време за по-големите благословения, които били обещани чрез потомството на жената, Бог направил нов завет с Израил и Юда.⁹⁰

Налагането на модела на предобразния (типологичния) диспенсационизъм на завета без да се признава модела на сърдечното (индивидуалното) преживяване на двата завета, довело Томас Пребъл, Моузес Хъл и Дъдли М. Кенрайт до разтърсване на вратата им в Десетте заповеди и съботата.

---

⁸⁷ *Там там*, стр. 99

⁸⁸ *Там там*

⁸⁹ *Там там*, стр. 100, 99

⁹⁰ У. Смит, „Какво пише Бог?“ *Ривю енд Херълд* 64, 31 (2-ри август, 1887 г.), стр. 488.

Ударението е добавено.

Старейшината Смит станал още по-категоричен:

Затова изводът е ясен, и той е, че тези два завета съдържат *две големи разделения* на делото, което Небето е предприело за изкуплението на човека, и те обхващат две особени диспенсации (епохи), посветени на развитието на това дело.⁹¹

Старейшината Смит, както и много други, взели своето определение за библейски завет от речника на Уебстър. Имало споразумение на страните да спазват определени условия. Смит обявил заключението:

...всеки завет, който Бог сключва с хората, трябва да се основава на Неговото условие за подчинение на закона Му. Следователно, богословското определение от речника на Уебстър е правилно, когато поставя послушанието като първо от условията, чрез които обещанията трябва да бъдат обезпечени.⁹²

Според този възглед за вечния завет на Бога, Неговото обещание е било обусловено от човешкото подчинение на Божия закон.

Е. Дж. Уагонър се съгласил, че условието на Божия завет е Десетте заповеди. Грешникът обаче бил неспособен да отдаде такова послушание. И така Бог обещал, че Христос ще бъде действителният заместник и гарант за грешника. Оттук следва, че заветът на Бога бил Неговото обещание в Христос. Уагонър има следното наблюдение:

Господ му обеща [Авраам] нещо, което щеше да смае повечето хора. Това било толкова велико, толкова неразбираемо... Авраам казал: Вярвам; и Господ в замяна на тази проста вяра обявил греховете му за простени....

В какво е вярвал Авраам?... В смъртта и възкресението на Христос.⁹³

---

⁹¹ Урия Смит, "Двата завета," *Библейско ехо и Знамения на времето* 2, 11 (Ноември, 1887 г.), стр. 162. Ударението е добавено.

⁹² У. Смит. "Заветите на Бога с хората," *Ривю енд Херълд* 64, 37 (13-ти септември, 1887 г.), стр. 584.

⁹³ Е. Дж. Уагонър, "Коментарът. Призоваването на Авраам, Урок 8. — Събота, 25-ти февруари," *Знамения на времето* 14, 7 (17-ти февруари, 1888 г.), стр. 106.

Авраам повярвал в Божието Слово. Той казал: „Амин“, на това, което Бог му обещал, и бил счетен за праведен.

Десетте заповеди били „основа“ и на двата завета. По този въпрос имало съгласие между старейшините Смит и Уагонър. Уагонър обаче категорично не бил съгласен с твърдение на Бътлър и Смит, че:

Двата големи завета, които Бог е направил – по един за всяка диспенсация... заветът на старата диспенсация и другият, [на базата на] завета на новата.⁹⁴

Уагонър отбелязал, че този вид изявления не отчитат по-пълното откровение на Писанието относно двете различни сърдечни преживявания на стария и на новия завет.

Старейшината Смит попитал: „Кога е бил сключен новият завет?“ А след това отговорил, че това е било, когато Христос е умрял на кръста.

На кръста еврейската система приключила и започнала християнската диспенсация. Между тях имало разделителна линия... От този момент влязал в сила новият завет.⁹⁵

Загатнатата идея била, че спасението се ограничавало само евреите, дотогава докато Христос не умрял на кръста. Според Смит новият завет съществувал едва след кръста.

В този смисъл, старейшината Смит се съгласи с тълкуванието на старейшината Бътлър върху Галатяни 3:17. Смит цитира стиха със собствени интерполации⁹⁶:

...заветът, който бил потвърден пред Бога в Христос [Авраамовият завет], не можел да бъде отменен от закона [заветът на Хорив с Израил], който бил четиристотин и тридесет години след това, така, че да се обезсили обещанието. Защото, ако наследството [светът обещан на Авраам, Римл. 4:13] трябва да бъде от закона [трябва да бъде осигурено чрез изпълнение на церемониите и службите на

---

⁹⁴ Редакционен комитет: Урия Смит и Джордж Бътлър, „Бележки и коментари,” *Сърпът на евангелието* 2, 21 (1-ви ноември, 1887 г.), стр 161.

⁹⁵ У. Смит, „Заветите на Бога с хората,” *Ривю енд Херълд* 64, 42 (25-ти октомври, 1887 г.), стр. 664. Пренапечатана като У. Смит, „Заветите на Бога с хората,” *Сърпът на евангелието* 3, 1 (1-ви януари, 1888 г.), стр. 2.

⁹⁶ Бел. прев. вмъквания

Мойсеевата система], той вече не е според обещание [не почива просто на Божието обещание], но Бог го даде на Авраам чрез обещание.⁹⁷

Според Смит законът, дошъл „четирисотин и тридесет години след“ Авраам са „церемониите и службите на Мойсеевата система“.

В допълнение към Авраамовия завет, Бог „добавил; подчинен договор.... бил направен създаден нов завет....“ с Израил.⁹⁸

„...Ако до идването на Христос като обещано Семе евреите следваха ръководствата на този „педагог“, този „детеводител“, те не биха отхвърлили Месията.⁹⁹

За Смит „детеводителят“ в Галатяни 3:24 бил церемониалният закон. В действителност евреите били толкова отдадени на строго спазване на ритуалната система, че, когато Христос дошъл, те не успели да видят изпълнението ѝ в Него. Всъщност, в известна степен, те отхвърлили Месията заради изкривяването на церемониалния закон.

Старейшината Смит смятал, че защитата на съботата зависи от разграничението между двата закона.¹⁰⁰ Той нямало да признае, че законът в Галатяни 3-та глава е моралният закон. Той представлял идеята си по един силов начин,

... нашите опоненти се мъчат да покажат, че в дните на Мойсей, целият закон е бил една обременяваща система“, „робско иго“,

---

⁹⁷ *Пак там*, вмъкванията са негови

⁹⁸ *Пак там*

⁹⁹ *Пак там*, стр. 618. Сравни, “. . . Законът на Мойсей, . . . [бил] ‘добавен поради престъпления, докато дойде Семето (Потомъкът) на което бе дадено обещанието,’ с, който беше детеводител,’ просто за да учи на елементарните неща на вярата, докато дойде Христос. . . .” Редакторски комитет: Урия Смит и Джордж Бътлър, “Бележки и коментари,” *Сърпът на евангелието* 2, 16 (15-ти август, 1887 г.), стр. 121.

¹⁰⁰ “Най-добрата точка за атакуване на съботния въпрос, нашите опоненти започват да смятат, че е позицията, която поддържахме по отношение на разграничението между ‘законите, които са наречени морални,’ и онези, които имат церемониален и корекционен характер.” У. Смит, “Двата закона и съботата,” *Сърпът на евангелието* 3, 10 (15-ти май, 1888 г.), стр. 75.

„детеводител, създаден само, за да ни води към Христос;“ ... и затова (този закон) е бил „прикован на кръста“.¹⁰¹

Смит вярвал, че детеводителят е церемониалният закон. Според него позицията на Уагонър би била отстъпка пред антиномистите (отхвърлящите закона).

Обсъждането на закона в Галатяни 3-та глава и двата завета се очертава като основен въпрос в предстоящите години. По тези въпроси имало разединение между *Ривю енд Херълд*, *Сърпът на евангелието* и *Знамения на времето*.

---

¹⁰¹ *Пак там*

Девета глава: КАЛИФОРНИЙСКАТА КОНСПИРАЦИЯ¹⁰²

С приближаването на Генералната конференция от 1888 г. делегацията на Калифорнийската конференция сметнала, че е разумно да има обсъждане. Предполагало се, че на конференцията ще възникнат определени теми. Главна сред тях щяла да бъде темата за законът в Галатяни 3-та глава.

На 25-26 юни 1888 г. делегатите се срещнали в „Кемп несесити“ край Оукланд. Присъстващите били Е. Дж. Уагонър, А. Т. Джоунс, К. Х. Джоунс, управител на Тихоокеанската преса; У. К. Уайт, син на Е. Г. Уайт, член на Изпълнителния комитет на Генералната конференция; и някои други.

У. К. Уайт водил бележки по дискусиите. На 26-ти юни 1888 г. обсъждали Галатяни 3:23 и 4:21. По-конкретно, било показано, че „добавеният закон“ от Галатяни 3:19 означава „изговорен“, сравнявайки Второзаконие 5:22 и Евреи 12:19. Тези два текста се отнасят за моралния закон, както и Галатяни 3:19 в неговия оригинал... Не съществува нито един случай, когато тази дума се прилага за церемониалния закон.¹⁰³ Било установено, че Дж. Н. Ендрюс е заемал същата позиция относно моралния закон в Галатяни в ранните си писания в *Ривю*. Подкрепа е получена и от проповедите на Уесли.¹⁰⁴

По-късно старейшината Уайт припомнил за заседанието в „Кемп несесити“ на Дан Джоунс, секретар на Генералната конференция:

---

¹⁰² Това е наименованието дадено от Джордж Р. Найт. Джордж Р. Найт, *От 1888 година до отстъпление: Изгонването на А. Т. Джоунс* (Издателска асоциация Ривю енд Херълд, Вашингтон: 1987 г.), стр. 31, 32.

¹⁰³ У. К. Уайт, “Кемп несесити,” 25-ти и 26-ти юни, 1888 г.,” *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 419.

¹⁰⁴ *Пак там*, стр. 418; ръкопис, стр. 439.

...Беше предложено редакторите на *Знамения*, К. Х. Джоунс и аз, както и колкото се може повече калифорнийски служители да се присъединят към нас, излизайки в планината, за да прекараме няколко дни в изучаване на Библията... Старейшината Макклър беше с нас част от времето. Прекарахме един ден, преглеждайки документа на старейшината Бътлър, *Законът в Галатяните* и други теми, свързани с този въпрос, а в края, старейшината Уагонър прочете някои Ръкописи, които беше подготвил в отговор памфлета на старейшината Бътлър... В края на нашето изследване, старейшината Уагонър ни попита дали ще е правилно да публикува своя Ръкопис и на следващия ден Генералната конференция, постави в ръцете на делегатите, както документа на старейшината Бътлър, така и неговия. Смятахме, че това ще е правилно и го насърчихме да отпечата петстотин копия. Ние не правехме това тайно, нито имахме някакъв проблем да го публикуваме.¹⁰⁵

Е. Дж. Уагонър подготвил писмото си в отговор на *Законът в Галатяните* на старейшината Бътлър, и това писмо било озаглавено *Евангелието в Галатяни*.

Много по-късно старейшината А. Т. Джоунс представил писмено своите спомени от въпросното оттегляне в планината на К. Х. Холмс през 1921 г.

Известно време преди да се учреди този институт, К. Х. Джоунс, главен управител на Тихоокеанската преса, У. Уайт и някои други поискаха от брат Уагонър и мен да отидем с тях на излет за няколко дни и всички заедно изучаваме Писанията по тези „еретични“ въпроси, които със сигурност щяха се появят в института и конференцията. Слухът за това малко, невинно нещо достигна до братята в Батъл Крийк като допълнително потвърждение на тяхното установено мнение, че брат Уагонър и аз в подкрепа на нашата схема за революция в доктрината на деноминацията работим с други братя, за да се явим в института и Генералната конференция в Минеаполис, така силно укрепени, че да постигнем

---

¹⁰⁵ У. К. Уайт, *Писмо до Дан Т. Джоунс*, 8-ми април, 1890 г., Боулдър, Колорадо, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 167, 168.

плановете си. След като институтът и конференцията приключиха, ние не знаехме, че хората от Генералната конференция в Батъл Крийк имат предвид такива неща за нас и ние никога през живота си не сме възнамерявали да внесем подобно нещо в института и конференцията, и не знаехме какво подозират другите за нас. И така, с пълна невинност, дойдохме на срещата, без да очакваме нещо различно от обикновеното изучаване на Библията, за да узнаем истината.¹⁰⁶

Тогава се случило нещо неочаквано на лагера в Калифорния през септември 1888 г. Според старейшината Уайт:

...Някои проявиха много горчив дух към старейшините Уагонър и Джоунс, подстрекаван отчасти, предполагам, от Памфлета на старейшината Бътлър и отчасти произтичащ от стара семейна обида срещу старейшината Уагонър-старши. Имахме съвет на служителите, в който почти всяко изказване на тези братя, свързано пряко или косвено с Галатяните, беше критикувано, но братята, които се противопоставиха на тяхното учение, нито желаеха да дадат съгласието си за справедливо разглеждане на темата, нито я оставяха на мира. Те предпочетоха да се действа на парче...¹⁰⁷

Човекът, който „разнесъл“ „слуха“ за този „съвет на служителите“ сред хората от Генералната конференция в Батъл Крийк, по-късно бил разкрит от У. Уайт и Елън Уайт.

У. М. Хели е бил пастор и евангелист в Калифорнийската конференция. Старейшината У. К. Уайт казва:

Какво пише старейшината Хели на старейшината Бътлър, не знам, но изглежда създава впечатлението, че разработваме тайно някава схема, докато ние предполагаме, че работим в съвършена хармония с плановете на старейшината Бътлър.¹⁰⁸

---

¹⁰⁶ А. Т. Джоунс, *Лисмо до К. Х. Холмс*, 12-ти май, 1921 г., Вашингтон. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 328.

¹⁰⁷ У. К. Уайт, *цитирано в творбата*, стр. 170.

¹⁰⁸ *Пак там*

Елън Уайт пише на старейшината У. М. Хели:

Твоите предположения относно положението и делото на старейшините А. Т. Джоунс и Е. Дж. Уагонър бяха неправилни. Предупредителните ти писма до старейшината Бътлър бяха напълно подвеждащи. Той изгори тези писма, така че никой да не научи за източника на неговата светлина. Тези писма доведоха до забавяне на Божието дело с години и ми причиниха тежък и изтощителен труд.

Едно такова преживяване като това в Минеаполис, в резултат на неразумните ти писма, е достатъчно. Това преживяване е оставило следите си както във времето, така и във вечността. О, братко мой, умолявам те, заради Христос, да внимаваш как насаждаш в други умове семената на неверието, които водят до толкова тъжни резултати, колкото тези, които видяхме в миналото.¹⁰⁹

По-рано тя каза на Хели: „Тъй като дойдох от Тихоокеанския бряг, те щяха да смятат, че съм била повлияна от У. К. Уайт, д-р Уагонър и А. Т. Джоунс.“¹¹⁰ Тя обяснила, че в резултат от писането на Хели до председателя на Генералната конференция тя е подозирана, че се е повлияла от триото.

Това довело до убеждение у Бътлър и Смит, че Елън Уайт е повлияна от Е. Дж. Уагонър, А. Т. Джоунс и нейния син. По този начин, под съмнение бил поставен източника на нейния съвет към църквата. Така братята в Батъл Крийк били подтикнати да вярват, че има заговор в Калифорния.

Елън Уайт потвърдила, че това чувство е съществувало по време на конференцията в Минеаполис и преди нея.

Бях представена като такава, която разказва неистински неща, когато направих изявлението, че между мен и братята Джоунс и Уагонър, както и синът ми Уили не е имало и една дума на разговор върху *Закона в Галатяни*. Ако бяха толкова откровени с мен, колкото, когато разговаряха един с друг срещу мен, бих могла да им

---

¹⁰⁹ Е. Г. Уайт, Писмо до У. М. Хели, 21-ви август, 1901 г., Лос Анджелис, Калифорния, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 1759, 1760.

¹¹⁰ Е. Г. Уайт, Писмо до У. М. Хели, 9-ти декември, 1888 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Цитирано в творбата*, стр. 186.

кажа всичко ясно по този въпрос. Повторих това няколко пъти, защото видях, че твърдо са решили да не приемат показанията ми. Те мислеха, че всички сме дошли на конференцията със съвършено разбиране и споразумение да създадем една позиция по *Закона в Галатяните*.¹¹¹

Нейните призови към хората в централния офис за изследване на Писанието и открита дискусия на бъдещата Генерална конференция попаднали в глухи уши. От информацията, която получавали, те предположили, че Елън Уайт е повлияна от братята в Тихоокеанския бряг.

Братята от Генералната конференция се опитвали да изключат обсъждането на закона от сесията. Струвало им се, че призивите на Елън Уайт за откритост са в полза на Уагонър, Джоунс и У. Уайт. Последният писал на старейшината Бътлър за създаване на институт, в който да се обсъждат доктринални въпроси. Сега всичко сякаш идвало на мястото си. Църковното ръководство било убедено, че ще бъдат положени съгласувани усилия за доктринално саботиране на конференцията. Умовете били подготвени. Те повярвали на конспиративната теория. Елън Уайт казала за братята в Батъл Крик:

...те смятаха, че ще се стигне до *Законът в Галатяни* и ще се въоръжат и ще се екипират, за да устоят на всичко, ново или старо, идващо от онези мъже от Тихоокеанския бряг.¹¹²

Урия Смит потвърдил, че това било неговото състояние на духа, влизайки на конференцията в 1888 година. По-късно (1890 г.) той писал за това на Елън Уайт:

Следващият злополучен ход, според мен, беше, когато братята в Калифорния се срещнаха, точно преди конференцията в Минесота, и кроиха плановете си да оповестят и да внесат в тази конференция своите виждания за десетте рога и закона в Галатяните. Ние бяхме информирани за това само с едно писмо от Калифорния, няколко дни преди да дойде време да започнем

---

¹¹¹ Е. Г. Уайт, *Писмо до "Деца на дома,"* 12-ти май, 1889 г., *цитирано в творбата*, стр. 310, 311.

¹¹² *Там там*, стр. 308

конференцията. Трудно можех да повярвам, че е така, но докладът скоро беше потвърден, след като стигна до това място. Брат Хаскъл дойде при мен и ме попита как смятам, че е по-добре да бъдат представени тези въпроси. Казах му, че мисля, че е по-добре изобщо да не се въвеждат, защото ще внесат само объркване в Конференцията и само ще причинят вреда, а не добро. Но той каза, че братята в Калифорния са решили да ги представят; и така, те бяха представени и почти съсипаха Конференцията, както се страхувах, че ще стане. Ако тези тревожни въпроси не бяха въведени, не виждам причина, поради която не бихме могли да имаме една приятна и благословена конференция, както някога сме се радвали да имаме.¹¹³

А. Т. Джоунс казал, че няма представа, че всички тези подозрения са в съзнанието на братята. "...С цялата си невинност дойдохме на срещата, просто без да очаквам нищо друго освен обикновено изучаване на Библията, за да узнаем истината."¹¹⁴

У. К. Уайт казал:

Когато отидох на срещата в Минеаполис, бях невинен като агънце докато старите ми приятели от Батъл Крийк и дори собствените ми роднини говореха най-жалки неща срещу мен...¹¹⁵

Старейшината Уайт отишъл в Минеаполис, мислейки, че нещата със старейшината Бътлър относно обсъждане в института на закона в Галатяни са уредени.

Старейшината Уагонър дошъл подготвен със своите „препратки“. Това, с което се срещнали там, било едно решително противопоставяне. Както казал старейшината Уайт:

...ние никога не бихме могли да разберем защо нашите братя от Батъл Крийк трябва да се противопоставят на въпроса и да

---

¹¹³ Урия Смит, *Гисмо до Е. Г. Уайт*, 17-ти февруари, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр.154.

¹¹⁴ А. Т. Джоунс, *Гисмо до К. Х. Холмс*, 12-ти май, 1921 г., Вашингтон, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 328.

¹¹⁵ У. К. Уайт, *Гисмо до Дан Т. Джоунс*, 8-ми април, 1890 г., Боулдър, Колорадо, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 171.

твърдят, че предложението за обсъждане на тези въпроси е било изненада, когато от самите им действия можем да видим, че това не е изненада.¹¹⁶

„Няколкостотин“ копия от памфлета на старейшината Бътлър *Законът в Галатяни* били раздадени на делегатите от старейшината Рупърт. Така че братята в Батъл Крийк трябва да са предвиждали дискусиата.

Старейшината Бътлър бил боледувал многократно в продължение на три години. Той казал, че имунитета му е понижен от целия този стрес, свързан с тежките му отговорности като президент на Генералната конференция. Той вярвал, че въпросът относно закона в Галатяни е „ненужно и неоправдано“ зло.¹¹⁷ Той дори обвинявал Елън Уайт за болестта си от май–август 1888 г. пишейки й следното: „Самият аз никога не съм се съмнявал, но каква сърдечна тъга ми причини заетата от теб позиция, която ме доведе до онова четиримесечно боледуване.“¹¹⁸

От Швейцария, Елън Уайт не успяла да отговори на молбите му за помощ срещу Уагонър и Джоунс през цялата 1886 г. Тогава нейното писмо от 18–ти февруари 1887 г. адресирано до младежите било точно това, което той искал, за да осъди позицията им. Той писал на Елън Уайт:

Има само две мнения по този въпрос за добавения закон, това, което е възприел Уагонър старши, че добавеният закон се отнася за моралните 10 заповеди, а другото, че това са специфични юдейски закони... Това са точките, върху които се опира цялата материя, дискутирана и оспорвана в продължение на години.¹¹⁹

Старейшината Бътлър ожесточено протестираше в *Инструктор* срещу написаните от Уагонър уроци за съботното училище през лятото на 1886 г. По-късно през лятото на 1886 г. „дългата поредица“ публикувана в *Знамения* върху Галатяни 3–та глава достигнала до около 20 000 читатели.¹²⁰ Това се разглеждаше като пряко предизвикателство срещу ръководството и

---

¹¹⁶ *Там там*, стр. 170

¹¹⁷ Дж. А. Бътлър, *Писмо до Е. Г. Уайт*, 1–ви октомври, 1888 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 80.

¹¹⁸ *Там там*, стр. 82

¹¹⁹ *Там там*, стр. 88

¹²⁰ *Там там*, стр. 91

доктриналната власт на църквата. Задължение на президента било да каже нещр. Старейшината Бътлър се оплакал на Елън Уайт: „Ти никога не ми отговори нито дума, свързана с това, нито обърна и най-малко внимание на тези неща...“¹²¹

Всички тези притеснения го разболели толкова, че сега той бил готов да се откаже от бремето. Няма да може да присъства на конференцията в Минеаполис. Други щели да се заемат с каузата. Той трябвало да се грижи за себе си и съпругата си у дома в Батъл Крийк. Но той предупредил верните да "стоят до граничните камъни."¹²²

От своя страна Елън Уайт не приела вината за разболяването на Бътлър.

Ако писмото ми е причинило такива големи последици за теб като пет месечно боледуване, аз няма да бъда отговорна за това; защото ако го беше приел с правилния дух, нямаше да има такива резултати. Писах с мъка в душата си по отношение на курса, който следвахте от времето на Генералната конференция [1886 г.] до днес. Господ не беше доволен от тази среща. Духът ти, братко мой, не беше правилен. Начинът, по който се отнасяте към случая на д-р Уагонър, вероятно е бил по твое нареждане, но не и по Божия заповед.¹²³

По време на конференцията в Минеаполис от 1888 г. имало толкова много подозрения от страна на братята в Батъл Крийк по отношение на делегатите, идващи от Калифорния, че те смятали, че има конспирация за доктринално отвлечане на деноминацията по отношение разбирането за закона в Галатяни 3-та глава.

Братята от Калифорния не знаели за тези подозрения. Такава била настройката за съдбовната конференция от 1888 г.

---

¹²¹ *Там там*, стр. 92

¹²² *Там там*, стр. 94

¹²³ *Там там*, стр. 96, 97

Десета глава: ЕВАНГЕЛИЕТО В КНИГАТА ГАЛАТЯНИ

Дебата между старейшината Джордж А. Бътлър и Е. Дж. Уагонър е изразен в два принципни документа. Джордж Бътлър подготвил отворено писмо до делегатите на сесията на Генералната конференция от 1886 г., озаглавено *Законът в книгата Галатяни*. Отговорът на Е. Дж. Уагонър бил със заглавие *Евангелието в книгата Галатяни*.¹²⁴ Двете заглавия сами по себе си разкривали много за това, което всеки автор считал за основна тема в Посланието до галатяните. Бътлър наблягал на закона в Галатяни. Уагонър се съсредоточил върху евангелието в Галатяни. Тези два документа формулирали въпросите, които били обсъждани на Генералната конференция в Минеаполис през 1888 г.

Относно Галатяни 3-та глава, старейшината Бътлър казал:

Законът „добавен поради прегрешения“ безпогрешно сочи към корекционната система с временна продължителност „докато не дойде семето“. За моралния закон се казва, че е нарушен. Но „добавеният“ закон, за който Павел говори, предвижда опрощаването на тези престъпления в символ, докато не бъде принесена истинската Жертва.¹²⁵

Уагонър отговорил:

Въпреки че законът съществуваше в цялата си сила преди изхода, той все пак „влезе“, беше изговорен или даден или „добавен“ по

---

¹²⁴ Писмото на Уагонър до Дж. А. Бътлър било с дата 10-ти февруари, 1887 г., но той се въздържал да го публикува до времето след сесията на Генералната конференция в Минеаполис през 1888 година. Р. Деуит Хотъл четял *Евангелието в Галатяни и Законът в книгата Галатяни* след конференцията в Минеаполис на 10-ти ноември, 1888 г. Клинтън, Л. Уолън, *цитирано в творбата*, стр. 70.

¹²⁵ Дж. А. Бътлър, *Законът в книгата Галатяни: Моралният закон ли е той, или това се отнася за онази система от закони специфични за евреите?* (Издателска къща Ривю енд Херълд, Батъл Крийк, Мичиган: 1886 г.), стр. 44.

това време. И защо? За да може прегрешението да изобилства, т.е. „за да може грехът чрез заповедта да стане още по-греховен“; и това, което е било грях преди, да да се види по-ясно като грях. Така той влезе или беше добавен „поради прегрешения“. Ако не беше престъплението, нямаше да има нужда законът да влиза при Синай. Защо влезе поради прегрешение? „За да може прегрешението да изобилства;“ за да се направи грехът да изглежда по-голям от всякога, така че хората да бъдат подтикнати към свръх изобилната Божия благодат, проявена в Христос. И така той станал детеводител, педагог, за да доведе хората при Христос, та те да бъдат оправдани с вяра и да станат Божия правда в Него. Така се посочва по-късно, че законът не е против Божиите обещания. Той действа в хармония с обещанието, защото без него обещанието няма да има ефект. И това най-категорично свидетелства за вечността на закона.¹²⁶

Ще се отнася до закона като детеводител, Бътлър го прилага

към онази временна система на закона, в която евреинът и прозелитът били „затворени“, „в отделението“, докато „средната преграждаща стена“ не била „разрушена“. Това била една „тежка“ система, „робско иго“, което те не можели да понесат; нещор, което било „против“ тях и нещор, което им било „противно“.¹²⁷

Старейшината Бътлър изтъкнал няколко твърдения, които съдържат фини нюанси на различие в спасителния план на едната и на другата диспенсация. Например, „но „добавеният“ закон, за който говори Павел, предвижда опрощаването на тези престъпления в символ, докато не бъде принесена истинската жертва.“¹²⁸ Прощката на греховете не била реалност за евреите от Стария Завет, а символична (предобраз). Бътлър отново се захванал с тази тънкост.

---

¹²⁶ Е. Дж. Уагонър, *Евангелието в книгата Галатяни*. Преглед (Пасифик прес, Оукланд, Калифорния: 1888 г.), стр. 26, 27.

¹²⁷ Дж. А. Бътлър, *Цитирано в творбата*, стр. 53.

¹²⁸ Дж. А. Бътлър, *Законът в книгата Галатяни: Моралният закон ли е това, или това се отнася за онази система от закони специфични за евреите?* (Издателска къща Ривю енд Херълд, Батъл Крийк, Мичиган: 1886 г.), стр. 44.

Следователно, не е било подходящо да продължава да се поддържа стената на разделение между тях и другите. Всички те стояли сега на едно и също ниво в очите на Бога. Всички трябвало да се приближат до Него чрез Месията, дошъл на света; само чрез Него човекът можел да бъде спасен.¹²⁹

Уагонър разкрил два метода за спасение в схемата на старейшината Бътлър; единият, чрез корекционната система за евреите преди първото идване, а другият чрез Месията, за евреи и езичници, след кръста. Уагонър отговорил директно на Бътлър:

Твоите думи изглежда предполагат, че преди първото пришествие хората са се приближавали до Бога чрез церемониалния закон, а след това чрез Месията; но ние ще трябва да излезем извън Библията, за да намерим каквато и да е подкрепа за идеята, че някой някога би могъл да се приближи до Бога, без Христос. Амос 5:22; Михей 6:6-8 и много други текстове показват категорично, че самият церемониален закон никога не може да даде възможност на хората да идват при Бога.¹³⁰

Старейшината Бътлър говорил за символично опрощение на греховете преди първото идване.

Моралният закон е законът, който е нарушаван. Но „добавеният“ закон, за който говори Павел, предвижда опрощаването на тези престъпления *в СИМВОЛ*, докато бъде принесена истинската Жертва.¹³¹

Уагонър изразил своя ужас от изявлението на Бътлър:

... в току-що цитирания пасаж се изразява една идея, за която съжалявам, когато виждам донякъде да се преподава напоследък. Това е идеята, че в т. нар. еврейска диспенсация, опрощаването на греховете е било само символично. Думите ти ясно показват, че

---

¹²⁹ Дж. А. Бътлър, *цитирано в творбата*, стр. 10.

¹³⁰ Е. Дж. Уагонър, *цитирано в творбата*, стр. 12.

¹³¹ Дж. А. Бътлър, *цитирано в творбата*, стр. 44. Ударението е добавено.

няма истинско опрощение на греховете, докато Христос, истинската Жертва, не бъде принесен.¹³²

Уагонър заявил, че теологията на старейшината Бътлър ограничава спасението само до поколението, живеещо по времена на първото идване.

Но ти казваш, че апостолът разсъждава за диспенсации, а не за индивидуални преживявания и че да ги доведе до Христос означава да ги доведе до Неговото първо идване и „към въведената там система на вярата“. Но това е най-слабата позиция, която ти би могъл да заемеш, защото ако това беше значението, то тогава щеше да следва, че законът изпълнява своята цел само за поколението, което е живяло при първото идване на Христос. Никой друг не бил дошъл при Христос, в смисъла, в който ти използваш този термин. За да може законът да доведе хората при Христос, в смисъла, в който го прилагаш ти, тоест до първото Му пришествие, би трябвало да се удължи живота им. Адам би трябвало да живее поне 4000 години. Защото, нека отново повторя: Текстът не казва, че законът е бил детеводител, за да насочи хората към Христос, а, за да ги доведе при Него.¹³³

Позицията на Бътлър, че „детеводителят“ е бил церемониалният закон по време на старата диспенсация принуждава Галатяни 3:24 да казва, че ритуалите „довеждат“ съблюдаващите ги до Христос в новозаветната диспенсация. Подобно диспенсационно разбиране на текста внушава абсурден буквализъм. Както в случая с Адам, който пожертвал агне за греховете си, той трябвало да бъде поддържан жив, пазен от закона до появата на Христос, за да бъде текстът истинен. От друга страна, ако Галатяни 3:24 се разбира като приложим за „индивидуални преживявания“, то това вече не е диспенсационен текст, а описва преживяването на сърцето, когато моралният закон убеждава в греха и за необходимостта от правдата на Христос.

Старейшината Бътлър признавал правдата чрез вяра, но спазването на закона и съботата били най-важните неща в неговия дневен ред. Бог дал на Израил церемониалния закон по силата на стария завет, за да ги

---

¹³² Е. Дж. Уагонър, *цитирано в творбата*, стр. 29. Ударението е добавено.

¹³³ Е. Дж. Уагонър, *Там там*, стр. 44.

разграничи от останалия свят като Негов специално избран народ. Ако се подчинявали на тези наредби, те щели да живеят.

Двата завета били почти два метода за спасение в теорията на Бътлър, тъй като целта на символа или предобраза била за сметка на самото сърдечно преживяване, за което той трябвало да свидетелства. Старият завет бил за Израил преди Христос, а новият завет бил за духовните израилтяни след идването на Христос. Сякаш спасението чрез дела е било само за евреите в старата диспенсация. Те били избрани над всички останали.

Е. Дж. Уагонър виждал моралния закон като нещо наредено за живот. Когато човекът съгрешил, той попаднал под неговото осъждане и наказание. Десетте заповеди били "добавени" или "изговорени" на Синай, защото израилтяните не признавали греховността си, както я признал баща им Авраам. Бог наблегнал на моралния закон, за да доведе Израил към Христос като тяхната истинска правда. Законът нямал диспенсационна функция. Десетте заповеди винаги служели на целта да довеждат виновните грешници в подножието на кръста, така че чрез вярата на Исус да бъдат спасени.

Древната корекционна (лечебна) система на жертвоприношенията била средството, чрез което вярата в Христос се изразявала. Тя е съществувала преди Синай за Авел, Ной и Авраам. Тези патриарси се възползвали от нея. Жертвата не била средството, с което се получавало прошка на греховете. Само Христос прощава греховете. Тези, които участвали в обредите чрез вяра в Христос, демонстрирали, че тази тяхна вяра в очакваната жертва на техния Спасител е истинска. Тази система не запазила значението си като личен израз на вярата, след като Христос умрял на кръста.

Уагонър стигнал до своето разбиране за оправдание чрез вяра с помощта на своето осъзнаване на въпроса за заветите. Старият завет по същество бил „Спазвай и живеи“. Той бил самоувереното обещание на хората: „Всичко, което Господ казва, ние ще го направим.“ Подобно самохвално твърдение не взимало предвид греховността на човешката природа. То поставяло служителя на обещанието под едно ужасно, робско иго, тъй като той не можел със собствената си сила да се подчини на закона. Старозаветния начин на мислене бил едно състояние на сърцето. Следователно старият завет не може да бъде ограничен от време. Всички,

които имат подобен възглед за себе си във връзка с Бога са под старозаветно иго.

От друга страна, новият завет бил изцяло за това, което обещавал Бог. Той дал Своето спасение на всички, които вярвали в Христа. Условието за спасение било съвършено подчинение на Божия закон. Това условие било изпълнено от Христос. Това било обещанието, което Бог дал на Авраам, Исаак и Яков. Бог го подновил с Израил на Синай, но, в по-голямата си част, те го отхвърлили чрез неверието си.

Вечният завет е съществувал точно толкова в старозаветни времена, колкото и след първото идване на Христос и смъртта Му на кръста. Ратификацията (потвърждаването) на новия завет чрез кръвта на Христос било едно събитие очаквано преди кръста. Ефективността на спасението преди кръста обаче не била по-малко реална заради това. След кръста вярващите се наслаждавали на реалността от потвърждението на новия завет и с вяра можели да гледат към Голгота.

Тези две отворени писма върху Галатяните, написани от Джордж А. Бътлър и Е. Дж. Уагонър, са основен източник за определяне на въпросите, обсъждани на Генералната конференция в Минеаполис през 1888 г. Накратко, въпросът се отнасял за праведността чрез вяра в правилното ѝ отношение към Божия закон. Уагонър разглеждал оправданието чрез модела на стария и новия завет.

Според теологията на Уагонър, Десетте заповеди са детеводителят, който довежда грешника „при Христос, за да бъдем оправдани чрез вяра“.

Единадесета глава: ГЕНЕРАЛНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ В МИНЕАПОЛИС ОТ 1888 ГОДИНА

Срещата на пасторския институт била открита в сряда, на 10-ти октомври и продължила до 16-ти, в църквата на 4-то Южно авеню и Лейк Стрийт, Минеаполис, Минесота.¹³⁴ Тя се провела в подземния етаж на църквата и продължила до началото на Генералната конференция, чието откриване било на 17-ти октомври.

Докато се провеждала срещата в институтът, Елън Уайт отговорила на изпълненото с филипика (изобличение) писмо на старейшината Бътлър, което той ѝ бил изпратил. Тя казала на снаха си Мери Уайт:

Старейшината Бътлър ми изпрати дълго писмо, най-любопитното производство на обвинения срещу мен, но тези неща не ме разклащат... Старейшините Смит и Бътлър ненавиждат, когато се говори нещщо за закона в Галатяните, но не виждам как това може да се избегне... Утре на обяд темата за закона в Галатяни трябва да бъде приет и обсъден.¹³⁵

В събота вечерта, на 13-ти октомври, било прочетено дълго писмо от старейшината Бътлър до делегатите, което ги държало будни до десет часа. Елън Уайт писала на Мери Уайт: „Добре е, че написаното от старейшината Бътлър писмо, повдигна този въпрос, за да сме готови за него.“¹³⁶

---

¹³⁴ Следваната тук хронология е заимствана от Клинтън Уолън, *Избрани аспекти от есхатологията на Е. Дж. Уагонър и тяхната връзка с разбирането му за Правдата чрез вяра*, 1882–1895 г. (Теологична семинария на университета Ендрюс, 1988 г.), стр. 71–77.

¹³⁵ Е. Г. Уайт, *Писмо до Мери Уайт*, 9-ти октомври, 1888 г., Минеаполис, Минесота. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 66–68.

¹³⁶ *Пак там*, стр. 68

В понеделник, на 15-ти октомври, Е. Дж. Уагонър започнал поредица от девет лекции за закона и евангелието. Той изнесъл седмата си лекция в четвъртък на 18-ти октомври, в 9 часа. Говорил за закона в Галатяни 4-та глава.¹³⁷

Няма съмнение относно темата на презентациите на Уагонър. Те се занимавали с връзката между оправданието чрез вяра и моралния закон. Освен това, законът и заветите в Галатяни 3-та били представени чрез обосновка като взаимосвързани. Правилното им разбиране представлявало вестта на третия ангел от Откровение 14:12.

В петък, на 19-ти октомври, седмата лекция на Уагонър, съдържала цитат от Галатяни 3:17:

„И това казвам, че заветът, потвърден пред Бога в Христос, не може да се отмени от закона, който бе даден 430 години след това, така че да се обезсили обещанието.“

Тогава той сравнил „Завета с Авраам с Втория завет“.¹³⁸ С това той имал предвид, че вечният завет е като обещанието на втория завет, което Бог дал на Авраам чрез Христос.

В неделя, на 21-ви октомври, Уагонър изнесъл осмата си лекция:

В 9:00 ч. старейшината Уагонър продължи уроците си по закона и евангелието. Разгледаните текстове бяха петнадесетата глава от Деяния и втората и третата от Галатяни, в сравнение с Римляни 4-та глава и други пасажии от същото послание. Неговата цел беше да покаже, че истинската точка на противоречие е оправданието чрез вяра в Христа, която вяра ни се счита за правда, както при Авраам. Заветът и обещанията към Авраам са заветът и обещанията към нас.¹³⁹

Очевидно в един момент по време на конференцията Уагонър е използвал алегорията за завета със Сара и Агар от Галатяни 4:21 и

---

¹³⁷ Р. Деуит Хотъл, *Дневник на Р. Деуит Хотъл*, Куиксбърг, ВА-1888," *Ръкописи и мемоари от Минеаполис*, стр. 506.

¹³⁸ У. К. Уайт, *Бележководени в Минеаполис*, Минесота, Октомври, 1888 г," *Ръкописи и мемоари от Минеаполис*, стр. 424.

¹³⁹ *Процедура от третия ден*, Петък, 19-ти октомври, 1888 г," *Ежедневен бюлетин на Генералната конференция*, 2, 1 (21-ви октомври, 1888 г.), стр. 1.

поддържал, че старият завет (Агар) е условие за спасение чрез дела, което все още съществува, протичащо едновременно с новия.¹⁴⁰

Според спомените на Р. Т. Наш¹⁴¹, който е бил делегат през 1888 г., старейшината Морисън опровергава Уагонър, отбелязвайки, че адвентистите винаги са вярвали в оправданието чрез вяра и са били деца на свободната жена от заветната алегория на Галатяни 4-та глава.

В понеделник, на 22-ри октомври, старейшината Уагонър изнесъл деветата си лекция. В нея се „обсъждал закона в Галатяните, или оправданието чрез вярата. Лекцията продължила час и половина.“¹⁴² Друг източник, съобщава следното за същата среща: „Старейшината Уагонър говори на сутрешната сесия по темата „Двата завета, и връзката им със закона.“¹⁴³

Във вторник, на 23-ти октомври, думата за опровержение била дадена на Урия Смит, Р. М. Килгор и Дж. Х. Морисън, които изнесли лекции върху закона в Галатяните. Старейшината Морисън бил определен от Генералната конференция да представи традиционната гледна точка за церемониалния закон в Галатяни. Този ден се оказал повратна точка за Елън Уайт.

В този ден старейшината Р. М. Килгор направил някои изявления, на които Елън Уайт се позовала в „Утринен разговор“ на 24-ти октомври. Тя казва:

Ако брат Килгор ходеше близо до Бога, той никога не би се движил по този начин, както вчера, когато направи изявлението във връзка с настоящото изследване, т.е че не трябвало да се представя нова светлина или нов аргумент, макар че те непрекъснато работят със Словото Божие от години и въпреки това не са готови да дадат

---

¹⁴⁰ Както той заявил в *Радостни известия* (Оукланд, Калифорния: Пасифик Прес Пъблишинг, 1900 г, 184-та и сл. стр.

¹⁴¹ Р. Т. Наш, *Листо* до Попечителството на Елън Уайт, 25-ти юни, 1955 г.; Документален файл 189.

¹⁴² *Те са за въздържание*, Минеаполска трибуна (23-ти октомври, 1888 г.), стр. 5. *Ръкописи и мемоари от Минеаполис*, стр. 557.

¹⁴³ *Съботни разкрития*, Пионерска преса Св. Павел (22-ри октомври, 1888 г.), стр. 6. *Ръкописи и мемоари от Минеаполис*, стр. 582.

основание за надеждата, която имат, защото един човек не бил тук. Та не сме ли изследвали всички тази тема?¹⁴⁴

Елън Уайт говори за изявлението на брат Килгор, че тази „нова светлина“ върху моралния закон в Галатяни 3-та глава не трябвало да бъде представяна от Е. Дж. Уагонър, защото старейшината Бътлър не бил присъствал на срещата.

В бележките си по време на Конференцията от 1888 г. У. К. Уайт дава някои подробности относно забележките на старейшината Килгор. Представлявайки делегацията на Генералната конференция, Килгор казал:

Противопоставих се на повдигането на въпроса, особено когато беше казано, че д-р У. [Уагонър] е представен погрешно. Считам, че е жалко да идвам на тази среща. Ако У. [Е. Дж. Уагонър] беше болен, аз бих се противопоставил на провеждането на срещата. Това е проява на страхливост. Никога не е имало такава възможност, каквато има д-р У. [агонър]. И друго нещо ме смути. Преживяването от преди 16 години. Доклад *Един изпит за старейшината* [Дж. Х.] Уагонър.¹⁴⁵

Старейшината Килгор смятал, че обсъждането на закона в Галатяни не е правилно, защото старейшината Бътлър не присъства. Ако старейшината Е. Дж. Уагонър бил болен, подобно както бил старейшината Бътлър, Килгор щял да възрази срещу обсъждането на закона в Галатяни поради отсъствието му от заседанието. Тъй като старейшината Бътлър отсъствал, това дало несправедливо предимство на старейшината Уагонър да обсъжда своите убеждения с делегатите. Та нали преди шестнадесет години (се смятало, че) свидетелствата вече били изобличили тълкуванието на старейшината Дж. Х. Уагонър относно това, че в посланието към Галатяните се визира моралния закон?

В сряда, на 24-ти октомври, Елън Уайт се обърнала към делегатите във връзка с факта, че старейшината Килгор взел решение (което било

---

¹⁴⁴ Е. Г. Уайт, *Утринна реч, 24-ти октомври, 1888 г. Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 151.

¹⁴⁵ У. К. Уайт, *Бележки водени в Минеаполис, Октомври, 1888 г.* Ръкописи и мемоари от Минеаполис, стр. 424.

прието и от Конференцията) да прекрати обсъждането на закона в Галатяни. Елън Уайт споделила:

Ислед това да заемем позицията, че тъй като старейшината Бътлър не беше тук, не бива да се заемаме с тази тема. Знаем, че това не е от Бога. . . .

А някой казва: „Твоите молитви и речи вървят в посоката на д-р Уагонър.“ Искам да ви кажа, братя мои, че не съм заела никаква позиция; не съм разговаряла с доктора нито с който и да е друг по тази тема и все още не съм готова да заема позиция... Ако вижданията на старейшината Уагонър са били погрешни, защо тогава бе нужно някой да става и да говори, както се случи вчера? Ако имаме истината, тя ще стои. Тези истини, с които се занимаваме от години – трябва ли старейшината Бътлър да дойде и да ни каже какви са?

. . . Старейшина Килгор, аз се натъжих повече, отколкото мога да ти кажа, когато чух, че правиш тази забележка, защото загубих доверие в теб.¹⁴⁶

Очевидно Елън Уайт е уверена в способността на Бог да ръководи Неговия народ, когато той се доверява на Писанията, а не на възгледите на някой човек, пък бил той и от най-изтъкнатите мъже.

Последвало опровержение от квалифицирания дебатър Дж. Х. Морисън, президент на конференцията в Айова. Р. Т. Наш припомня, че „...опозицията избрала човек, който да представи техните мисли като форма на противопоставяне... Старейшината Дж. Х. Морисън бил техен говорител.“¹⁴⁷ Той използвал табло, на което били написани противопоставящите се предложения:

(1) „Решение – че законът в Галатяни е церемониалният закон“
поддържано от Дж. Х. Морисън.

---

¹⁴⁶ Е. Г. Уайт, *Утринна реч*, 24-ти октомври, 1888 г. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 151-153.

¹⁴⁷ Р. Т. Наш, *Едно свидетелство на очевидец. Ръкописи и мемоари от Минеаполис*, стр. 352.

(2) „Решение – че законът в Галатяни е моралният закон.“

„Последното предложение трябвало да бъде подписано от Уагонър, но той отказал да го направи, защото заявил, че не е дошъл на дебат.“¹⁴⁸

Старейшината Морисън „се противопоставил на това изказване, защото нямало такъв, който да е вещь по този предмет.“¹⁴⁹ След това той заговорил направо по въпроса за „Закона в Галатяните“. Дали това е едно упование на закон, който е правилно да се спазва, или е упование на закон, който не е правилно да се спазва?¹⁵⁰ За Морисън законът, за който говори Павел в Галатяни, „не е правилно да се спазва“, защото според него това бил церемониалният закон. „Каква е [темата?] в Галатяни. Законът на Мойсей...“¹⁵¹ По едно време той казал, че законът в Гал. 5:3 бил „друг закон, от който обрязването е част.“¹⁵²

Когато стигнал до Галатяни 3-та глава, старейшината Дж. Х. Морисън казал (според ръкописните бележки на У. К. Уайт, направени по това време), че в „глава 3-та аргумент на Павел.... [се отнася за]... робското иго на Цер. [емониалния] закон...“¹⁵³ Морисън заемал позицията, че законът в Галатяни 3-та глава е церемониалният закон.

Старейшината Дж. Х. Морисън говорил също и за Галатяни 5:1 „Какво означават, робското иго и свободата. Игото не бил законът на 10-те заповеди, а цер. [церемониални] предписания.“¹⁵⁴

Е. Г. Уайт дала оценка на забележките на старейшините Р. Х. Килгор, Урия Смит и Дж. Х. Морисън:

Когато влязоха в събранието сутринта, аз се изненадах, чувайки как старейшината Килгор изнася реч пред голяма аудитория от вярващи и невярващи – реч, която знаех, че не може да бъде продиктувана от Господния Дух.

---

¹⁴⁸ Ли Рой Е. Фрум, *Движение на съдбата* (Вашингтон, Издателска асоциация *Ривю енд Херълд* 1971 г.), стр. 243.

¹⁴⁹ *Ръкописи и мемоари от Минеаполис*, стр. 424

¹⁵⁰ *Пак там*, стр. 425

¹⁵¹ *Пак там*

¹⁵² *Пак там*

¹⁵³ *Пак там*, стр. 426

¹⁵⁴ *Пак там*

Той беше последван от старейшината Смит, който направи подобни коментари, преди брат Морисън да започне речта си; и всичко това беше замислено по такъв начин, че да създаде съчувствие, но аз знаех, че това не е по Божия заповед. Беше човешка проява, а не божествена. И за първи път започнах да мисля, че в края на краищата може би ние сме тези, които не поддържаме правилни възгледи върху закона в Галатяни, защото истината не изискваше такъв дух, за да бъде поддържана.¹⁵⁵

Това твърдение показва, че дотогава Елън Уайт е възприемала мнението, че Галатяни 3-та глава се занимава с церемониалния закон. Обаче, негативните изказвания на Килгор, Смит и Морисън, които спечелвали „симпатиите“ на публиката, я накарали „за пръв път“ да се усъмни в това, че законът в Галатяни 3-та глава е церемониалният закон.

Проявеният по време на тази среща дух я накарал да преразгледа този възглед. Щяло да мине време, преди тя да започне да подкрепя мнението на Уагонър за моралния закон в Галатяни 3-та глава, но тук за първи път били предизвикани нейните съмнения относно неправилността на възгледа, че законът в Галатяни 3-та глава е церемониалният закон. Тя започнала да се съмнява в традиционната гледна точка, според която законът в Галатяни е церемониалният закон, заради манипулативния дух, демонстриран в речите на Килгор, Смит и Морисън.

Какъв дух проявил Е. Дж. Уагонър по време на презентациите си? Елън Уайт казала: „Настоявах, че трябва да съществува правилен дух, да се проявява Христовия дух, какъвто показва старейшината Е. Дж. Уагонър през цялото време докато представяше възгледите си....”¹⁵⁶ Очевидно той не е обиждал никой от публиката с личното си поведение.

В неделя, на 4-ти ноември, последния ден от конференцията, Елън Уайт писала на снаха си Мери Уайт:

Това беше най-трудната среща, защото и Уили и аз трябваше да следим внимателно през цялото време да не се правят ходове и да

---

¹⁵⁵ Е. Г. Уайт, *Гледайки назад към Минеаполис*, Декември, 1888 г. *Гак там*, стр. 221. Ударението е добавено.

¹⁵⁶ Е. Г. Уайт, *Поглеждайки назад към Минеаполис*, Ръкопис 24, 1888 г., *Цитирано в творбата.*, стр. 219.

се приемат резолюции, които да се окажат пагубни за бъдещата работа.¹⁵⁷

Имало движение за принудително гласуване, което да установи правилната позиция относно връзката между закона и евангелието.

По-късно (1907 г.) А. Т. Джоунс припомнил за този стремеж по време на конференцията:

В Минеаполис, през 1888 г., администрацията на ГК направи всичко възможно деноминацията да вземе решение чрез гласуване на ГК в полза на завета „Спазвай и живей“, за една правда чрез дела.

Опитът се провали; но, от тогава до днес, този дух и този елемент никога не са прекъсвали започнатото тогава; макар че, точно когато установиха, че не могат да го постигнат, те привидно изповядаха правдата чрез вяра. Но те никога не я приеха в действителност. Те никога не са я приемали като живот и правда от Бога, а само като „учение“, което трябва да бъде поставено в списъка или наредено като „тема“ заедно с други „доктринални теми“¹⁵⁸.

Може да е имало няколко опита за гласуване, защото У. К. Уайт отбелязва:

... съществува почти мания за ортодоксалност. На заседанието на колегията беше внесена резолюция, да не се преподава нова доктрина, докато не бъде приета от Генералната конференция. Майка ми и аз обезсилихме това след тежка битка.¹⁵⁹

Доказателствата сочат, че Уагонър е представил оправдание чрез вяра в контекста на вечния завет и закона в Галатяни, Римляни и Евреи. Въпреки че действителните лекции на Уагонър не били записани, очевидци

---

¹⁵⁷ Е. Г. Уайт, *Писмо до Мери Уайт*, 4-ти ноември, 1888 г., Минеаполис, Минесота. Цитирано в *творбата*, стр. 182.

¹⁵⁸ Алонсо Т. Джоунс, *Божият вечен завет*, Бележки направени в съботното училище на санаториума в Батъл Крийк, без стр., 20-ти юли, 1907 г, стр. 31.

¹⁵⁹ У. К. Уайт, *Писмо до Мери Уайт*, 3-ти ноември, 1888 г, Минеаполис, Минесота. *Ръкописи и мемоари от Минеаполис*, стр. 123.

като У. К. Уайт си водели бележки. Има записи във вестника и в „ежедневния бюлетин“ на Генералната конференция, които поддържат това заключение.¹⁶⁰ В допълнение към това, статиите на Е. Дж. Уагонър в *Знамения* и писмото му със заглавие *Евангелието в Галатяни*, написани непосредствено преди конференцията в Минеаполис, показват, че това е била представената от него вест.

Вестта на Е. Дж. Уагонър за правдата чрез вяра е конструирана във връзка с неговото разбиране за закона и двата завета. Едно погрешно разбиране, отстъпка или отхвърляне на който и да е аспект от това трио би изкривило вестта от 1888 г. Въпросът за закона в Галатяни 3-та глава може никога да не е бил граничен камък на истината, но той е от съществено значение за разбирането на Божия спасителен план във вековете.

Вестта за оправдание чрез вяра, която обхващала истинската цел на закона в Галатяни 3-та глава, била отхвърлена в Минеаполис от мнозинството водачи адвентисти от седмия ден. Елън Уайт останала отворена за въпроса, докато не изследвала за себе си Писанията.¹⁶¹ Същото било и по отношение на нейното разбиране за заветите. Въпреки това тя напълно подкрепила вестта за правдата чрез вяра.

Виждам... красотата на истината в представянето на правдата на Христос във връзка със закона, както докторът го направи пред нас. Това е в съвършена хармония със светлината, която Бог благоволи да ми дава през всички години на моя опит.¹⁶²

---

¹⁶⁰ Клинтън Уолън, *Какво е казал Е. Дж. Уагонър в Минеаполис?*, Адвентно наследство, 13, 1 (Зима, 1988 г.), стр. 22-37.

¹⁶¹ „...Законът беше наш детеводител, за да ни доведе при Христос, та да бъдем оправдани чрез вяра.“ (Гал. 3:24). В това писание Светият Дух чрез апостола говори особено за моралния закон. Законът ни разкрива греха и ни кара да чувстваме нуждата си от Христос и да бягаме при Него за помилване и мир, като упражняваме покаяние към Бога и вяра към нашия Господ Исус Христос.

Нежеланието да се изоставят предварително замислени мнения и да се приеме тази истина до голяма степен лежи в основата на опозицията, проявена в Минеаполис срещу вестта на Господ дадена чрез братята {Е. Дж.} Уагонър и {А. Т.} Джоунс.“ Елън Г. Уайт, *Избрани вестни*, кн. първа, Гл. 31, Параграф 8 и 9 (Издателска Асоциация *Ривю енд Херълд*, Вашингтон: 1958 г.), стр. 234.

¹⁶² Е. Г. Уайт, *До братята събрани на Генерална конференция*, Ноември, 1888 г., *Цитирано в творбата*, стр. 164.

След конференцията от 1888 г. настъпило доктринално объркване по тези въпроси, и се появили чувства на раздразнение между братята. Църквата имала да извърви дълъг път преди да разреши тези проблеми.

Дванадесета глава: 1890 ГОДИНА — МИНЕАПОЛИС ОТНАЧАЛО

Друга възможност за просвещаване на църковното членство по отношение на вестта от 1888 г. относно заветите били „Уроците в съботното училище върху посланието до евреите за старши класове“. Тяхната продължителност била от 5-ти октомври, 1889 г. до 21-ви юни 1890 г. Старейшината Дж. Х. Уагонър бил автор на три четвърти от уроците. Той починал от аневризъм на 17-ти април 1889 г., преди да ги довърши.¹⁶³ Затова старейшината Е. Дж. Уагонър бил помолен да направи това. Елън Уайт споменала, че Е. Дж. Уагонър е автор на уроците в съботното училище за първата четвърт на 1890 г.¹⁶⁴

Тези уроци заслужавали изучаване. Позовавайки се на сключения при Хорив завет, Уагонър попитал: „...В какво трябва да е погрешен първият [завет]? Отговор - в обещанията. (Евреи 8:6, 7).“¹⁶⁵ Първият завет бил обещание от страна на хората, че те сами щели да се освещават.¹⁶⁶ Но това било невъзможно.

Уагонър продължил, като попитал:

...където е голямата разлика между първия и втория завет? Отговор - При първия завет хората обещали да направят себе си святи; във втория, Бог казва, че Той ще свърши това дело за тях.¹⁶⁷

---

¹⁶³ Дж. Н. Лафбъроу, *Старейшината Дж. Х. Уагонър, Знамения на времето* 15, 19 (20-ти май, 1889 г.), стр. 294.

¹⁶⁴ Е. Г. Уайт, *Писмо до Уили и Мери Уайт*, 13-ти март, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 627. Те били обсъждани също в писмото на Дан Т. Джоунс до Е. У. Фарнсуърт, от 9-ти февруари, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган.

¹⁶⁵ *Съботно-училищни уроци върху Посланието до Евреите за старши класове*, от 4-ти януари до 29-ти март, 1890 г. (Оукланд, Калифорния: Международна съботно-училищна асоциация, 1889 г.), стр. 10.

¹⁶⁶ *Пак там*, стр. 11

¹⁶⁷ *Пак там*, стр. 13

Тази праведност покрива всички минали грехове и извира за живот, проявявайки се в настоящи добри дела.¹⁶⁸

Позовавайки се на Галатяни 4:24, Уагонър посочил, че старият завет означава да си „роден в робство“. Човекът трябва да се подчини на закона, за да бъде освободен от „минали грехове“ и да ходи в свобода. Тъй като той е неспособен да направи това, първият завет, при който хората обещават да се подчиняват, не носи нищо друго освен робство.¹⁶⁹

Бог никога не е сключвал завет с езичниците (Ефесяни 2:12). Заветите били сключени с евреите (Римляни 9:4). Ако езичниците вярвали в Изкупителя, те се радвали на благословенията на завета (Ефесяни 2:13-20).¹⁷⁰

Щрм не е имало опрощение на греха според стария завет, как тогава те са били спасявани? Обрязването било знак, че Израил може да се наслаждава на благословенията на Божия завет с Авраам.

Това бил завет на вярата, вече потвърден от словото и клетвата на Господ, в Христос, семето, и той не бил отменен от някаква бъдеща договореност (Гал. 3:15-17).¹⁷¹

Старият завет е имал обреди и светилище (Евреи 9:1). „Но това са добавки, които изобщо не били необходими за завета, но били напълно необходими като предобраз на жертвата и свещеничество на новия завет.“¹⁷² Те били типологични по своята същност. Не им било присъщо прощение. Те били знаци, сочещи към новия завет. Когато хората се възползвали от тях, те изразявали вяра във вечния завет.

Говорейки за първия завет, Уагонър казва:

---

¹⁶⁸ Е. Дж. Уагонър, *Писмо до Евреите. Гл. 8:8-13, Знамения на времето* 16, 1 (6-ти януари, 1890 г.), стр 10.

¹⁶⁹ *Пак там*

¹⁷⁰ Е. Дж. Уагонър, *Писмо до Евреите. Гл. 8:8-13, Знамения на времето* 16, 2 (13-ти януари, 1890 г.), стр 26.

¹⁷¹ *Съботно-училищни уроци върху Посланието до Евреите за старши класове*, от 4-ти януари до 29-ти март, 1890 г. (Оукланд, Калифорния: Международна съботно-училищна асоциация, 1889 г.), стр. 17.

¹⁷² Е. Дж. Уагонър, *Писмо до Евреите. Гл. 8:6-13, Знамения на времето* 16, 3 (20-ти януари, 1890 г.), стр 42.

Всички опростени престъпления, извършени в този завет, били опростени по силата на втория завет, на който Христос е посредник. И въпреки че Христовата кръв не е пролята преди да изминат стотици години след сключването на първия завет, греховете са били прощавани винаги, когато са били изповядвани.¹⁷³

Бог вече бил потвърдил завета си с Авраам посредством обещание и клетва.

Тези „две неизменни неща, в които Бог не можеше да излъже“ [Евреи 6:17, 18] Той направи жертвата на Христос толкова ефективна в дните на Авраам и Мойсей, колкото е и сега.¹⁷⁴

Старият завет, проявен на Синай, не съществувал сам за себе си, тъй като новият или вторият завет го предшества и той е вечен и успореден на него. Уагонър казва:

Това, което се нарича „втори завет“, съществува на практика преди заветът да бъде сключен на Синай; защото заветът с Авраам бил потвърден в Христос (Гал. 3:17); и само чрез Христос има някаква стойност в това, което е известно като втория завет.¹⁷⁵

След като деноминацията изучавала уроците цял месец, старейшината Смит публикувал отказ от отговорност за тях в *Ривю*.

На многото запитващи, които ни пишат относно новото богословско отстъпление в урока на съботното училище, казвам, Библията... е единственото ни правило за вярата... Не е задължително да се смята, че *Ривю*... подкрепя всичко, което съдържа... Не е само привилегия, но и задължение, онези, които открият несъгласие с Писанията, да отхвърлят това без скрупули и резерви.¹⁷⁶

---

¹⁷³ Е. Дж. Уагонър, *Писмо до Евреите. Гл. 9:8-14, Знамения на времето* 16, 5 (3-ти февруари, 1890 г.), стр 74.

¹⁷⁴ *Так там*

¹⁷⁵ Е. Дж. Уагонър, *Писмо до Евреите. Гл. 8:6-13, Знамения на времето* 16, 3 (20-ти януари, 1890 г.), стр 43.

¹⁷⁶ У. Смит, *Ривю енд Херълд* 67, 4 (28-ми януари, 1890 г.), стр. 64.

Това е написано от Смит в отговор на възразяващи писма срещу уроците в съботното училище, които пристигали от цялата страна; включително от Айова, Небраска, Айдахо, Мичиган и Индиана. Дан Джоунс съобщил на старейшината Олсън, че ...

Всичко се движи добре, освен по отношение на уроците на съботното училище. Разбрах, че се вдига голям шум по въпроса за завета и той се разнася нагоре-надолу при различните срещи на учителите.¹⁷⁷

Дан Джоунс преподавал на един клас в съботното училище в църквата в Батъл Крийк. Той бил много развълнуван от създадените от Е. Дж. Уагонър уроци. Той писал до старейшината Джордж А. Бътлър:

Позовавам се, по-специално, на нашите късни уроци в съботното училище, в които е представен въпроса за завета, за да кажа, че никога в живота ми не се е случило нещо, което да ме е потискало толкова. Почувствах просто толкова напълно разстроено от цялата работа, че едва ли знаех как да действам и какво да правя. Тези уроци ни връхлетяха като гръм от ясно небе... Но въпросът е навит и усукан като с кука или с нещо изкривено, за да се яви в цялата си слава.¹⁷⁸

Дан Джоунс докладва на Е. У. Фарнсуърт:

... Току-що излязоха уроците на съботното училище и в тях имаше доста неща, които не можех да препоръчам. Те бяха свързани с темата за завета; затова подадох оставка като учител в съботното училище и останах далеч от училището няколко седмици.¹⁷⁹

Тези уроци трябвало да ускорят преразглеждането на целия въпрос за закона и заветите. Спорните точки не били разрешени от деноминацията

---

¹⁷⁷ Дан. Т. Джоунс, *Писмо* до О. А. Олсън, 16-ти януари, 1890 г.. Батъл Крийк, Мичиган, Параграф 3.

¹⁷⁸ Дан. Т. Джоунс, *Писмо* до Джордж А. Бътлър, 13-ти февруари, 1890 г.. Батъл Крийк, Мичиган.

¹⁷⁹ Дан. Т. Джоунс, *Писмо* до Е. У. Фарнсуърт, 9-ти февруари, 1890 г.. Батъл Крийк, Мичиган, стр. 2, Параграф 2.

през 1888 г. Те щели да продължат да бъдат спорни, предизвиквайки напрежение отново и отново. Все едно случаят с Минеаполис се повтарял.

Конференцията в Минеаполис през 1888 г. се фокусирала върху закона, заветите и правдата чрез вяра. Библейското училище на пасторите, от 5-ти ноември 1889 г. до 25 март 1890 г., отново се съсредоточило върху въпроса за заветите.¹⁸⁰

В училището на служителите А. Т. Джоунс представил въпроса за заветите. Старейшината Е. П. Декстър, един от присъстващите на лекциите, по-късно (1891 г.) пише:

Откакто присъствах на лекциите на брат Джоунс, отделих специално внимание да изучавам заветите и докато радостно приемах напредващата светлина, която съпътстваше неговото изложение по тази тема, не можех да бъда сляп за факта, че тя *не е напълно разбрана от нашия народ*. Тази липса на желание за хармония беше изложена в уроците на Съботното училище. Оттогава ми се струва, че темата е избягвана.¹⁸¹

Лишен от възможността да остане там през новата година, А. Т. Джоунс трябвало да замине за Ню Йорк преди Коледата на 1889 г., за да поеме задълженията си в редакцията на *Американски страж*

Е. Дж. Уагонър заместил А. Т. Джоунс. Дан Джоунс съобщава на Х. Е. Робинсън, че „със значително колебание д-р Уагонър бе подсигурен до края на мандата...“¹⁸² Е. Дж. Уагонър преподавал в библейското училище курс по книгата *Исаия* през втората част на 1889 г.¹⁸³ Но в началото на годината той сменил посоката и обявил, че ще преподава за заветите.

---

¹⁸⁰ “Пасторската школа преминала през борба по време на зимата в 1890 г... Основният въпрос на теологичното брожение бил въпросът за заветите, една тема, която била повдигната отново от съботно-училищните уроци на Уагонър.” Джордж, Р. Найт, *Потребителско ориентирано ръководство към вестта от 1888 година* (Издателска асоциация *Ривю енд Херълд*, Хагерстаун, Мериленд: 1998 г.), стр. 120.

¹⁸¹ Е. П. Декстър, *Листо* до Е. Г. Уайт, 11-ти март, 1891 г.. Декстър казал, че “Брат А. Т. Джоунс бил в пасторския институт, Батъл Крийк, 1888–89. . . .” Ударението е добавено.

¹⁸² Дан Т. Джоунс, *Листо* до Х. Е. Робинсън, 3-ти януари, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, стр. 1, параграф 3.

¹⁸³ Дан Т. Джоунс, *Листо* до М. Ларсън, 2-ри януари, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, стр. 2, параграф 1.

Дан Джоунс ръководел училището в отсъствието на неговия директор проф. У. Прескот. Старейшината Джоунс пише за случилото се:

...Чух, че д-р Уагонър е обявил в своето училище, че ще поеме въпроса за завета следващия понеделник сутринта... Помислих малко и стигнах до заключението, че ще отида да говоря с брат Уайт и доктора по въпроса и ще се опитам да ги накарам да отложат обсъждането му, поне докато не се върнат проф. Прескот и старейшината Олсън.¹⁸⁴

Дан Джоунс смятал, че ако Уагонър не се бил консултирал с „управителния съвет на училището или с другите членове на факултета, това би предизвикало голямо недоволство от страна на всички отдели“¹⁸⁵.

Дан Джоунс отишъл първо при старейшината У. К. Уайт за да разиска проблема. Старейшината Уайт го посъветвал да говори с д-р Уагонър, за да решат заедно този въпрос. В петък Джоунс разговарял с Уагонър за да го склони да се откаже да преподава на служителите по темата за заветите, докато това не бъде решено от проф. Прескот и старейшината Олсън. Дватама разговаряли няколко часа за проблема. Уагонър вече бил съставил планове си да започне да преподава в понеделник и нямал намерение да променя решението си.

В понеделник, около шест часа вечерта, д-р Уагонър връчил на Дан Джоунс писмо с оставката му относно едночасовото преподаване на заветите. Това объркало Джоунс. Затова във вторник той се опитал да накара д-р Уагонър да преразгледа случая, но никой от тях не искал да направи компромис по въпроса. Дан Джоунс и У. Уайт решили Урия Смит да поеме класа.

Тогава Дан Джоунс и Урия Смит

...наредили случая така, че, доколкото могат, да изгладят въпроса пред класа, заявявайки, че е било сметнато за най-добре брат Смит да представи някои от своите настоящи разработки и за момента да се отложи въпроса за завета, тъй като д-р Уагонър бил преуморен и се нуждаел от почивка; очаквало се брат Смит да

¹⁸⁴ Дан Т. Джоунс, *Писмо до Е. У. Фарнсуърт*, 9-ти февруари, 1890 г., стр. 2, параграф 2.

¹⁸⁵ Дан Т. Джоунс, *Писмо до К. Х. Джоунс*, февруари, 1890 г., стр. 3, параграф 1.

помогне в библейското училище и т. н. Възложиха ми да представя въпроса пред класа. И след като решението беше взето, имахме само десет минути, за да продължим преди брат Смит да вземе часа. И така, аз отидох при брат Смит и стигнах там няколко минути преди докторът да приключи часа си. След като приключи, той [д-р Уагонър] каза: „Понякога се случва неочакваното и с мен се случи нещо много неочаквано. Имаше възражения срещу моето преподаване на въпроса за завета в това училище. Това е доста изненадващо за мен и аз няма да се заема с този въпрос за сега. Брат [Д. Т.] Джоунс ще ви обясни промяната, която е направена.“ Това напълно разстрои способността ми да говоря; затова успях само да кажа, че беше сметнато за най-добре, поне засега, да се отложи представянето на въпроса за завета и че брат Смит щеше да се заеме с темата за светилището.¹⁸⁶

Изглежда, че Дан Джоунс не бил дотам честен с учениците относно случилото се, което ускорило напускането на класната стая от д-р Уагонър.

В неделя сутринта, на 16-ти февруари, в източната част на църквата¹⁸⁷ Урия Смит представил кратък преглед на позицията си относно заветите. Смит проследил спасителния план чрез заветите, сключени с Адам, Авраам и Израил. Той казал, че Израил е бил „под Адамовия завет; те били под Авраамовия завет.“¹⁸⁸ Ако те „Му [на Бога - бел. прев.] били послушни; спазвайки законите и заповедите Му“, тогава Той щял да ги направи велик народ. Смит обявил заключението си:

Така разбирам, че двата завета са двете диспенсации, чрез които Бог действа, за да изпълни своя план, направен първоначално с Авраам.¹⁸⁹

Когато д-р Уагонър направил двучасовата си презентация в понеделник, на 17-ти февруари, Дан Джоунс отбелязал:

---

¹⁸⁶ Дан Т. Джоунс, *Глимо* до Дж. А. Бътлър, 13-ти февруари, 1890 г.

¹⁸⁷ Дан Т. Джоунс, *Глимо* до Дж. О. Корлис, 16-ти февруари, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, стр. 2, параграф 1.

¹⁸⁸ Урия Смит, *Бележки на старейшината Урия Смит в библейското училище*, 16-ти февруари, 1890 г.,” стр. 3.

¹⁸⁹ *Пак там*, стр. 4

Не бе представено нищо, срещу което старейшината Смит или някой друг, публикувал по въпроса за завета, да може да възрази до края на последната сесия, когато д-р Уагонър направи паралел между стария и новия завет, показвайки, че всеки от тях има три обективни точки: първо, праведност; второ, наследство на земята и трето царство от свещеници. Но в началото всичко зависело от послушанието на хората; във втория или новия завет Бог прави това за хората.¹⁹⁰

Джоунс възразил срещу мнението, че старият и новият завет са два различни и отделни завета.

Според Дан Джоунс между Уагонър и Смит е постигнато съгласие относно целите на двата завета: необходимостта от правда, възстановяването на земята и свещенството на всички вярващи.

Старейшината О. А. Олсън присъствал на представянето на Е. Дж. Уагонър за заветите. Той казал: „Мисля, че д-р Уагонър представи много важна истина по този въпрос.“¹⁹¹

Старейшината У. Смит продължил официалното си представяне в сряда, на 19-ти февруари 1890 г. Едсън Уайт си водил записки. Смит казал, че всичко е в хармония с въпроса за оправданието чрез вяра. Той продължил:

Но по този въпрос за заветите има някои точки, някои пасажи, върху които изглежда има разлика в мненията по отношение на това, което е заявено там.¹⁹²

...Мисля, че обещанието към Авраам е започнало веднага и е обхващало непосредственото му потомство, и преминава през буквалното потомство, [т.е. заветът бил за преките потомци] и чрез буквалното потомство е преминал към по-широко развитие на плана – ясно достигане до окончателното си изпълнение, изкуплението на човека, обновяването на земята и окончателното приемане на наследството. И разбирам, че, в развитието на това

---

¹⁹⁰ Дан Т. Джоунс, *Листо* до Р. А. Ъндървуд, 18-ти февруари, 1890 г., Батъл Крик, Мичиган, стр. 2, параграф 0.

¹⁹¹ О. А. Олсън, *Листо* до Т. Л. Уотърс, 17-ти март, 1890 г., Батъл Крик, Мичиган.

¹⁹² Урия Смит, *Бележки на старейшината Урия Смит в библейското училище*, 19-ти февруари, 1890 г.

обещание, Бог е създал *две диспенсиции*, два етапа, ако може така да се каже, в развитието на това дело. При изпълнението на това обещание, което Той дал на Авраам, имало *два етапа, две разпределения* и чрез всяко от тях Той изпълнявал една и съща идея, достигайки напред до един и същ край; и двете били стъпка напред в развитието на плана: обещанието, първо, да обхване буквалното семе, да им осигури много от благословенията, които щели да се проявят в тукашния свят, във времето, в тяхното смъртно състояние и много от привилегиите, които трябваше да бъдат притежавани в света; и все пак това обещание към Авраам е такова, че не всички могат да бъдат обезпечени в това смъртно състояние на тази настояща земя, в сегашното ѝ състояние, и затова то включва окончателното възкресение на мъртвите, безсмъртието, вечността в новата земя, като окончателно изпълнение на обещанието; но всичко това е включено в тези *два етапа*. Сега ние можем да видим смисъла на някои пасажи и да видим хармонията между някои твърдения от свещеното писание, което не бихме могли да направим, ако приемаме, че обещанието към Авраам е просто обещание, което му е дадено, за да се обвърже направо с Христос, като се пропусне всичко останало от него до Христос. Струва ми се, че обещанието на Авраам запълва цялото време между него и Христос; и разбира се, когато е стигнало до Христос, то е обхванало всичко, което е трябвало да се осъществи чрез Него.¹⁹³

Старейшината Смит намеквал, че първият завет е продължение на Авраамовия завет към потомството му – Авраамовите буквални потомци.

Той обяснил какво е постигнал Бог „като сключил този завет с народа, извеждайки го от Египет: първо, да изпълни обещанието на Авраам така както то се отнасяло до онова време.“¹⁹⁴ Той не виждал разлика между сключения с Израил Синайски завет, и Авраамовия завет."

---

¹⁹³ *Пак там*, Ударението е добавено

¹⁹⁴ *Пак там*

...Струва ми се, че този завет е много тясно свързан със завета с Авраам.¹⁹⁵

Смит казвал, че сключеният на Синай завет е трябвало да запази чистотата на израилтяните докато те живеели сред другите народи. След това Христос можел да проследи родословието си като Месия обратно до Авраам – този, който получил завета.

Впечатлението, оставено от старейшината Смит, било, че спасението под стария завет е само *образно*. Тази идея отразявала *символичното* опрощение на греховете, за което говорил Бътлър, но не и *реалността*, преди да дойде Христос. Авраамовият завет можел да сочи само към Христос – реалността. Смит обяснил:

Така, в Христос, били изпълнени разпоредбите на Авраамовия завет и светлината и безсмъртието били изведени на светло чрез Евангелието и предадени на хората. И най-накрая те (хората) ще бъдат доведени до умилостивението, когато греховете бъдат напълно простени и те няма да бъдат простени за никой – дори и за Авел – преди да бъде направено умилостивението тук, при умилостивението на Христос, изпълнявайки даденото на Авраам обещание за спасение.¹⁹⁶

Според старейшината Смит, никой от патриарсите, които са живели чрез вяра, не са приели умилостивение за греховете си, преди Христос да умре в действителност. Прощката им била само образна (символична) докато очаквали кръста.

Трябва обаче да се помисли върху записания от Мойсей факт, че Авраам „повярва в Господа; и Той му го вмени за правда” (Битие 15:6). Христос казал на юдеите: „Баща ви Авраам се радваше, че ще види Моя ден; и го видя и се зарадва” (Йоан 8:56). Със сигурност Мойсей и Авраам са познавали и са преживявали благословеното уверение в опрощението на греховете си, тъй като чрез вяра те са познавали Христос.

Апостол Павел заявява: „Кажете ми, вие, които желаете да бъдете под закона, не чувате ли какво казва законът? Защото е писано, че Авраам имаше двама сина, единият от слугинята, а другият от свободната”

---

¹⁹⁵ *Пак там*

¹⁹⁶ *Пак там*

(Галатяни 4:21). Старейшината Смит идентифицира споменатия тук закон по следния начин: „Защо някои учители дошли от Ерусалим, смущавайки умовете им, като им казвали, че трябва да бъдат обрязани и да спазват закона на Мойсей“.¹⁹⁷

Урия Смит смята, че Павел говори за проблем със стария завет, съществувал в деня на апостола, който бил свързан с юдейските и галатийските християни. Те искали да се върнат към обрязването, за да бъдат спасени така, както израилтяните били спасявани под старата диспенсация. С това той не смятал, че Павел говори отрицателно за стария завет по времето на Израил, за когото той бил учреден. Той бил нещо добро, което Бог бил определил за тяхното спасение, но не бил вече полезен след кръста.

Обаче, това, което Павел всъщност учи, е, че старозаветното преживяване съществува и до ден днешен при неговите събратя евреи в Ерусалим. "И това е иносказание, защото тия жени представляват два завета, единият от Синайската планина, който ражда чада за робство, и той е Агар. А тая Агар представлява планината Синай в Арабия и съответствува на днешния Ерусалим, защото тя е в робство с чадата си." (Галатяни 4:24–25). По времето на Павел в Ерусалим имало такива, които продължавали да живеят според старозаветното преживяване.

С. А. Уайтър, един пастор, който участвал в библейското училище, дал оценка на възгледа на Смит за заветите като казал: "...Не мисля, че позицията ни по двата завета беше ясна."¹⁹⁸

Президентът, старейшината О. А. Олсън сметнал това за „забавно“. Той разказва:

Използвах повода, за да проуча стоновещата на водещите братя във връзка със заветите, и фактът е, че ...не намерих дори и двама, които да поддържат едни и същи възгледи. Това ме накара да стигна до заключението, че нашите братя не са наясно по темата, и нямам пълната светлина.¹⁹⁹

---

¹⁹⁷ *Там там*

¹⁹⁸ С. А. Уитиър, *Гисмо* до О. А. Олсън, 22-ри януари, 1890 г., Батъл Крик, Мичиган, стр. 1, параграф 3.

¹⁹⁹ О. А. Олсън, *Гисмо* до Р. А. Ъндървуд, 16-ти февруари, 1890 г., Купърсвил, Мичиган, стр. 1, 2, параграф 2.

Това показва състоянието на обсъждане сред братята по въпроса за заветите.

Няколко дни след представянето на старейшината Смит, в понеделник, на 24-ти февруари, говорил старейшината Р. С. Портър²⁰⁰ от конференцията в Минесота. Той изложил тезата си със следните думи: „Разбирам, че заветът с Авраам обхваща както стария, така и новия завет...“²⁰¹ После продължил: „...Старият завет, както е наречен, е сключен с цел изпълнение на Авраамовия завет...“²⁰² Портър не прави разлика между стария и новия завет. Единият бил само удължение на другия.

Старейшината Портър прави няколко изявления, които изглеждат отговаряли на преподаването от д-р Уагонър. „Господ не е очаквал хората да спазят този (стар) завет със свои сили.“²⁰³ Той няколко пъти отбелязва, че Бог предоставя божествена помощ, за да бъде спазен стария завет. „...Там било дадено обещанието за божествена помощ, за да им се позволи да изпълняват специфичните изисквания на стария завет.“²⁰⁴ Уагонър казал, че в стария завет няма такова обещание за божествена прошка или помощ, Портър искал да противодейства на Уагонър по този въпрос.

В разбирането на Портър, Бог е дал на хората да бъдат праведни по стария завет.

---

²⁰⁰ Старейшината Портър бил въведен от комитета на Генералната конференция, докато библейското училище било в ход. Той трябвало да бъде учител в училището. Дан Джоунс съобщил, че комитетът смятал, че „брат Портър има някои естествени квалификации, които биха го направили подходящ за тази работа...“ Дан Т. Джоунс, *Писмо до Алън Муун*, 3-ти януари 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган. Виж Дан Т. Джоунс, *Писмо до Р. С. Портър*, 2-ри януари 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган.

²⁰¹ Р. С. Портър, „Бележки на старейшината Р. К. Портър, в Библейската школа на пасторите“, 24-ти февруари 1890 г. Генерална конференция на адвентистите от седмия ден. Едсън Уайт си водил бележки относно „речта на Портър по въпроса за завета, произнесена в библейското училище миналата зима“. Дан Т. Джоунс, *Писмо до Р. С. Портър*, 5-ти май 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган.

²⁰² *Пак там*

²⁰³ *Пак там*

²⁰⁴ *Пак там*

...Господ потърсил правда в този народ; и със сигурност не би потърсил правда, ако не е бил предвидил начин, по който те да получат онази правда, която Той търсил.²⁰⁵

Със сигурност това са идеи, които са били опровергани от Уагонър в разбирането му за стария завет.

И тогава, сякаш, за да заличи напълно основната предпоставка в разбирането на Уагонър за стария завет, че той се основава на обещанията на хората, старейшината Портър казва: „Условието, при което е направен този [стар] завет, е действителното послушание, а не обещанието за послушание.”²⁰⁶ Той казва, че Израил е трябвало да се подчинява на заповедите като условие на стария завет. Те можели да се подчинят, защото Бог щял да им помогне. Старият завет не бил обещанието на хората да се подчинят. Не може да има по-задълбочено отхвърляне на вестта на Уагонър относно заветите.

И накрая, старейшината Портър потвърдил съгласието си със старейшината Смит, че новият завет е продължението в новата диспенсация на стария завет, който е от предишната диспенсация. „Авраамовият завет е вечният завет, и двата завета са само средствата за осъществяването на този план в различни епохи;...”²⁰⁷ Заветът с Авраам е същият като стария и новия завет. Старият и новият завет са едно и също средство за възстановяване на грешника „от страна на Бога“, но в „различни епохи“.

Уагонър би се съгласил, че двете диспенсации са различни исторически периоди с различни символи и предобрази на спасителния план. Но Портър и Смит превърнали символите в *средства* на вечния завет, а не просто в израз на вярата в Христа. Това превръщане на символите в *средства* на вечния завет била *същността* на старозаветното преживяване, което Уагонър противопоставял на новозаветното преживяване на оправданието чрез вяра. Целта на всеки символ била, преди всичко той да бъде *изразна* вярата в Бога, Който щял да изпълни *обещанието* Си в Христос. Самият Христос бил единственото средство или начин за спасение.

---

²⁰⁵ Пак там

²⁰⁶ Пак там

²⁰⁷ Пак там

Елън Уайт отхвърлила категорично представянето на Портър. "...Брат Портър,... ти не си на страната на светлината. Не се изненадвай, че, когато си в мрак, отказвам да разговарям с теб..."²⁰⁸ Неговото разбиране за двата завета било по-скоро тъмнина, отколкото светлина.

Триото Дан Джоунс, Урия Смит и Р. С. Портър било обединено в противопоставянето им на това, което Уагонър представял за двата завета. Те били объркани относно заветите, но не признавали объркването си. Не били отворени за това, което Уагонър имал да сподели от Библията. Чрез своето ръководство те оказали трайно въздействие върху пасторския институт през 1890 г. Трябва да се подчертае, че те не били злонамерени в това. Те искрено вярвали, че поддържат Божията истина.

Друг пример за това, как Дан Джоунс действал прикрито, за да неутрализира влиянието на д-р Уагонър, е, когато старейшината Н. У. Али му пише за съвет относно лекторите в института към конференцията в Мисури. Очевидно Али искал да уреди А. Т. Джоунс и Е. Дж. Уагонър като гост-лектори, но, съветът на Дан Джоунс бил следният:

...Нямам голямо доверие в някои от начините им за представяне на нещата. Те се опитват да управляват всичко пред себе си и не признават, че техните позиции евентуално биха могли да бъдат подложени и на най-малка критика. Те казват: „Това е истина; и всичко, което трябва да направите, е да я изучавате, толкова, колкото я изучавахме и ние, и тогава ще я видите!“ ...Но нашите по-разумни мъже, брат Смит, брат Литълджон, брат Корлис, брат Гейдж и други – не са съгласни с тях в много отношения, които засягат... заветите, законът в Галатяни.... Но тези въпроси, по които има различно мнение сред водещите ни братя, те изтъкват от тях, където и да отидат.... Не мисля, че искаш да внесеш този дух на конференцията в Мисури.²⁰⁹

Дан Джоунс завършил съвета си към Али, като определил теологията на Уагонър за „пренатруфена и празна теория, която никога не е действала и никога и никъде няма да проработи“.²¹⁰

---

²⁰⁸ Е. Г. Уайт, *Проповед* 8-мимарт, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 595.

²⁰⁹ Дан Т. Джоунс, *Писмо до Н. У. Али*, 23.ти януари, 1890 г., стр. 4, 5, параграф 1.

²¹⁰ *Там там*, стр. 5, параграф 0

Днес има хора, които биха погледнали назад към деноминационната история на адвентистите от 1890 г. и биха стигнали до заключението, че е била постигната победа. Но преценката на старейшината Дж. С. Уошбърн, който имал по-близък поглед над тогавашните събития е по-трезва:

Аз бях един от онези, на които бе наредено от комитета на Генералната конференция да посещават пасторското училище в Батъл Крийк, миналата зима, но не успях да продължа да върша това поради болест в семейството. Някои от техните доклади ме накараха да смятам, че това в известна степен беше повторение на „Минеаполис“. Струва ми се, че Бог просто задържа над главите ни голямо благословение, но чака да бъдем готови, преди да ни го даде; това благословение е истинска святост; и, когато се справим с нашите задължения и привилегии по този въпрос, делото ни ще напредва във „високия вик“.²¹¹

По-късно същата година (на 19-ти май 1890 г.) Р. С. Портър се завръща в Минесота и получава писмо от Дан Джоунс, в което той продължава да изявява негативизма си към вестта за завета:

Намирам, че агитацията по въпроса за завета и оправданието чрез вяра не е загубила никак силата си, но тези въпроси са се разпространили в различни части на полето, събирайки сили и възприемайки недобросъвестни характеристики, изявявайки се в много по-лоша светлина, отколкото притежават в действителност.²¹²

Накратко можем да кажем, че Библейската школа на пасторите от 1890 г. се съсредоточава върху въпроса за двата завета. Когато Е. Дж. Уагонър се опитва да разгледа тази тема в пасторския институт, Дан Джоунс сметнал, че подобни противоречиви теми изискват одобрение от директора на школата. Уагонър се отказал да преподава във времето, което му било отредено.

---

²¹¹ Дж. С. Уошбърн, *Писмо* до Е. Г. Уайт, 17-ти април, 1890 г., Кларинда, Айова. *Ръкописи и спомени от Минеаполис*, стр. 174.

²¹² Дан. Т. Джоунс, *Писмо* до Р. С. Портър, 5-ти май, 1890, стр. 3, 4.

В крайна сметка, когато пристигнал директорът на училището проф. У. Прескот, били допуснати презентации и от двете страни на въпроса. Доказателствата сочат, че е имало объркване в умовете на пасторите, както и на някои църковни водачи по въпроса за завета.

По този въпрос Елън Уайт настоявала да има открита и честна дискусия между пасторите. Тя изразила неодобрението си от представения от старейшината Р. С. Портър традиционен възглед.²¹³

Доказателствата разкриват, че някои от ръководителите на Генералната конференция, а именно Дан Джоунс, Урия Смит и Р. С. Портър, се противопоставили на Е. Дж. Уагонър и на разбирането за двата завета. Елън Уайт казала, че има подмолни действия. Начинът, по който Дан Джоунс се опитал да обезкуражи поканването на А. Т. Джоунс и Е. Дж. Уагонър като гост-лектори на конференцията в Мисури е показател за задкулисно маневриране.

---

²¹³ Е. Г. Уайт, *Проповед*, 8-ми март, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 595.

Тринадесета глава: ЕЛЪН УАЙТ ПОДКРЕПЯ ЗАВЕТА

Спорът за двата завета не е разрешен от църквата в пасторския институт през 1890 година. Той продължил през следващите години. Но Елън Уайт направила публично изявление по време на процедурата в института относно това къде почивал божественият авторитет. Писанията били основа за всяко учение и практика. Библията трябвало да реши въпроса.

Имало неколцина, измежду които бил и старейшината Дж. О. Корлис, който изучавал Библията и се съгласил с Е. Дж. Уагонър относно закона и двата завета. Очевидно Д. Т. Бордо бил друг такъв поддръжник, тъй като той изнесъл лекция заедно с Уагонър в подкрепа на по-добрия възглед.

Елън Уайт смятала, че въпросът за закона в *Галатяните* е от второстепенно значение. Той със сигурност не бил доктрина на пионерите на църката от типа „граничен камък“. Затова не виждала каква е причината да има такъв „неразбираем стремеж към воюване“²¹⁴ в Минеаполис. Но тя била на път да прекъсне мълчанието си по въпроса за заветите.

Още от конференцията в Минеаполис, Елън Уайт насърчавала изучаването на Библията по този въпрос. Нито думата на Е. Дж. Уагонър, нито тази на Урия Смит трябва да се приемат за истина. Самата тя се опитала да остане извън полемиката, като преднамерено не заела позиция по закона в Галатяни или двата завета.

Сега било дошло времето. Светлина била изпратена от небето. В четвъртък, на 6-ти март 1890 г. на Елън Уайт е дадено видение за това как Небето гледало на двата завета. Тя написала писмо до старейшината Смит, в което му казвала, че след съботата, на 8-ми март.

Вечерта ми беше показано, че доказателствата по отношение на заветите са ясни и убедителни. Ти самият, брат Дан Джоунс, брат

---

²¹⁴ Е. Г. Уайт, *Писмо до Мери Уайт*, 4-ти ноември, 1888 г., Минеаполис, Минесота, *Цитирано в творбата*, стр. 182.

Портър и други, изразходват изследователската си енергия напразно, за да създадете позиция за заветите, която да се различава от позицията представена от брат Уагонър. Ако бяхте получили истинската светлина, която сияе, не бихте подражавали на евреите и не бихте минали през същия начин на тълкуване и погрешна интерпретация на Писанията, както тях. Какво бе това, което ги направи толкова ревностни? Защо се хващаха за думите на Христос? Защо шпионите Го следваха, записвайки думите Му, та да могат да ги докладват и защо ги разбираха погрешно, изопачавайки ги по начин, който да съответства на това, което собствените им неосветени умове биха желали те да означават. По този начин те измамиха хората. Те създадоха фалшиви проблеми. Занимаваха се с онези неща, които биха могли да се използват като средство за замъгляване и подвеждане на умовете. Въпросът за завета е ясен въпрос и ще бъде приет от всеки откровен, безпристрастен ум, но аз бях доведен до там, където Господ ми даде проникновение по този въпрос. Вие обърнахте гръб на семплата светлина, защото се страхувахте, че въпросът за закона в Галатяни трябва да бъде приет. Щр се отнася до закона в Галатяни, той не ми е бреме и никога не ми е бил.²¹⁵

Това било една проява на силно одобрение от страна на Елън Уайт по отношение на представянето на двата завета от Е. Дж. Уагонър. Очевидно Господ забелязвал голямо разединение в ръководството на църквата. Той искал да ги събере около истината такава, каквато е в Исус. Само ако те просто вървели в светлината, както е представена от Писанието.

Особено трогателна илюстрация, която Елън Уайт взимства от Писанието във връзка с одобрението на теологията за завета на Уагонър, е сравнението между евреите по времето на Христос и настоящото църковно ръководство. Тя казала, че ръководителите имат объркани идеи, които смущават хората.

Виждаме, че в контекста на заветите, евреите вярвали, че заветът на Синай е Божието (макар и неквалифицирано) избиране на еврейския народ.

---

²¹⁵ Елън Уайт, *Писмо до Урия Смит*, 8-ми март, 1890 г., Батъл Крик, Мичиган, *Писмо* 59, 1890 г., *Цитирано в творбата*, стр. 604.

Затова те отхвърлили Христос, когато Той твърдял, че е Посредникът на Божия завет.

По същия начин старейшината Смит подкрепил възгледа, че старият завет представя Израил като избран от Бог чрез завета с Авраам. Въпросът за състоянието на сърцето и вярата в Христос бил второстепенен спрямо този за Божия избор. Имало предопределенчески привкус във възгледите му за стария завет. Представяйки своите обръкващи възгледи, според които новият завет е бил само продължението на стария завет, старейшината Смит действал точно както юдеите в дните на Христос, които се хващали за всичките Му думи и Го представяли погрешно пред хората. Елън Уайт казала: „Укрепихте ръцете и умовете на такива мъже като Ларсън, Портър, Дан Джоунс, Елдридж и Морисън и Никола и на още голям брой други чрез тях. Всички ви цитират и врагът на правдата изглежда е доволен.“²¹⁶

Елън Уайт предупредила старейшината Смит:

Щом се обръщате гръб дори на един лъч светлина, страхувайки се, че ще се наложи приемането на позиции, които не желаете да приемете, за вас тази светлина ще се превърне в тъмнина, така че, когато сте в грешка, вие искрено ще твърдите, че това е истина.²¹⁷

Разбира се, старейшината Смит се опасявал, че ако се предаде по въпроса за разграничението между двата завета, ще трябва да отстъпи по въпроса за моралния закон в Галатяни 3-та глава.

Старейшината Смит писал на Елън Уайт на 17-ти февруари 1890 г. точно за тази своя загриженост. Той можел да усети в каква посока се движи почерка по изписаното на стената и това силно го смутило. Преживявал такъв когнитивен дисонанс (мисловно противоречие), че това го карало да постави под въпрос свидетелствата. Ако едното домино паднело в цялата му теория, тогава всички щели да паднат. Старейшината Смит бил писал по този въпрос на Елън Уайт следното:

---

²¹⁶ *Пак там*, стр. 599

²¹⁷ *Пак там*, стр. 605

...позиция върху Галатяни, която считам за погрешна.... Той [Дж. Уагонър] зае позицията си за Галатяни, същата, която ти беше осъдила в баща му [Дж. Х. Уагонър].²¹⁸

Смисълът, който влага в този въпрос, станал ясен, когато той споделил с неувереност:

Както ми изглежда, до смъртта на брат [Джеймс] Уайт, най-голямото бедствие, което някога се е случвало с нашата кауза, беше, когато д-р Уагонър написа своите статии за книгата Галатяни в *Знамения*. Предполагам, че въпросът за закона в Галатяни е уреден в далечната 1856 г... Бях изненадан от статиите, защото тогава ми се струваше, и все още ми се струва, че противоречат толкова пряко на това, което си писала до Дж. Х. Уагонър...²¹⁹

Смит бил категорично против възгледите на Уагонър за разграничението между двата завета заради позицията му относно церемониалния закон в Галатяни 3-та глава.

В неделя, на 9-ти март 1890 г., в деня след като била изпратила на старейшината Смит своето одобрение по въпроса за завета, Елън Уайт споделила със сина си У. К. Уайт:

Сега не натискам спирачки. Стоя в съвършена свобода, назовавайки светлината, светлина, а тъмнината, мрак. Вчера им казах, че вярвам в позицията за заветите, така както тя е представена в моя 1-ви том [Патриарси и пророци]. Цфм това е позицията на д-р Уагонър, тогава той има истината.²²⁰

---

²¹⁸ Урия Смит, *Листо до Е. Г. Уайт*, 17-ти февруари, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Ръкописи и спомени от Минеаполис*, стр. 154.

²¹⁹ *Так там*, стр. 152, 153, Статиите, на които се позовавал старейшината Смит, били Поредицата от девет части на Е. Дж. Уагонър „Коментари върху Галатяни 3-та глава“, *Знамения на времето* (от 8-ми юли до 2-ри септември, 1886 г.).

²²⁰ Е. Г. Уайт, *Листо до У. К. Уайт и Мери Уайт*, 9-ти март, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Цитирано в творбата*, стр. 617.

Ръководството на църквата заедно с Елън Уайт се срещнали в събота-следобед, на 8-ми март, в офиса на църквата в *Ривю*.²²¹ В понеделник тя отново писала на сина си:

Много ми е приятно да науча, че проф. Прескот преподава същите уроци в класа на своите учениците, които преподава и брат Уагонър. Той представя заветите... Откакто миналата събота направих изявлението, че възгледът за заветите, както бе преподаван от брат Уагонър, е истина, изглежда, че за много умове е настъпило голямо облекчение.²²²

В неделя, на 9-ти март, Елън Уайт съобщила за случилото по време на онази среща в събота-следобед:

Присъстваха много хора. Старейшините Олсън²²³ и Уагонър водеха срещата. Божието благословение дойде върху мен и всички знаеха, че Божият Дух и сила са върху мен, и мнозина бяха много благословени. Говорих с усърдие и решителност.²²⁴

Тя насочила вниманието им към изявлението си в том 1-ви (Патриарси и пророци, Гл. „Законът и заветите“) относно заветите и обявила, че е в хармония с д-р Уагонър. Това била решаваща публична среща, тъй като нейното одобряване възгледа на Уагонър за заветите било изпратено с писмо до Урия Смит, У. К. Уайт и Мери Уайт. Сега тя направила „светлината“ известна в публично богослужение.²²⁵

---

²²¹ *Пак там*

²²² Е Дж. Уайт, *Писмо до У. К. Уайт и Мери Уайт*, 10-ти март, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Цитирано в творбата*, стр. 623.

²²³ Олсън съобщил: „...Мисля, че този въпрос за завета вероятно съдържа повече, отколкото сме наясно по някои неща. Сестра Уайт се изказа много конкретно.“ О. А. Олсън, *Писмо до Р. А. Ъндървуд*, 18-ти март 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган.

²²⁴ *Писмо на Е. Г. Уайт до У. К. Уайт и Мери Уайт*, 9-ти март, 1890, Батъл Крийк, Мичиган. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 617.

²²⁵ За съжаление на тази среща не присъствал важен ръководител. Дан Джоунс отложил това значимо оповестяване с два дни. Елън Уайт пише на сина си У. Уайт: „Научавам, че брат Джоунс се е прибрал днес следобед.“ Това било на 10-ти март. Е. Г. Уайт, *Писмо до У. Уайт и Мери Уайт*, 10-ти март 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Цитирано в творбата*, стр. 623. Той бил в Тенеси за Царския процес. Дан Т. Джоунс, *Писмо до Р. М. Килгор*, 16-ти март 1890 г.

Елън Уайт станала, за да говори през онзи съботен следобед в пасторската църква. Тя им казала къде точно стои в настоящия конфликт. Позовала се на откровението, което ѝ било дадено в четвъртък вечерта, на 6-ти март, и казала:

... светлината, която дойде до мен по-миналата вечер, отново ми разкри случая напълно, точно действието на онова влиянието, и точно докъде ще доведе то... Вие просто минавате по същата почва, по която са минавали и в дните на Христос. Имаште тяхното преживяване; но Бог ни избави.... Застанали сте точно на Божия път. Земята трябва да бъде озарена с Неговата слава и ако вие стоите там, където стоите днес, може също толкова бързо да кажете, че Божият Дух е духът на дявола...

... Не се осланяйте на брат Смит. В името на Бога, ви казвам, той не е в светлината. Той не е на светло още от времето в Минеаполис.

...Нека Божията истина влезе в сърцата ви; отворете вратата. Сега ви казвам тук пред Бога, че въпросът за завета, както е представен, е истината.²²⁶

Елън Уайт свързва истината за разграничаването на двата завета, представена от Е. Дж. Уагонър със светлината от Светия Дух.

Това била същата светлина на Вечното евангелие, която щяла да озари земята със своята слава (Откровение 18:1). Да отхвърлим истината за заветите означава да отхвърлим Божия Дух и да Го наречем дяволски дух. Това било същият вид отношение, което евреите имали към истината, която Христос представил.

Подкрепянето на възгледа на старейшината Смит за заветите означавало да се следва тъмнината. Неговото становище по въпроса за заветите било разглеждано многократно. Дотогава е трябвало да има ясно разграничение между това, кое е истина и кое заблуда. Нямамо съмнение по отношение на това къде стояла Елън Уайт спрямо въпроса за заветите. Била е на страната на Е. Дж. Уагонър. Вечният завет бил светлината на оправданието чрез вяра. Това била светлината, която трябвало да се

---

²²⁶ Е. Г. Уайт, *Проповед*, 8-ми март, 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, *Цитирано в творбата*, стр. 593, 594, 596.

сподели със света. С нейното приемане щяло да дойде благословието на Светия Дух, за да може да се завърши делото.

В началото на 1890 г. Елън Уайт работила над разширяването на Том I-ви от *Духа на пророчеството*. Когато на 6-ти март 1890 г. получила божествено потвърждение за позицията на Уагонър по двата завета, тя включила това в преработеното си издание *Патриарси и пророци*²²⁷. Това бил един напълно нов материал. Там се съдържа едно от най-добрите изявления за връзката между заветите и правдата чрез вяра.²²⁸ Книгата *Патриарси и пророци* била публикувана на 26-ти август 1890 г.²²⁹ Там Елън Уайт казва:

Заветът на благодатта е сключен за първи път с човека в Едем... Същият завет беше подновен с Авраам... Това обещание сочеше към Христос. Така го разбрал Авраам (вж. Галатяни 3:8, 16) и се доверил на Христос за опрощението на греховете. Именно тази вяра му била сметена за правда. Заветът с Авраам поддържа също и авторитета на Божия закон...

Законът на Бога бил в основата на този завет, който представлявал просто едно нареждане за привеждане на хората отново в хармония с божествената воля и поставянето им там, където могат да се подчиняват на Божия закон.

Друг договор - наричан в Писанието „старият“ завет - е бил сключен между Бога и Израил на Синай и след това е ратифициран с кръвта на една жертва. Авраамовият завет бил ратифициран с кръвта на Христос...²³⁰

Елън Уайт разграничила двата завета по отношение на това кога и как те са ратифицирани. Тя не ги смесила като старейшината Портър. После тя потвърдила валидността на новия завет в старозаветните времена:

---

²²⁷ Е. Г. Уайт, „Законът и заветите,“ *Патриарси и пророци* (Издателска компания Пасифик прес, Оукланд, Калифорния: 1890 г.), стр. 363-373.

²²⁸ Тим Кросби, „Елън Г. Уайт и Законът в Галатяни: Изследване динамиката на Настоящата истина,“ стр. 28.

²²⁹ Вж. Дон Дъфийлд, „Завръщането на Късния дъжд,“ непубликуван ръкопис.

²³⁰ Е. Г. Уайт, *Патриарси и пророци*, стр. 370, 371. Гл. 32, Параграф 24-31

Това, че новият завет е бил валиден в дните на Авраам, е видно от факта, че тогава той е потвърден както от обещанието, така и от Божията клетва – „две неизменни неща, в които Бог не можеше да лъже“. Евреи 6:18.²³¹

Елън Уайт продължила своите наблюдения относно заветите:

Но ако Авраамовият завет съдържащо обещанието за изкупление, защо на Синай бе сключен друг завет? В робството си хората до голяма степен бяха загубили познанието за Бога и принципите на Авраамовия завет. Извеждайки ги от Египет, Бог се стремеше да им разкрие Своята сила и Своята милост, за да могат те да бъдат доведени до там, че да Го заобичат и да Му се доверят. Той ги доведе до Червено море – където, преследвани от египтяните, бягството изглеждаше невъзможно – за да осъзнаят своята пълна безпомощност, нуждата си от божествена помощ; и тогава Той издейства избавление за тях. Така те бяха изпълнени с любов и благодарност към Бога и с увереност в Неговата сила да им помага. Той ги беше обвързал със Себе си като техен избавител от временното робство...

Живеейки сред идолопоклонство и покварата, те нямаха истинска представа за светостта на Бога, за огромната греховност на собствените си сърца, за тяхната пълна неспособност сами да отдадат послушание на Божия закон и нуждата им от Спасител. Те трябваше да бъдат научени на всичко това...

... Хората не осъзнаха греховността на собствените си сърца и това че, без Христос, беше невъзможно да спазят Божия закон; и те лесно сключиха завет с Бога. Чувствайки, че са в състояние да установят собствената си правда, те заявиха: „Всичко, което Господ каза, ние ще го направим и ще бъдем послушни“. (Изход 24:7)... Минаха само няколко седмици, преди да нарушат завета си с Бога, покланяйки се на изваян образ. Те не можеха да се надяват на Божието благоволение чрез завет, който бяха нарушили; и сега, виждайки своята греховност и нуждата си от прощение, те бяха доведени до

---

²³¹ *Пак там*, стр. 371.

там, че да почувстват нуждата си от *Спасителя, разкрит в Авраамовия завет* символизиран с жертвените приноси. Сега чрез вяра и любов те бяха обвързани с Бога като техен избавител от робството на греха. Сега те бяха подготвени да оценят благословенията на новия завет.

Условията на „стария завет“ бяха: Спазвай и живеи!... „Новият завет“ е основан на „по-добри обещания“ – обещание за опрощение на греховете и за Божията благодат, която обновява сърцето и го привежда в хармония с принципите на Божия закон.²³²

Тук тя подхванала темата на Уагонър, че в нарушения от израилтяните завет няма „надежда за Божието благоволение“. Тяхната греховност станала явна. Те почувствали „нуждата си от прощение“. Били доведени при Спасителя на Авраамовия завет. Сега, вместо да идват със своите обещания, те били свързани с Бога чрез истинска „вяра и любов“. Те могли да оценят наново Неговото избавление от „робството“ на греха.

В нейните изявления били отразени точно същите изрази, които Уагонър бил използвал, за да опише отношенията между стария и новия завет. Ако Светият Дух някога е подкрепял по-ясно дадена концепцията, то това била тази за вечния завет на вестта от 1888 г.

Елън Уайт подчертава, че Стария завет е законничество. Единствено обещанието на новия завет осигурява прошка за греха и божествена помощ. Изявлението в *Патриарси и пророци* било един от най-красивите и кратки коментари записани някога по отношение на радостните вести за вечния завет, освен съдържашото се в самото Писание.

Тъй като онези, които имали светлината за заветите я споделяли на различни места, те разкрили истината на хората. Тя била приета от няколко души в местността.

Можем да обобщим накратко важните събития, които се осъществили в Пасторския библиейски институт.

В събота, на 8-ми март 1890 г., Елън Уайт дава сведения пред ръководството на църквата. Тя била получила нощно видение, на 6-ти март, потвърждаващо, че старейшината Уагонър има светлината по въпроса за завета. Тя също потвърдила това с писма до Урия Смит, и У. К. Уайт.

---

²³² *Пак там*, стр. 371, 372, Ударението е добавено

Въпреки че Дан Джоунс не присъствал на срещата на 8-ми март, когато Елън Уайт одобрила публично възгледа на Е. Дж. Уагонър за заветите, този факт със сигурност бил обществено достояние. След завръщането му в Батъл Крийк той трябва да е бил информиран за казаното от нея. Въпреки нейното одобрение, Дан Джоунс писал:

За известно време изглеждаше така сякаш сестра Уайт ще излезе и напълно ще подкрепи позицията на д-р Уагонър по въпроса за завета и за мен беше голямо недоумение как да гледам на този въпрос; защото ми се струваше ясно, че неговите позиции не са напълно правилни. Но... въпросът за доктрината изобщо не беше важният момент на темата. Сестра Уайт и д-р Уагонър казаха, че не ги е грижа какво вярваме за закона в Галатяните или за заветите...²³³

Дан Джоунс предполагал, че нито Елън Уайт, нито Е. Дж. Уагонър смятат, че законът или заветите са решаващи въпроси.

Доказателствата обаче показват, че Е. Дж. Уагонър никога не се е отказал от позицията си относно моралния закон в Галатяни 3-та глава или от разграничението между стария и новия завет. Щр се отнася до Елън Уайт, тя одобрила виждането му за заветите, но все още не казвала нищо по въпроса за закона.

Друго невярно предположение, което задействало Дан Джоунс, е, че Уагонър бил признал грешката си в един ключов момент от своето учение. Джоунс пише, че Уагонър „...се отказа от позицията, че в стария завет всички обещания са от страна на хората и не съществуват никакви от страна на Бога.“²³⁴ Няма доказателства, че Уагонър се е отказал от тази позиция.

Дан Джоунс почувствал известно облекчение, когато писал на Дж. Х. Морисън:

Разбрах, че има голямо значение се приписва на учението, по отношение на въпросите за закона в Галатяни и двата завета.²³⁵

---

²³³ Дан. Т. Джоунс, *Листо* до Дж. Х. Морисън, 17 март 1890 г., Батъл Крийк, Мичиган, стр. 3.

²³⁴ *Пак там*, стр. 4

²³⁵ *Пак там*

Ако не е имало истински доктринален проблем, тогава на какво се е основавал конфликтът? Дан Джоунс сметнал, че е осъзнал истинския проблем. Той пише на Р. М. Килгор:

Единственото срещу което тя възрази бе проявеният дух, от който старейшината Уагонър беше изключение. И сестра Уайт, и д-р Уагонър заявиха, че доктриналните точки не са спорният въпрос. Така че това премахва истинския проблем, който беше в ума ми през цялото време.²³⁶

Той защитавал идеята, че учението било маловажно и така бил в състояние да създаде някакъв порядък в своя объркан ум.

Но тези негови „надеждни“ обяснения всъщност не му донесли спокойствие, защото той казва: „...Училището на пасторите почти приключи. Изследването по въпроса за завета приключи без по-добро удовлетворение, от това, което съществуваше преди да започне.“²³⁷ Горкият Дан Джоунс! След като Духът на истината бил отхвърлен, на него му било по-лесно да ходи в светлината на собствения си заряд. Истината станала твърде объркваща за него.

В неделя, на 16-ти март, в пасторската църква се провела поредната среща. Събрали се някои от водещите братя. Елън Уайт съобщила за случилото се. Тя писала до сина си У. К. Уайт.

Тогава говори брат Дан Джоунс. Той заяви, че е бил изкушен да се откаже от свидетелствата; но ако направел това, той знаел, че трябва да се откаже от всичко, защото ние считаме свидетелствата за взаимосвързани с вестта на третия ангел; и той говореше за ужасни сцени на изкушения. Наистина съжалих този човек.²³⁸

Сигурно е било тъжна сцената, на която Елън Уайт станала свидетел. Тя говори за упоритата съпротива от страна на някои водачи срещу Божията вест.

---

²³⁶ Дан Т. Джоунс, *Писмо* до Р. М. Килгор, 16 март 1890 г., стр. 2.

²³⁷ *Пак там*.

²³⁸ Е. Г. Уайт, *Писмо* до У. К. Уайт и Мери Уайт, 16 март 1890 г., Батъл Крик, Мичиган. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 629.

Неделя сутринта, макар и уморена и почти обезсърчена, се включих в срещата.... Показах им какво са направили, заради което и не са имали ефекта, който Господ се е опитал да постигне. И защо? Законът в Галатяни беше единственото, за което копнееха.

„Защо - попитах аз, - по-скъпо ли е тълкуването ви на закона в Галатяни и по-ревностни ли сте за поддържането на идеите си по този въпрос, отколкото за това да признаете действието на Божия Дух? Вие претегляте всяко ценно свидетелство, изпратено от небето, чрез собствените си везни, докато тълкувате закона в Галатяни." Нищо не би могло да стигне до вас по отношение на истината и силата на Бога, освен ако не носи вашия отпечатък, ценните ви идеи, които бяхте издигнали в култ върху закона в Галатяните.

Тези свидетелства на Божия Дух, плодовете на Божия Дух, нямат тежест за вас, освен ако не са подпечатани с вашите идеи за закона в Галатяни. Страхувам се от вас и вашето тълкуване на всяко писание, което се проявява в такъв нехристиянски дух, какъвто сте проявили вие и това ми коства толкова ненужен труд. Ако сте така предпазливи и критични по отношение на това да не приемете нещо, което не е в съответствие с Писанието, искам умовете ви да погледнат на тези неща в истинската им светлина. Нека вниманието ви бъде упражнявано по посока на опасението да не извършите греха срещу Светия Дух. Критичните ви умове възприели ли са този възглед по темата? Казвам, че ако възгледите ви за закона в Галатяни и плодовете ви са от онзи характер, който съм виждала в Минеаполис и до този момент, молитвата ми е да бъда колкото може по-далеч от вашето разбиране и тълкуване на Писанията. Страхувам се от всяко приложение на Писанието, което се нуждае от такъв дух и носи плод като вашия. Едно е сигурно, никога няма да вляза в хармония с такъв дух, дотогава докато Бог поддържа разума ми...

Братя, няма какво да кажа, нямам бreme по отношение на закона в Галатяни. Този въпрос ми *изглежда незначителен в сравнение с духа, който сте въвели във вярата си. Точно същият плод бе*

*проявен от евреите във връзка с делото и мисията на Исус Христос. Най-убедителното свидетелство, което можем да дадем на другите, че имаме истината, е духът, който присъства при защитаването на тази истина. Ако осветява сърцето на получателя, ако го прави нежен, мил, търпелив, истинен и христоводобен, тогава той ще даде доказателства за факта, че има вярната истина. Но ако постъпва така, както евреите, когато техните мнения и идеи бяха пресечени, тогава със сигурност не можем да получим такова свидетелство, защото това не ражда плодове на правда. Техните тълкувания на Писанието не бяха правилни, но въпреки това евреите не желаеха да приемат доказателства от откровението на Божия Дух, но щом се възразява срещу идеите им, щяха да убият дори Божия Син.*²³⁹

Ясно е, че заблудата носела със себе си дух на преследване. Истината се доказвала от проявения в живота Божи Дух. Елън Уайт имала дарбата на прозорливостта. Тя не искала да има нищо общо с човешки тълкувания на Библията, които носят със себе си едно такова отношение, на което, ако бъдело разрешено да властва свободно, щяло да доведе до „убиването на Божия Син“.

Светият Дух ги водел към напредващата истина по отношение на разграничаването на двата завета и правдата чрез вяра, но те се съпротивлявали на светлината.²⁴⁰ Страхували се, че ако повярват на истината за двата завета, така както я преподавал Уагонър, ще трябва да се откажат от своите представи за завета и за церемониалния закон в Галатяни 3-та глава.

До този момент било ясно, че Елън Уайт не е излязла с позиция относно закона в Галатяни 3-та глава. Тя заела публична позиция относно разграничението между двата завета, подкрепяйки възгледа на Уагонър. Братята се придържали към съкровения си тълкувания за церемониалния закон в Галатяни 3-та глава. Не били стигнали до там, че да отстъпят по

---

²³⁹ *Там там*, стр. 631, 632. Ударението е добавено.

²⁴⁰ На тази среща в неделя сутринта Елън Уайт говорила пред пасторския институт, казвайки: „Знам, че Той има благословение за нас. Имаше го в Минеаполис, имаше го за нас и по време на Генералната конференция тук. Но нямаше прием. Някои приеха светлината за народа и й се зарадваха. Тогава други се дръпнаха назад и позицията им даде на другите увереност да изговорят неверието си.“ *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 640.

въпроса за заветите, заради страх от това, което би трябвало да направят по въпроса за закона, и се озлобили срещу вестителите на Господ по този въпрос.

В този контекст, Елън Уайт казала: „Законът в Галатяни не е жизненоважен въпрос и никога не е бил.“²⁴¹ Тя дала да се разбере какво е това, което отхвърля. „Поради отношението, което моите братя имаха и духа, който изявиха, съм принудена да кажа: Бог да ме избави от вашите идеи за закона в Галатяни...“²⁴²

Тя се отдалечавала от позицията им за церемониалния закон; разпознала до какви трагичните резултати за църквата води следването ѝ. Светият Дух и истината били отхвърлени. Усетила, че „техният възглед“ не можел да е правилен.

Като не успява да подхранва Христовия Дух, заемайки *грешни позиции* в спора относно закона в Галатяни – въпрос, който мнозина не са разбрали напълно, преди да заемат *грешна позиция* – църквата е претърпяла печална загуба.²⁴³

На 27-ми февруари 1891 г. Елън Уайт твърдо заявила, че позицията относно церемониалния закон в Галатяни е погрешна. Елън Уайт била доста категорична в събота, на 8-ми март, когато одобрила въпроса за заветите, така както той бил представен от Уагонър.

Сега ви казвам тук пред Бога, че въпросът за завета, както е представен, е истината. Това е светлината. Това ми бе представено по един ясен начин. Питам ви, дали тези, които са се съпротивлявали на светлината са работили за Бога или са работили за дявола... Казах на брат Дан Джоунс, няма да ти кажа какво е моето мнение; каква е моята вяра. Изследвай Библията.²⁴⁴

Тя не казала на Дан Джоунс какво е мнението ѝ, а одобрила светлината, която идва от Библията по темата за двата завета. Освен това,

---

²⁴¹ *Пак там*

²⁴² Е. Г. Уайт, *Вписване в дневник, 27-ми февруари 1891 г. Материали на Елън Уайт от 1888 година*. Стр. 894. Акцентът е добавен.

²⁴³ *Пак там*, с. 841

²⁴⁴ Е. Г. Уайт, *Проповед, 8-ми март 1890 г., Цитирано в творбата*, стр. 596, 597.

тя била много обезпокоена от проявения суров дух; свързвала с техните погрешни възгледи за закона и заветите.

Тези свидетелства на Божия Дух, плодовете на Божия Дух, нямат тежест пред вас, освен ако не са подпечатани с вашите идеи за закона в Галатяни. Страхувам се от вас и ме е страх от всяко ваше тълкувание на писанието, което се е проявявало с такъв нехристиянски дух, какъвто вие сте проявявали, и това ми коства толкова ненужен труд... Казвам, че щом възгледи ви за закона в Галатяни и плодовете ви са от онзи характер, който съм виждала да се проявява в Минеаполис и до този момент, молитвата ми е да бъде колкото може по-далеч от вашето разбиране и тълкуване на Писанията. Страхувам се от всяко приложение на Писанието, което се нуждае от такъв дух и носи плодове, каквито сте проявявали вие. Едно е сигурно, никога няма да вляза в хармония с такъв дух, стига Бог да поддържа разума ми.²⁴⁵

Тя свърза доктрините им с източника на техния дух. Лъжливите учения изискват суров, диктаторски дух, за да се наложат, защото не могат да бъдат демонстрирани от Писанията. Пренебрегването на истината в името на преживяването било фалшива дилема. И двете неща заедно били абсолютно необходими за постигане на христоподобен резултат.

Четири години по-късно (на 1-ви юни 1894 г.), когато Божията светлина изявила нещата, Елън Уайт казва за Бътлър и Смит, че са „поели своя път“.

Делото на Господ се нуждаеше от всички опит, който Той е бил дал на старейшините Бътлър и Смит; но те поеха по своя път в някои неща, независимо от светлината, която Бог даде.²⁴⁶

Това ясно потвърдило каква била стойността на изповедите на Бътлър и Смит пред църквата. Колкото и искрени да са били в извиненията си, те продължили да се противопоставят на вестта и на нейните носители.

---

²⁴⁵ Е. Г. Уайт, *Писмо до У. К. Уайт и съпругата му*, 13-ти март 1890 г., *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 631, 632. Тук тя обсъжда нагласите на противопоставящите се братя.

²⁴⁶ Е. Г. Уайт, *Писмо до С. Н. Хаскъл*, 1-ви юни 1894 г. *Цитирано в творбата*, стр. 1248.

Те никога не подкрепили ключовите концепции за разграничението между двата завета, които са одобрени от Елън Уайт. А. Г. Даниелс пише на У. К. Уайт за този факт години по-късно (1902 г.).

Не само по-възрастните мъже, които бяха ангажирани с делото, когато брат Бътлър, брат Морисън и други водеха тази битка, но и някои от по-младите, които навлизаха в полето, се заразиха с тези стари ереси от хората там, които все още не са обърнати към тази нова светлина.²⁴⁷

Съпротивата срещу светлината, относно правдата чрез вяра и нейното отношение към двата завета, продължила десетилетия.

Концепцията на Е. Дж. Уагонър за двата завета включвала два библейски модела. Първо, първият или старият завет, ратифициран от жертването на животни, е сключен с древния израилев народ, като основата му е обещанието на хората, „всичко, което Господ е казал, ние ще го извършим“ (Изход 19:8). Към този завет Бог милостиво включил някои добавки, а именно, левитското свещенство, скинията, написаните на камък десет заповеди, законът за жертвоприношенията и празниците, за да научи Израил на нуждата им от Божието благодатно обещание, разкривано единствено в Неговия вечен завет.

Второ, Уагонър преподава за същр толкова библейския модел на стария и на новия завет като две различни сърдечни преживявания, изложен особено в Галатяни 3-та глава. Преживяването на старозаветното сърце се проявило в самодостатъчните обещания на хората, че ще се подчиняват, докато сърдечното преживяване на новия или вечния завет било едно утвърждаващо вярата „Амин“, основано на едностранното Божие обещание.

Макар и написана три години след статията на пасторския институт, тази на Уагонър, озаглавена „Ден на почивка“, говорила за тези две сърдечни преживявания, наричайки ги две различни диспенсаии на преживяването:

„...Християнската диспенсация“ започнала най-късно при грехопадението на човека. Наистина има две диспенсаии –

---

²⁴⁷ А. Г. Даниелс, *Писмо до У. К. Уайт*, 14-ти април 1902 г., Батъл Крик, Мичиган. *Ръкописи и спомени от Минеаполис*, стр. 320.

диспенсацията на греха и смъртта и диспенсацията на правдата и живота, но тези две диспенсации са протичали успоредно от грехопадението насам. Бог работи с хората като индивиди, а не като нации, и не според века, в който живеят. Без значение какъв е периодът от световната история, човек може по всяко време да премине от старата диспенсация към новата.²⁴⁸

Старият и новият завет били две успоредни преживявания, които се движели по коридорите на времето: както по време на хронологическата стара диспенсация, така и в новата.

Уагонър пише: „Законът и Евангелието бяха обединени на Синай, както и навсякъде другаде. Славата на Голгота сияеше на Синай, така ясно, както и сега.”²⁴⁹ Голгота на Синай изразява единството на Евангелието и Закона, разкрити пред древния Израил. Синай бил евангелието и законът, съчетани в Христос. Христос в закона и законът в Христос.

Двете разпределения (диспенсации) били два успоредни коловоза, които се движели един до друг още от грехопадението. „Старата диспенсация била азът, а новата Христос.”²⁵⁰ Тези диспенсации били два различни принципа на действие в човешките сърца. Те били състояния на сърцето. Колко красив и простичък бил вечният завет на Бога!

---

²⁴⁸ Е. Дж. Уагонър, *Денят на почивка, Настоящата истина* 9, 23 (7-ми септември 1893 г.), стр. 356.

²⁴⁹ *Пак там*, стр. 358

²⁵⁰ *Пак там*, стр. 357

Четиринадесета глава: „ОПРАВДАНИЕ ЧРЕЗ ВЯРА Е ДЕЙСТВИТЕЛНАТА ТРОЙНА АНГЕЛСКА ВЕСТ”

Елън Уайт се зарадвала, когато чула вестта за вечния завет и оправданието чрез вяра от устните на А. Т. Джоунс и Е. Дж. Уагонър. За нея това ясно учение било в съответствие с вестта на трите ангела. „Дойде часът на Неговия съд“ и нашият Свещеник очиства небесното светилище. За нея вестта за светилището била начинът чрез, който да бъдем подготвени за Второто пришествие на Исус. Очистването на хората от греховете им и идващото като последица от това очистване на небесното светилище от греха било изпълнението на Божия вечен завет за Неговото прощение на греховете и написването на Неговите закони върху сърцата и умовете ни. Вестта за завета била необходимата вест за преселването в небето.

В 1890 г. по времето, когато учреденият в същата година Пасторски институт заседавал в Батъл Крийк, сестра Уайт пишела регулярно в колоните на *PIBIO* за нейния ентузиазъм от чутата вест за вечния завет.

Забележете нейните изявления:

Ние сме в деня на умилостивението и трябва да работим в хармония с Христовото дело за очистване на светилището от греховете на народа. Нека никой, който желае да бъде намерен със сватбената дреха, не се съпротивлява на нашия Господ в делото Му на служба. Както е Той, така ще бъдат и Неговите последователи в този свят. Сега ние трябва да представим пред хората делото, което чрез

вяра виждаме нашият велик Първосвещеник да извършва в небесното светилище.²⁵¹

Важният въпрос е този за сватбата на Агнето, която се отлагала толкова дълго. Дошло времето, когато народа на Христос се събудил и усетил времето, в което живеел. Дошъл моментът, в който невестата трябвало да се „подготви“ за сватбата, като приеме подаръка на сватбената си дреха. Тази дреха се предлагала с вестта на Първосвещеника за Неговата правда.

Една седмица по-късно, докато въпросът за завета се разразявал в института, Елън Уайт отново насочила вниманието на хората към светилището на първа страница в *ПРЕГЛЕД*.

Христос е в небесното светилище и Той е там, за да направи умилоствие за Своя народ... Той очиства светилището от греховете на хората. Каква е нашата работа? – Нашата работа е да бъдем в хармония с делото на Христос. С вяра ние трябва да работим с Него, да бъдем в съюз с Него... Народът трябва да бъде подготвен за великия Божи ден.²⁵²

Христос очиства небесния храм от греховете на хората и ние трябва да работим в хармония с Него на земята, очиствайки душевния храм от неговото морално оскверняване.²⁵³

„Хората не са влезли в святото място, където Исус е отишъл да изкупи Своите деца. Нужен ни е Светият Дух, за да разберем истините за това време; но в църквите има духовна суша.“²⁵⁴

Забележете, че влизането в светилището с Исус чрез вяра в деня на умилоствието означавало напредване в светлината, която Исус давал

---

²⁵¹ Елън Г. Уайт, „Необходимостта от пълно осветение“, *Ривю енд Херълд* 67, 3 (21-ви януари 1890 г.), стр. 33.

²⁵² Елън Г. Уайт, „Господ трябва да бъде нашата светлина“, *Ривю енд Херълд* 67, 4 (28-ми януари 1890 г.), стр. 49.

²⁵³ Елън Г. Уайт, „Опасността от разговори всяващи съмнение“, *Ривю енд Херълд* 67, 6 (11-ти февруари 1890 г.), стр. 81.

²⁵⁴ Елън Г. Уайт, „Нужда от усърдие в Божието дело“, *Ривю енд Херълд* 67, 8 (25-ти февруари 1890 г.), стр. 113.

на земята за Неговия народ. Истината за вечния завет и оправданието чрез вяра, която Джоунс и Уагонър носели на Божия народ, трябвало да се разбира във връзка със службата на Исус в светилището в деня на умилостивението.

На 4-ти март 1890 г. тя отново подчертава темата за преселването в небето:

Светлината проблясва от Божия престол и за какво е тя? – Тя е за това, че хората могат да бъдат подготвени да устоят в Божия ден.²⁵⁵

Ако всички наши братя бяха съработници на Бога, те нямаше да се съмняват, че вестта, която Той ни изпрати през последните две години, е от небето.... Да предположим, че бяхте заличили свидетелството, което се е представяло през последните две години, провъзгласявайки правдата на Христос, кого щяхте да посочите тогава като такъв, който да излъчва специална светлина за народа?²⁵⁶

Настоящата вест за оправдание чрез вяра било действителната тройна ангелска вест, даваща сила и мощ за очистването на светилището.

Мнозина говорили за закона, и само за закона и били обезпокоени, че твърде много се говори за оправданието чрез вяра.²⁵⁷ Те се подигравали, говорели с една лековатост, заклеимявайки оправданието като фанатизъм. Попитали сестра Уайт:

... дали вестта за оправдание чрез вяра е вестта на третия ангел и аз им отговорих: „Това е действителната тройна ангелска вест.“
Пророкът заявява: „И след тези неща видях друг ангел да слиза от

---

²⁵⁵ Елън Г. Уайт, „Приближавайте се към Бога“, *Ривю енд Херълд* 67, 9 (4-ти март 1890 г.), стр. 129.

²⁵⁶ Елън Г. Уайт, „Настоящата вест“, *Ривю енд Херълд* 67, 11 (18-ти март 1890 г.), стр. 161.

²⁵⁷ „Вярно е, че хората ще кажат: „Вие сте твърде развълнувани; вдигате прекалено много шум по този въпрос и не мислите достатъчно за закона; сега трябва да мислите повече за закона; не говорете непрекъснато за Христова правда, но изграждайте закона.“

„Нека законът се грижи сам за себе си. Работехме по закона, докато не станяхме сухи като хълмовете на Гелве, които нямат роса и дъжд.“ Елън Г. Уайт, *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 557.

небето и имаше голяма сила; и земята се озари от славата му [Откр. 18:1].²⁵⁸

„Действителната тройна ангелска вест“ била ясно идентифицирана като ангела от Откровение 18:1. Какво означавало това твърдение? Какво искала да каже тя с израза „действителната“?

Оправданието чрез вяра във връзка с очистването на светилището било действителната тройна ангелска вест. То подготвяло пътя за великия и страшен ден Господен. То подготвя народа да устои в часа на предстоящата криза и да бъде преселен в небето, без да види смърт при Второто идване на Исус. То било и все още е жизнената и трептяща вест към лаодикийската църква. С него се изявява цялата перспектива на високия вик и късния дъжд от Светия Дух.

---

²⁵⁸ Етън Г. Уайт, „Покаянието е Божи дар“, *Ривю енд Херълд* 67, 13 (1-ви април 1890 г.), стр. 193, 194.

Петнадесета глава: ЗАКОНЪТ БЕ НАШ ДЕТЕВОДИТЕЛ

През 1896 г. Елън Уайт изяснява кой е законът „детеводител“. Тя възложила на своята секретарка Мариан Дейвис да изпрати на старейшината Урия Смит окончателното изявление относно закона в Галатяни. То потвърдило позицията на Е. Дж. Уагонър относно моралния закон в Посланието към галатяните.

Изявлението на Елън Уайт гласи:

Законът беше нашият детеводител, за да ни доведе при Христос, та да бъдем оправдани чрез вяра." В този текст Светият Дух чрез апостола говори особено за моралния закон. Законът ни разкрива греха и ни кара да чувстваме нуждата си от Христос и да бягаме към него за помилване и мир, като упражняваме покаяние към Бога и вяра в нашия Господ Исус Христос.

Нежеланието да се отрекат предварително оформени мнения и да се приеме тази истина лежи в основата на голям дял от опозицията, проявена в Минеаполис срещу вестта на Господ чрез братята Уагонър и Джоунс. Като подбуди това противопоставяне, Сатана успя да възпре в голяма степен от нашия народ специалната сила на Святия Дух, който Бог копнее да им предаде. Врагът им попречи да постигнат онази ефективност, която можеше да бъде тяхна, за да занесат истината в света, както апостолите я обявиха след деня на Петдесетница. Срещу светлината, която трябва да озари цялата земя със своята слава, имаше съпротива и чрез действието на

нашите собствени братя, тя до голяма степен бе държана далеч от света.²⁵⁹

В първия абзац, Галатяни 3:24 е текст обясняван така, както правел това Уагонър. Законът осъжда виновния грешника, а след това повежда грешника към единственото възможно лекарство. Христовата правда – оправданието чрез вяра – единственото лекарство за нарушения закон.

Следващото ѝ изказване било много по-отрезвяващо. В него се посочва, че предварително създадените становища в Минеаполис относно закона в Галатяни, събуждат противопоставяне срещу вестта на Уагонър и Джоунс, която щяла да бъде придружена от силата на Светия Дух. Това била „вестта на Господ“, която Светият Дух искал да използва за осветяването на цялата земя с Неговата слава. Приемането на истината щяло да бъде придружено с първоначалното изливане на Светия Дух, както в деня на Петдесетница. Но врагът попречил това да се случи, като разбунил духовете на братята срещу истината, която Бог искал да стигне до целия света.

Нейното позоваване на Откровение 18:1 било недвусмислено:

Срещу светлината, която трябва да озари цялата земя със своята слава, имаше съпротива и чрез действието на нашите собствени братя, тя до голяма степен бе държана далеч от света.²⁶⁰

Това била вестта на онзи могъщ ангел, който се присъединил към трите ангела от Откровение 14-та глава, призовавайки хората, подготвяйки ги и правейки да узрее по този начин световната жетва за идването на Господ. Силата на тази вест трябвало да даде сила на първите три ангелски вести.

Още през 1856 г. тя виждала, че вестта от Откровение 18:1 ще дойде в близко бъдеще като допълнение към вестите на трите ангела, за да ги превърне във „високия вик“.

Делото на този ангел идва в точното време, за да се *присъедини* към последното велико дело на вестта на третия ангел, докато

---

²⁵⁹ Е. Г. Уайт, *Писмо до Урия Смит*, 6-ти юни 1896 г., Коранбонг, Нов Южен Уелс, *Цитирано в творбата*, стр. 1575.

²⁶⁰ *Пак там*

нарасне до висок вик... Тази вест изглежда бе допълнение към третата вест, присъединявайки се към нея...²⁶¹

Това станало точно както Бог го бил замислил.

Донесената от Божиите пратеници вест била определена от Него. Те били определени чрез Светия Дух. Бог дошъл при Своите приятели, ръководителите на адвентистите от седмия ден. Той им дал допълнителна светлина, която била изключително важна за тяхната мисия. Ако светлината бъдела приета, тя щяла да бъде придружена от силата необходима за изпълнение на великата поръчка. Но, „действията на нашите собствени братя“ я задържали „далеч от света“ „до голяма степен“.

Завършвайки изследването на закона в Галатяните се забелязва, че през 1899 г. А. Т. Джоунс обобщава причината, поради която е написано Посланието до галатяните със следните думи:

...Книгата Галатяни е написана, за да определи истинските и относителните позиции на церемониалния закон, моралния закон и Евангелието; и да унищожи церемониализма завинаги.²⁶²

Според Джоунс *Галатяни* се занимава както с моралния, така и с церемониалния закон. Галатяните били примамвани да добавят обрязване към евангелието като допълнително средство за спасение. Това законничество или този церемониализъм бил заместител на истинското сърдечно преживяване на вечния завет.

Елън Уайт потвърдила, че "детеводителят" е и моралният и церемониалният закон. Някъде през 1900 г. тя казва:

Питат ме относно закона в Галатяни. „Какъв закон е детеводителят, който ни води до Христос?“ Отговарям: „Както церемониалният, така и моралният кодекс на десетте заповеди.“²⁶³

---

²⁶¹ Елън Г. Уайт, *Ранни писания*, стр. 277, 278, Гл. *Високият вик*

²⁶² А. Т. Джоунс, „Редакция“, *Ривю енд Херълд* 76, 33 (15-ти август 1899 г.), стр. 524.

²⁶³ Е. Г. Уайт, *Ръкопис* 87, 1900 г., *Избрани вест*, книга първа, (Издателска асоциация *Ривю енд Херълд*, Вашингтон, 1958 г.), стр. 233

Това била позицията, която Стивън Пиърс заел „през 1850-те, а именно ²⁶⁴, че законът в Галатяни 3:24 е както моралният, така и церемониалният закон²⁶⁵.

В това отношение и А. Т. Джоунс, и Е. Г. Уайт градели върху основата, положена от Е. Дж. Уагонър, по начин, който не отменял заетата по-рано от нея позиция по отношение на Дж. Х. Уагонър. Е. Дж. Уагонър първоначално ограничил „детеводителя“ преди всичко до моралния Божи закон, както бил направил и баща му. Несъмнено това е имал предвид „ръководителя“ на Елън Уайт през 1888 г., когато я насочва да пише на старейшината Бътлър:

Той²⁶⁶ протегна ръце към д-р Уагонър и към теб, старейшина Бътлър и каза по същество следното: „Нито един от тях няма цялата светлина върху закона; нито една от позициите не е идеална.“²⁶⁷

Уагонър започнал да получава лъчи светлина върху правдата чрез вяра и законът, която светлина Бог планирал да се превърне в пълната вест, която Той имал за Своя народ.

---

²⁶⁴ Изказване на К. Мервин Максвел (27-ми февруари 1983 г.) към: Тим Кросби, „Елън Г. Уайт и Законът в Галатяни: Изследване динамиката на настоящата истина“, стр. 48.

²⁶⁵ Тим Кросби, „Законът на пророка“, *Ривю енд Херълд* 163, 21 (22-ри май 1986 г.), стр. 549.

²⁶⁶ Това бил ръководителя на Елън Уайт, докато тя имала видението.

²⁶⁷ Е. Г. Уайт, *Писмо до Дж. А. Бътлър*, 14-ти октомври 1888 г., Минеаполис, Минесота. *Материали на Елън Уайт от 1888 година*, стр. 93.

Шестнадесета глава: ТРОЙНАТА АНГЕЛСКА ВЕСТ

През 1891 г. Е. Дж. Уагонър свързва вечния завет с Тройната ангелска вест и оправданието чрез вяра по следния начин:

Ние трябва... да проповядваме „разпнатия Христос“ и това е обобщението на „евангелието на царството“ или вестта на третия ангел... Покажете от завета, който Бог направи с Авраам, жертвата на Христос, оправданието чрез вяра...²⁶⁸

Това бил начинът да достигнем до евреите – като им покажем какво е искал Бог да направи с Израил, като го е извел от Египет и го е водил към обещаната земя. Това е същото дело, което Бог щял да извърши, за да събере Своите от света и да ги доведе във владението на вечното наследство.

През 1895 г. Елън Уайт свързва „най-ценната вест“ на Уагонър и Джоунс с вестта на третия ангел²⁶⁹ и вечния завет.

Във великата Си милост Господ изпрати най-ценната вест до Своя народ чрез старейшините Уагонър и Джоунс. Тази вест трябваше да изтъкне по-ясно пред света възвишения Спасител, жертвата за греховете на целия свят. Тя представяше оправданието чрез вяра в Гаранта; приканваше хората да приемат Христовата правда, която се проявява в подчинение на всички Божии заповеди... Това е третата ангелска вест, която трябва да бъде оповестена с висок глас и да бъде придружена от изливането на Неговия Дух... Издигнатият Спасител трябваше да се яви в Своето ефикасно дело

---

²⁶⁸ Е. Дж. Уагонър, „Как да достигнем до евреите?“ *Настоящата истина* 7, 26 (17-ти декември 1891 г.), стр. 413.

²⁶⁹ Често на английски език така е наричана Тройната ангелска вест

като заклан Агнец, седнал на престола, за да разпръсква безценните заветни благословения...²⁷⁰

Това твърдение свързва вестта на третия ангел с оправданието чрез вяра и вечния завет.

У. У. Прескот е последният от поколението очевидци на събитията от 1888 г. Той публикува поредица от статии за заветите в библейската история.²⁷¹ Прескот осъзнал колко важни са заветите в разбирането на Тройната ангелска вест. Той писал:

Беше ни показано ясно, че оправданието чрез вяра „е действителната Тройна ангелска вест“ и тъй като оправданието чрез вяра е съществена характеристика на завета с Авраам, както това е показано в Галатяни 3:8... тогава заветът с Авраам е самата същност на Тройната ангелска вест.

...Трябва да обясним пълнотата на значението на този завет, развит от времето на Авраам до сега. Това е „вечното евангелие“, което трябва да се проповядва на целия свят, като подготовка за великото осъществяване [Второто пришествие].²⁷²

Всичко необходимо за приготвянето на Христовото тяло; от всеки народ, род, език и нация; за преселването и за второто пришествие на Христос се съдържало в Божието обещание към Авраам. Елън Уайт, Е. Дж. Уагонър и У. У. Прескот свързват вестта на третия ангел с вечния завет на Бога.

---

²⁷⁰ Е. Г. Уайт, „Свидетелство за църквата в Батъл Крик, *Листо* 57, 1-ви май 1895 г. Цитирано в *творбата*, стр. 1336, 1337.

²⁷¹ У. У. Прескот, „Евангелието на завета“, *Ривю енд Херълд* 113 (20-ти август – 8-ми октомври 1936 г.).

²⁷² У. У. Прескот, „Евангелието на завета. IV – Учението за обещанието на завета“, *Ривю енд Херълд* 113, 47 (10-ти септември 1936 г.), стр. 8.

Седемнадесета глава: ДВАТА ЗАВЕТА

Във връзка с двата завета бяха демонстрирани следните идеи:

1. Спасението идва само чрез обещанието на Христос във вечния завет.
2. Никой никога не е спасяван по силата на човешките обещания на стария завет.
3. Двата завета в този контекст не са диспенсационни, т.е. последователни и разделени от времето.
4. Докато божествено определените изрази на вярата в Христа са се променяли, средствата за спасение в Христос никога не са се променяли.
5. Двата завета описват две състояния на сърцето, които протичат успоредно в хода на човешката история.
6. Вечният завет е Тройната ангелска вест.
7. Старият завет се основава на обещанията на човека да се подчинява. Бог допуска този завет на „покорявай се и живей“, за да покаже на човека неговата неспособност да го спазва със свои сили. Това е завет на делата, който „ражда робство“.
8. Старият завет не трябва да се бърка с вечния завет, при който Бог изписва закона на сърцето чрез обитаващия Христос и чрез който Той осигурява любовта като

мотивиращата сърцето сила за подчинение на Неговия закон.

Защо старият и новият завет са мистерия за много християни? Защото повечето са предполагали, че старият завет е бил Божият начин да спасява хората в старозаветни времена, а новият завет е Божието средство да спасява хората в новозаветни времена. Това объркване, съчетано с естествената наклонност на човечеството към церемониализма (превръщайки символа в средство, а не в израз на вярата), довело до представата за заветния диспенсационизъм, при който Евангелието е изкривено.

Вечният завет е същият като новия завет. Това е добрата новина на Евангелието. Разпнатият Христос е представител на грешника, заместник и гарант. Грешникът не е в състояние да изпълни задълженията си по отношение на закона. Христос, Гарантът на завета, изпълнил правдата на закона от името на грешника, като Негов заместник и представител.

Възстановяването на това, което човекът е изгубил е завършено вече в Христос. Сега всеки мъж, всяка жена и всяко дете с вяра могат да преживеят Голгота на Синай - тъй като великият закон на любовта, Десетте заповеди, е изписван в сърцата им от Онзи, който е изпълнил Своя вечен завет в и чрез Христос.

Осемнадесета глава: ГОЛГОТА НА СИНАЙ

На повърхността може да изглежда, че предисторията на конференцията в Минеаполис през 1888 г., самата конференция и събитията последвали в пасторския институт през 1890 г. са един вътрешно-църковен конфликт за закона, оправданието чрез вяра и заветите. Всъщност това била вълнуващата истина за Божията любов, достигаща до грешното човечество, чрез кръста, и първосвещеническото служение на Христос в небесното светилище. Това спасение осъществява умилоствие, което според индивидуалния избор на хората единодушно щяло да приведе в хармония с Бога едно тяло от вярващи на основата на Неговото управление – десетте заповеди. Законът и Евангелието, Божиите заповеди и вярата на Исус са обединени. Те са обещанието на вечния Божи завет. Голгота на Синай изразява това единство.²⁷³

Годините, предхождащи конференцията в Минеаполис през 1888 г., изобилствали с мисии на Църквата на адвентистите от седмия ден; както вътрешни, така и чуждестранни. Основната целева аудитория за евангелизъм били евангелските християни. Връзката между Закона и Евангелието били постоянни предизвикателства. Евангелските антиномисти тълкуват Писанията така, че да премахнат закона в преходната точка между стария и новия завет, т. е. смъртта на Христос на кръста.

Апологетиката на адвентистите от седмия ден пред евангелистите използвала Писанията с една цел – да се докаже подължаващата валидност на закона на десетте заповедта след кръста. Те проповядвали библейската парадигма на типологичния диспенсационизъм на завета. С други думи,

---

²⁷³ Виж стр. 83

законът на предобразите (сенките) и церемониите, свещеничеството и жертвоприношенията и т.н. са премахнати със стария завет, когато Христос умрял на кръста; но новият завет, който Христос сключил, имал за своя основа закона с десетте заповеди. Това полемично-доктринално разбиране за връзката между двата завета и двата закона в Писанието има тенденцията да влече деноминацията към заветен номизъм; т.е. законничество. Законът трябва да бъде спазен на всяка цена.

Законът без Евангелието на Исус Христос е законничество. Резултатът от Закона без вярата на Исус е старозаветното сърце. Това, което движело една такава евангелизация, било страхът. Когато великата истина за Божията любов отстъпи, вакуумът запълва мотивацията от страх. Разбира се, страхът е дял на цялото грешно човечество. Изместването на фокуса на евангелието отравя вестта с мотивацията на страха. „Спазвай и живеи.“ „Бъди непокорен и умри“.

Кризата със закона и завета от 1888 г. достигнала до самото сърце на евангелската вест на адвентистите от седмия ден и нейното лично сърдечно преживяване. Това не била една полемична вест, съсредоточена върху Божия закон, а такава, която трябвало да се характеризира с акцента си върху Евангелието на Исус Христос и Неговия кръст. Адвентистите от седмия ден щели да станат известни най-вече като онези, които обявяват кръста и изкуплението на Христово служение в Най-святото място на небесното светилище.

Тази промяна започва да се осъществява през времето след 1888 г., когато Е. Дж. Уагонър набляга върху другата еднакво валидна библейска парадигма за стария и новия завет като две различни сърдечни преживявания. Тези две преживявания той характеризира като две диспенсации (разпределения) – стара и нова. Те били успоредни и независими от времето; протичали от грехопадението до второто пришествие на Христос.

Оправданието чрез вяра, което било Божието обещание на вечния завет, било това, на което Исус учел Никодим: „Трябва да се родиш отново“. Това продължаващо през целия живот лично общение с Христос произвежда абсолютна вяроност към Него.

В продължение на осемнадесет столетия Исус служел в Святото място на небесното светилище, където християните гледали към Него в очакване за опрощение на греховете си въз основа на пролятата Му кръв на

Голгота. Така служението на Исус подготвило такива християни да починат с очакване на възкресението на праведните при второто пришествие на Христос.

Но първосвещеническото служение на Исус от 1844 г. в Най-святото място на небесното светилище било изпълнението на Божия вечен завет, според който Той обещава: „ще положи законите Си в ума им и ще ги напиша на сърцата им: и аз ще им бъда Бог и те ще бъдат Мой народ... и греховете и беззаконията им няма да помня повече“ (Евреи 8:10, 12). За това говори апостол Петър в деня на Петдесетница, като пророкува, че „греховете ви ще бъдат заличени, когато дойде времето на освежаване от присъствието на Господ; и Той ще ви изпрати Исус Христос“ (Деяния 3:19, 20). Забележете, че тези събития трябвало да се случат преди Господ да изпрати Исус – очевидно това е препратка към Неговото второ пришествие.

Заличаването на греховете било световното преживяване на отделните индивиди в Деня на умилоствението, спонтанно съединени заедно като Христово тяло в покаяние за греха. „Времето за освежаване“ е това, което поражда такова покаяние. Светият Дух осъжда сърцето, като използва Божия закон. Той осъжда греха; както известния, така и неизвестния; каквато и да е вражда срещу Бога, която отделя душата от Него. Разкажлото се сърце се съгласява със Святия Дух и отговаря: „поскоро искам Исус, отколкото този грях. Ето, вземи го и очисти ме от всяка неправда.“

Така, когато Исус извърши индивидуалното умилоствение в сърцата, които са източник на замърсяването на небесното светилище, тогава Той може да завърши очистването на голямата небесна скиния. Това е сърдечното преживяване на оправданието чрез вяра, обещано от Бога във вечния завет. Това била мотивиращата вест на Откровение 18:1, която била от съществено значение, за да може трите ангелски вести от Откровение 14-та глава да изпълнят своята евангелска мисия. Елън Уайт видяла, че тази вест от Откровение 18-та глава идва в точното време, присъединявайки се и допълвайки вестта на трите ангела.

Нека единството на Закона и Евангелието бъде достигнато чрез съсредоточаването на Божия народ върху Голгота на Синай.

Голгота на Синай

Разбирането за закона и двата завета има богата и цветна история в Църквата на адвентистите от седмия ден.

Приливите и отливите му са били, както много високи, така и много ниски. То достига своя връх във вестта от 1888 г. за вечния завет, представен от Е. Дж. Уагонър.

Ключовата му концепция била, че новият и старият завет могат да се разглеждат като две успоредни следи, преминаващи от грехопадението на човека до времето, когато Христос ще въведе вечното царство. Те са преди всичко състояния на сърцето. Единият е служение на правдата, другият, служение на смъртта. Единият е вярата в Божието обещание. Другият е обещанието на хората, че ще бъдат послушни независимото от Бога.

Ниската степен на отливите за заветите в адвентната история била отхвърлянето на вестта от 1888 г. и нейните носители. Някои смятали, че Уагонър представя оправданието чрез вяра като един, който се опитва да внесе разбирането си за моралния закон в Галатяни 3-та глава. Тъй като те вярвали, че законът в Галатяните е церемониалният закон, те били предубедени към вестта за заветите, в контекста на Евангелието.

Голгота на Синай хроникира тази история през втората част на XIX век. Тя е като пъзел с много парчета. Отделните части трябва да се свързват свършено, за да може картината да се сглоби правилно и да има смисъл.